

Budsjett-innst. S. nr. 4

(1999-2000)

Innstilling fra justiskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2000 vedkommende rammeområde 5, Justis- og politidepartementet

St.prp. nr. 1 (1999-2000)

Til Stortinget

Komiteen fremmer i denne innstillingen forslag om bevilgninger på statsbudsjettet for 2000 under de kapitler som er fordelt til komiteen under rammeområde 5 ved Stortingets vedtak 19. oktober 1999, jf. Innst. S. nr. 2 (1999-2000).

1. OVERSIKT OVER KAPITLER OG POSTER I RAMMEOMRÅDE 5

Nedenfor følger en oversikt over bevilgningsforslaget under rammeområde 5 som det fremgår av St.prp. nr. 1 (1999-2000), fordelt på kapitler og poster.

Kap. Post	Formål	St.prp. nr. 1
Utgifter i hele kroner		
<i>Høyesterett</i>		
61	Høyesterett (jf. kap. 3061)	44 899 000
1	Driftsutgifter	44 899 000
<i>Justisdepartementet</i>		
400	Justisdepartementet (jf. kap. 3400)	250 606 000
1	Driftsutgifter	241 420 000
70	Tilskud	200 000
71	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	8 986 000
405	Lagmannsrettene (jf. kap. 3405)	131 722 000
1	Driftsutgifter	131 722 000
410	Herreds- og byrettene (jf. kap. 3410)	879 897 000
1	Driftsutgifter	768 668 000
21	Spesielle driftsutgifter	82 721 000
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	28 508 000
414	Domsutgifter	58 216 000
1	Driftsutgifter	58 216 000
430	Kriminalomsorg (jf. kap. 3430)	1 461 887 000
1	Driftsutgifter	1 335 887 000
21	Spesielle driftsutgifter	38 448 000
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	79 488 000
70	Tilskud	4 352 000
71	Tilskudd til Frelsesarmeens institusjon Elevator	3 275 000
72	Tilskudd til Foreningen for fangers pårørende	437 000
432	Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS) (jf. kap. 3432)	79 374 000
1	Driftsutgifter	79 374 000

Kap. Post	Formål	St.prp. nr. 1
440	Politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 3440)	4 816 653 000
1	Driftsutgifter, kan nyttes under kap. 441 post 1	4 602 448 000
21	Spesielle driftsutgifter	10 311 000
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres	203 894 000
441	Oslo politidistrikt (jf. kap. 3441)	972 900 000
1	Driftsutgifter, kan nyttes under kap. 440 post 1	960 900 000
21	Spesielle driftsutgifter	12 000 000
442	Politihøgskolen (jf. kap. 3442)	152 675 000
1	Driftsutgifter	152 675 000
443	Oppfølging av Innsynsloven	10 000 000
1	Driftsutgifter	6 000 000
70	Erstatninger, overslagsbevilgning	4 000 000
445	Den høyere påtalemyndighet (jf. kap. 3445)	62 047 000
1	Driftsutgifter	62 047 000
446	Kontrollen med den militære påtale- og disiplinærmyndighet (jf. kap. 3446) ..	3 844 000
1	Driftsutgifter	3 844 000
448	Grensekommisæreren	3 552 000
1	Driftsutgifter	3 552 000
449	Statens innkrevingsentral (jf. kap. 3449)	125 585 000
1	Driftsutgifter	125 585 000
450	Sivile vernepliktige (jf. kap. 3450)	231 752 000
1	Driftsutgifter	231 752 000
455	Redningstjenesten (jf. kap. 3455)	101 190 000
1	Driftsutgifter	31 106 000
21	Spesielle driftsutgifter	5 059 000
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres	7 069 000
71	Tilskudd til frivillige organisasjoner i redningstjenesten	4 500 000
72	Tilskudd til nød- og sikkerhetstjenesten ved kystradioene	53 456 000
460	De særskilte etterforskningsorganene	6 674 000
1	Driftsutgifter	6 674 000
462	Registerenheten i Brønnøysund (jf. kap. 3462)	131 400 000
1	Driftsutgifter	124 998 000
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres	6 402 000
463	Datatilsynet (jf. kap. 3463)	13 049 000
1	Driftsutgifter	13 049 000
464	Statens Lotteritilsyn (jf. kap. 3464)	27 500 000
1	Driftsutgifter	20 000 000
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres	7 500 000
465	Regjeringsadvokaten (jf. kap. 3465)	28 046 000
1	Driftsutgifter	23 936 000
21	Spesielle driftsutgifter	4 110 000
466	Advokatutgifter m.m.	265 308 000
1	Driftsutgifter	265 308 000
467	Norsk Lovtidend	4 359 000
1	Driftsutgifter	4 359 000
470	Fri rettshjelp (jf. kap. 3470)	270 422 000
1	Driftsutgifter	3 084 000
70	Fri sakførsel	155 497 000
71	Fritt rettsråd	97 153 000
72	Tilskudd til spesielle rettshjelpiltak	14 688 000
471	Statens erstatningsansvar	107 718 000
1	Driftsutgifter	718 000
70	Erstatning til voldsofre, overslagsbevilgning	35 000 000
71	Erstatningsansvar m.m., overslagsbevilgning	72 000 000

Kap. Post	Formål	St.prp. nr. 1
474	Konfliktråd	27 349 000
1	Driftsutgifter	2 649 000
60	Overføringer til kommunene, <i>kan overføres</i>	24 700 000
475	Bobehandling	56 317 000
1	Driftsutgifter	29 369 000
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	26 948 000
476	Et historisk og moralsk oppgjør med behandlingen i Norge av den økonomiske likvidasjon av den jødiske minoritet under den 2. verdenskrigen	85 000 000
71	Støtte utenfor Norges grenser til å minnes og å utvikle den tradisjon og kultur som nazistene ønsket å utrydde	60 000 000
72	Erkjentlighetsbeløp, <i>overslagsbevilgning</i>	25 000 000
482	Politiberedskap	4 878 000
1	Driftsutgifter	4 878 000
490	Klagenemnd for utlendingssaker (jf. kap. 3490)	29 900 000
1	Driftsutgifter	29 900 000
	Sum utgifter rammeområde 5	10 444 719 000

Inntekter i hele kroner

3400	Justisdepartementet (jf. kap. 400)	894 000
1	Diverse inntekter	894 000
3410	Rettsgebyr (jf. kap. 410)	754 319 000
1	Rettsgebyr	662 454 000
4	Lensmennenes gebyrinntekter	91 865 000
3430	Kriminalomsorg (jf. kap. 430)	59 072 000
2	Arbeidsdriftens inntekter	38 291 000
3	Andre inntekter	20 781 000
3432	Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS) (jf. kap. 432)	151 000
3	Andre inntekter	151 000
3440	Politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 440)	161 182 000
1	Gebyrer	153 960 000
3	Salgsinntekter	7 035 000
4	Gebyrer - vakselskap	187 000
3441	Oslo politidistrikt (jf. kap. 441)	3 800 000
3	Salgsinntekter	1 800 000
5	Personalbarnehage	2 000 000
3442	Politihøgskolen (jf. kap. 442)	4 749 000
2	Diverse inntekter	4 749 000
3449	Statens innkrevingsentral (jf. kap. 449)	716 168 000
2	Refusjoner	11 168 000
81	Bøter, inndragninger	540 000 000
82	Vegadministrasjonsgebyr	49 000 000
84	Gebyr ved for sent innsendt regnskap m.m.	41 000 000
85	Misligholdte lån i Statens lånekasse	75 000 000
3450	Sivile vernepliktige, driftsinntekter (jf. kap. 450)	60 122 000
1	Inntekter av arbeid	59 756 000
2	Salgs- og leieinntekter	366 000
3462	Registerenheten i Brønnøysund (jf. kap. 462)	390 419 000
1	Gebyrinntekter	379 300 000
3	Oppdrag og andre inntekter	11 119 000
3463	Datatilsynet (jf. kap. 463)	964 000
1	Årsavgift m.m.	964 000
3464	Statens Lotteritilsyn (jf. kap. 464)	27 500 000
1	Gebyrer	27 500 000

Kap. Post	Formål	St.prp. nr. 1
3465	Regjeringsadvokaten (jf. kap. 465)	2 688 000
1	Erstatning for utgifter i rettssaker	2 422 000
3	Oppdrag	266 000
3470	Fri rettshjelp (jf. kap. 470)	10 300 000
1	Egenandeler m.m.	10 300 000
	Sum inntekter rammeområde 5	2 192 328 000
	Netto rammeområde 5	8 252 391 000

2. STORTINGETS VEDTAK OM RAMMESUM

Ved vedtak i Stortinget 26. november 1999 er netto utgiftsramme for rammeområde 5 endelig fastsatt til kr 8 246 391 000, jf. Budsjett-innst. S. I (1999-2000). De fremsatte bevilgningsforslag i innstillingen bygger på denne rammen, jf. Stortingets forretningsorden § 19.

3. HOVEDPRIORITERINGER INNENFO RAMMEOMRÅDE 5, JUSTIS

3.1 Innledning

Komiteéinnstillingen omfatter alle administrasjonsgrener under Justis- og politidepartementet med unntak av kap. 480 Svalbardbudsjettet, kap. 481/3481 Direktoratet for sivilt beredskap, samt kap. 5630 Aksjer i Norsk eiendomsinformasjon AS. Kap. 480 inngår i rammeområde 4 (Utenriks), kap. 481/3481 ligger under rammeområde 8 (Forsvar), mens kap. 5630 er en del av rammeområde 24 (Utbytte m.v.).

I St.prp. nr. 1 (1999-2000) blir det foreslått en samlet bevilgning under programområde 06 Justissektoren på 10 786 620 000 kroner for 2000. Dette innebærer en økning i forhold til inneværende år på 7,7 pst. Inntektene er beregnet til 2 207 728 000 kroner. Dette er en økning på 15,9 pst. i forhold til inneværende år. Av departementets totale utgifter utgjør driftsutgifter ca. 90,8 pst., og investeringer utgjør ca. 3,2 pst.

3.2 Hovedinnsatsområder i 2000

Redusert kriminalitet

Det ble i 1998 registrert 446 686 lovbrudd. Dette er en økning på ca. 3,5 pst. i forhold til 1997. Vinningskriminaliteten utgjør ca. 55 pst. av kriminaliteten. Første halvår av 1999 gikk det totale antallet anmeldte lovbrudd ned med 4,1 pst. Den samme nedgang er registrert for voldskriminalitet.

Regjeringen vil i løpet av året legge fram en samlet plan for innsats mot kriminalitet blant barn og unge. Det vil legges særlig vekt på å legge til rette for sektorovergrepene samarbeid. Tiltak mot kriminelle

gjenger, spesielt i Oslo-regionen, vil bli prioritert. Egne prosjekter knyttet til å splitte samt hindre rekruttering til ekstremistiske ungdomsgrupper, vil bli videreført, og det vil bli vurdert alternative straffereaksjoner for unge førstegangskriminelle.

Regjeringen vil legge ytterligere vekt på forebyggende arbeid for å hindre rusmisbruk.

Det skal legges til rette for bruk av sivile vernepliktige i voldsforebyggende tjeneste gjennom såkalte "service-patruljer".

Omorganiseringen av politi- og lensmannsetaten skal gjennomføres i tråd med Stortingets forutsetninger om å beholde en desentralisert etat med tjenestemenn med god lokalkunnskap. Regjeringen har fremmet en odelstingsproposisjon om opprettelse av et politidirektorat, og en stortingsmelding om politiets organisering og ressurser vil følge i løpet av 2000. Med opprettelse av et eget budsjettkapittel for Oslo politidistrikt ønsker Regjeringen å legge til rette for en enda mer slagkraftig kriminalitetsbekjempelse i hovedstaden.

Regjeringen vil fremlegge en egen odelstingsproposisjon om vaktvirksomhet i løpet av våren 2000. Regjeringen vil også foreta en totalgjennomgang av den gjeldende strafferegistreringsloven av 1971 med sikte på å fremme en ny lov.

Stortinget har bedt Regjeringen vurdere økt bruk av varetekt overfor gjengangerforbrytere og effektivisere prosessen overfor dem som blir tatt på fersk gjerning, jf. Budsjett-innst. S. nr. 4 (1998-1999). Spørsmålet knyttet til økt bruk av varetekt overfor gjengangere er under utredning.

I Budsjett-innst. S. nr. 4 (1998-1999) understreket justiskomiteen at det må tilstrebes strengere straffeutmåling for gjentatt vinningskriminalitet, og at det legges vekt på økt konsentrasjon om gjengangerne. Regjeringen deler riksadvokatens oppfatning om at strafferammene er vide nok, og at det er straffeutmålingen som må økes. De viktigste tiltak vil derfor være av administrativ art, samt å foreta en endring i straffeprosessloven slik at straffbare handlinger skal pådømmes straks de er ferdig etterforsket. Regjeringen vil også vurdere endringer i reglene som gjelder forkynning av dom og ankefrist. Det er imidlertid en foreløpig vurde-

ring - etter samråd med riksavokaten - at reglene i straffeloven § 62 om fastsetting av felles straff for flere straffbare handlinger, gir tilstrekkelig vide rammer for domstolene når det gjelder gjengangerkriminalitet.

Det er igangsatt et arbeid for å effektivisere straffesaksbehandlingen og det er nedsatt to arbeidsgrupper som vurderer ulike tiltak. Det legges opp til rask iverksetting av tiltak, for å få ned saksbehandlingstiden. Regjeringen er særlig opptatt av at de gode resultater som er oppnådd gjennom praktisk samarbeid lokalt, må videreføres. Regjeringen forutsetter at straffesaker hvor gjerningspersonen er kjent ikke henlegges grunnet mangel på kapasitet.

Regjeringen vil følge opp kriminalomsorgsmeldingen. Justisdepartementet samarbeider med Sosial- og helsedepartementet for å bedre samspillet mellom helsetjenesten for innsatte og psykiatriske institusjoner. Innsatsen for å bekjempe narkotikamisbruk i fengslene skal intensiveres. Det er Regjeringens målsetting at kriminalomsorgen skal iverksette straffereaksjoner straks disse er mottatt og senest innen to måneder fra mottakelse, når ikke annet er bestemt.

Det er gitt en nærmere presisering av regelverket knyttet til prøveløslatelse ved O tid, og ved manglende fram møte til soning. "Gjengangere" og domfelte som ikke møter til soning vil kunne få redusert mulighet for prøveløslatelse, permisjoner og frigang. Regjeringen mener for øvrig at større bruk av samfunnstjeneste, knyttet til mindre alvorlige kriminelle handlinger, vil bidra til å forebygge og hindre at kriminelle handlinger gjentas.

Regjeringen ønsker å prioritere innsatsen mot vold. Det skal fokuseres på vold mot barn, eldre og kvinner. Arbeidet med å forebygge og bekjempe seksuelle overgrep mot barn vil bli intensivert. Det er igangsatt et prøveprosjekt med rådgivningskontorer for kriminalitetsofre i fem politidistrikter. Prosjektet skal utvides. Det vil bli utarbeidet en handlingsplan mot vold mot kvinner. Regjeringen øker også forskningsinnsatsen knyttet til forholdet mellom ungdom og vold.

Regjeringen ser det som viktig å følge opp Våpenlovutvalgets innstilling, og det arbeides med planleggingen av et nasjonalt, tidsbegrenset våpenamnesti.

Det vurderes å fremme tiltak som kan gi et bedre strafferettslig vern for den enkelte polititjenestemann. Regjeringen legger stor vekt på å sikre vitneplikten i rettssaker. Et forslag som gjelder bruk av anonyme vitner er sendt på høring. Det tas sikte på å fremme en odelstingsproposisjon tidlig på nyåret 2000.

De nye reglene om utvidet adgang til inndragning av utbytte av straffbare handlinger og om nye etterforskningsmetoder er særlig aktuelle overfor deltakerne i organisert kriminalitet. I samarbeid med andre instanser vil også arbeidet mot konkursrytteri og svart arbeid bli intensivert. Regjeringen har initiert et prosjekt for å styrke samarbeidet og samordne ressursene mellom Kripes, ØKOKRIM og Oslo politikammer.

Arbeidet for å hindre at internasjonal kriminalitet får fotfeste i Norge skal styrkes, bl.a. gjennom tiltak mot

illegale innvandring. Internasjonalt samarbeid for å bekjempe kriminalitet over landegrensene bør skje gjennom bilateralt samarbeid, norsk deltakelse i det nordiske politi- og tollsamarbeidet og samarbeidet med Europol og Interpol.

Trygghet og rettssikkerhet

Tall fra SSB viser en gjennomsnittlig oppklaringsprosent i 1998 på 28. Et bidrag til høyere oppklaringsprosent de siste årene er en markert økning i etterforskede narkotikaforbrytelser. Generelt gjelder at jo mer alvorlig et lovbrudd er, desto høyere er oppklaringsprosenten.

Regjeringen ser det som en prioritert oppgave å sørge for et bedre samspill mellom de ulike ledd i straffesakskjeden. Særlig er det viktig at saksbehandlingstiden ikke er lenger enn nødvendig når den siktede er varetektsfengslet.

I avveilingen mellom en effektiv kriminalitetsbekjempelse og personvern hensyn, vil spørsmålet om hvordan, og når, man bør bruke moderne etterforskningsmetoder være et sentralt element.

Regjeringen legger opp til å styrke Datatilsynet og sikre dets faglige uavhengighet. Det er fremlagt et eget lovforslag om personopplysninger.

Åpenhet og demokrati

Regjeringen vil blant annet arbeide med en ny grunnlovsbestemmelse om den enkeltes rett til å ytre seg i oppfølgingen av Ytringsfrihetskommisjonens arbeid.

På bakgrunn av Stortingets behandling av offentlighetsmeldingen, vil det bli fremmet en odelstingsproposisjon. I tillegg planlegges det å oppnevne et nytt offentlighetsutvalg. Utvalget skal foreta en revisjon av offentlighetsloven på bakgrunn av offentlighetsmeldingen.

Regjeringen vil følge opp arbeidet med omorganiseringen av de hemmelige tjenestene på bakgrunn av de forslag som fremkom i Danielsen-utvalgets innstilling. Midlertidig lov om begrenset innsyn i overvåkningspolitiets arkiver og registre trer i kraft 1. januar 2000.

Våren 1999 la Domstolkommissjonen og utvalget som har vurdert den framtidige organiseringen av by- og herredsrettene (Strukturutvalget), frem sine innstillinger. Innstillingene er på høring og Regjeringen tar sikte på å komme tilbake til Stortinget i løpet av høsten 2000.

Human asyl- og flyktningpolitikk

Regjeringen vil følge opp den oppmyking av praksis på utlendingsfeltet som nå er etablert. Regjeringen vil være raus med å gi beskyttelse til dem som har behov for det, men vil føre en streng og konsekvent politikk overfor dem som forsøker å få opphold på falske premisser. Regjeringen ønsker også en oppmyking av dagens regler for arbeidsinnvandring, og vil komme tilbake til Stortinget med dette som egen sak.

Ved lov av 30. april 1999 er det bl.a. vedtatt å opprette en klagenemnd for utlendingssaker/asylsaker. Det

skal vurderes om man i utlendingsforvaltningen besitter den nødvendige barnefaglige ekspertise, eller om det på dette området skal bringes ny kompetanse inn i saksbehandlingen. Ansvar for avhør av asylsøkere vil i løpet av 2000 bli overført fra politiet til Utlendingsdirektoratet.

Organisasjons- og strukturendringer i justissektoren

Regjeringen har ansett det som nødvendig å vurdere om Justisdepartementets oppgavehåndtering kan forenkles, effektiviseres og moderniseres. I dette arbeidet er det også blitt vurdert om oppgaver som i dag tilligger Justisdepartementet, kan eller bør overføres til andre deler av forvaltningen. Hovedretningen på utviklingstiltakene innebærer økt delegering.

Det redegjøres i proposisjonen kort for utviklingstiltak og utredninger som kan få konsekvenser for den framtidige struktur- og oppgaveløsning i justissektoren.

Justis- og politidepartementets miljøtiltak

De viktigste miljøtiltakene innenfor politi- og lensmannsetaten vil være videreføring av arbeidet med trusselvurderinger i politidistriktene, samarbeid med Statens naturoppsyn vedrørende kontrollvirksomhet og gjennomføring av kurs for oppsynspersonell.

År 2000 totalprosjekt

Kartlegging av år 2000-problemene i justissektoren er ferdigstilt. Arbeidet med å rette opp, eventuelt skifte ut system vil være ferdig innen nødvendig tid før 2000. Samfunnskritiske etater innen justissektoren som politi, redningstjeneste og sivilforsvar har ferdigstilt og oppdatert egne beredskapsplaner slik at de skal være klare til å takle en eventuell krise på best mulig måte.

3.3 Komiteens merknader

Generelt

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Vidar Bjørnstad, Astrid Marie Nistad, Jan Petter Rasmussen og Ane Sofie Tømmerås, fra Fremskrittspartiet, Jan Simonsen og Jørn L. Stang, fra Kristelig Folkeparti, Finn Kristian Marthinsen og Åse Wisløff Nilssen, fra Høyre, lederen Kristin Krohn Devold og Bjørn Hernæs, og fra Senterpartiet, Tor Nymo, mener kriminalpolitikken må rette søkelyset både mot det ansvaret den enkelte har for egne handlinger, og mot de forhold i samfunnet som påvirker kriminalitetsutviklingen.

Komiteen understreker at det er avgjørende betydning at de som bryter loven blir stilt til ansvar. Samfunnet må sette klare grenser for akseptabel adferd, i form av rask og riktig reaksjon fra myndighetene. Politiet må bruke sine ressurser slik at alle lovbrudd blir møtt med en reaksjon. Hver gang en forbryter slipper unna fordi forbrytelsen er for lite alvorlig til å bli prioritert, kan gjerningsmannen være et skritt nær-

mere det store overgrepet. Hver dag som går før en forbryter møter reaksjon, dom og soning svekker sjansen for at samfunnets innsats har effekt. Komiteen ber Regjeringen sikre en rask og effektiv saksavvikling ved å intensivere arbeidet med å fjerne flaskehals i rettssystemet.

Komiteen mener styrkingen av oppvekstmiljøet er avgjørende for å forhindre en kriminell løpebane. Komiteen vil understreke at familien er den viktigste forebyggende faktor, og da er reformer som gir tid til familien også et kriminalpolitisk anliggende. Komiteen viser til at mange barn lider under omsorgssvikt. Tiltak må settes inn så tidlig som mulig overfor familier, barn og ungdom i risikozonen. Dette må gjøres i et spill mellom familien, barnehage/skole, barnevern, sosial- og helseetat, frivillige organisasjoner og politi.

Straffesaksjeden - Organisering og resultatstyring

Komiteen understreker behovet for å måle de politiske ønsker og forventninger som presenteres i de årlige budsjettinnstillinger fra justiskomiteen opp mot de faktiske resultater som oppnås i ulike ledd av straffesaksjeden. Dette er viktig både for å avdekke nye flaskehals som gir grunnlag for nødvendige politiske initiativ, og for å kunne plassere ansvar for evt. manglende oppfølging av politiske retningslinjer.

Hele justissektoren er inne i en omorganiseringsfase for å modernisere arbeidsmetoder, gjøre ansvarsforhold tydeligere og oppnå bedre resultater av kriminalitetsbekjempelsen for innbyggerne. Det å korte ned på tidsbruken i de ulike ledd som behandler en straffesak er et viktig virkemiddel for å øke folks trygghetsfølelse, samt bedre forholdene for tiltalte gjennom reduksjon av varetektsdøgn og mye tettere sammenheng i tid mellom lovbrudd og reaksjon.

Den allmennpreventive effekten av straff avhenger av såvel oppdagelsesrisiko som rask reaksjon og straffnivå. Justiskomiteen har gjentatte ganger understreket at straffenivået generelt er for lavt i voldssaker og ved gjengangerkriminalitet. Like viktig som å justere straffenivået opp, er det imidlertid å sikre økt oppdagelsesrisiko og iverksette langt raskere reaksjon enn det som er praksis i dag. Dette krever at det utarbeides statistikk over oppklaringsprosent, saksbehandlings-tid, saksmengde og tidsbruk fram til påtaleavgjørelse fra det enkelte politidistrikt. Komiteen ber om at det for hvert politidistrikt gis en kvalitativ vurdering av flaskehalsene i forbindelse med straffesaksjeden i det årlige statsbudsjettet fra Justisdepartementet. Dette vil fungere som et viktig beslutningsunderlag og grunnlag for resultatkontroll.

Det er et ledelsesansvar å sikre at ingen sak ligger unødig lenge, samtidig er det et ansvar for Justisdepartementets øverste ledelse å påse at flaskehalsene avhjelpest med nødvendige ressurser slik at målene kan oppnås. Ved noen distrikter er politijuristene flaskehalsen, andre steder er det mangel på kontorpersoneell eller for liten kapasitet hos statsadvokatene. Å få avdekket

og avhjulpet dette, er helt sentralt for å kunne nyttiggjøre seg de nye lover og metoder som er vedtatt for å styrke politiet i kampen mot alvorlig og komplisert kriminalitet.

Det er et mål at ingen sak bør vente mer enn 3 måneder for domstolene, enten det dreier seg om ventetiden ved byretten eller lagmannsretten. Dette krever en tydelig domstolsledelse, effektive berammingsrutiner og tett oppfølging av forsvarsadvokater for å få dem til å stille i det tidsrom domstolene fastsetter. Komiteen mener dette er en viktig måte å få redusert antall varetektsdøgn på i Norge. For ungdomskriminelle og gjengangere bør hurtigere domstolsløsninger søkes tatt i bruk, noe en reservert rettssal ved Oslo byrett er et positivt eksempel på.

Komiteen er for øvrig kjent med at innstillingen fra Europarådets Torturkomité om varetekt vil foreligge våren 2000. Komiteen ber om at en vurdering av bruken av varetekt i sin helhet kommer til politisk behandling i Stortinget i en egen sak så raskt som mulig etter at rapporten er fremlagt.

Videre må tiden fra anmeldelse inngis til påtalemyndigheten oversender saken til domstolene, kortes betydelig ned. I dag tar dette i snitt 200 dager for oppklarte saker. Komiteen er kjent med at Riksadvokaten har igangsatt et arbeid for å effektivisere tidsbruken i etterforsknings- og påtalefasen og ser svært positivt på dette initiativet. For å hindre dødtid i etterforsknings- og påtalefasen må det tilstrebes at

- etterforskning iverksettes umiddelbart
- etterforskningen utføres sammenhengende til den er ferdig
- ulike etterforskningsskritt utføres parallelt
- påtaleavgjørelsen treffes straks saken er ferdig etterforsket.

Komiteen understreker betydningen av god organisering, og av at juristen og etterforskeren samarbeider tett i saker av et visst omfang. Komiteen er kjent med at det er store variasjoner fra politidistrikt til politidistrikt, og at forbedringspotensialet er betydelig. Det kan ikke utelukkkes at praksis og tradisjon i politi og påtalemyndighet er en medvirkende årsak til det lange tidsforløp.

Komiteen er kjent med at noen politidistrikter har svært lang saksbehandlingstid, men at dette også skyldes for lav bemanningsfaktor og et svært høyt antall saker. Klargjøring av alle disse fakta må medvirke til at slike distrikter tilføres de nødvendige resurser for å kunne være sammenlignbare med andre.

Komiteen er kjent med at det ofte tar unødig tid fra domsavsigelse til dommen forkynnes for tiltalte, og imøteser en lovendring som fastslår at forkynnelsen skjer på et på forhånd fastsatt tidspunkt, f.eks. domsavsigelsestidspunktet, enten tiltalte har møtt opp eller ei. Andre aktuelle regelendringer kan for eksempel være plikt til å møte hos politiet etter innkalling.

Videre må det påses at det gis en fullbyrdelsesordre straks dommen er rettskraftig. Justiskomiteens klare

påpekning i innstillingen til St.meld. nr. 27 (1998-1999) om Kriminalomsorgen om at soning skal begynne umiddelbart etter rettskraftig dom, er ikke tilstrekkelig fulgt opp. Den maksimumstid på 2 måneder som Stortinget ga anvisning på, kan ikke tolkes som at 2 måneder ventetid er akseptabelt i de fleste saker. Det forventes at alle ledd i straffesakskjeden bidrar vesentlig for å redusere denne ventetiden, og det bør i neste statsbudsjett fremlegges statistikk både over tidsbruken

- a) fra domfellelsen til kriminalomsorgen får saken til behandling, og
- b) ventetid i kriminalomsorgen før soning iverksettes.

Komiteen understreker innbyggernes behov for effektivitet i all offentlig myndighetsutøvelse. Det må plasseres et ansvar for tidsbruken i ulike offentlige etater, og ansvarlig statsråd må påse at noen tar ansvar der køer hopper seg opp, enten relevante virkemidler vil være regelendringer, økonomiske midler eller bedre ledet og organisert arbeid.

Komiteens besøk i New York var nyttig som påminnelse om at rask reaksjon er like viktig som en tilstrekkelig streng reaksjon. Det å plassere ansvar, måle resultater og innhente kunnskap om hvorfor fastsatte mål ikke nås, er viktige virkemidler i arbeidet med politisk styring og tilrettelegging av justissektoren. Dette innebærer en utfordring til alle ledd i justissektoren om å samspille bedre om så vel lovendringer som organisering og utnyttelse av de muligheter som ligger i eksisterende lovverk.

Reaksjoner overfor unge lovbrytere - forebyggende tverrfaglig samarbeid

Komiteen viser til vedtak i Stortinget om å be Regjeringen legge frem en handlingsplan som gjenomgår både tiltak og reaksjoner overfor unge lovbrytere, og forutsetter at denne forelegges Stortinget for behandling.

I mange tilfeller vil reaksjoner være nødvendige lenge før lovbryteren når den kriminelle lavalder og kommer inn under politiets ansvar. Et vesentlig hinder i dag for å stoppe uønsket adferd i tide, er mangelen på samarbeid mellom ulike faggrupper som lærere, rådgivere, helsesøster, sykehus, barnevern, støttekontakter foreldre, fritidsledere, sosialkontor, politiet osv.

Komiteen viser til at det kan være et problem at adekvate reaksjoner ikke har blitt iverksatt tidlig nok under dekke av at taushetsplikten hindrer dette. Komiteen understreker at taushetsplikt aldri må være et hinder for å gi et barn relevant hjelp. Det kan synes som om ulike faggrupper noen ganger velger å dekke seg bak taushetspliktsbestemmelsene, fremfor å virkelig prioritere og gjøre noe som er til hjelp for den enkelte. Erfaringer viser at samarbeid som går helt utmerket i enkelte kommuner, avvises av andre med begrunnelse i taushetsplikten. Dette er ofte svært personavhengig, og ikke sjelden er tolking av taushets-

pliktbestemmelsene tilfeldig fra person til person. Manglende kunnskap og informasjon om nødvendigheten og lovligheten av samarbeid er kanskje et like viktig hinder for fruktbart samarbeid som selve innholdet i lovverket. Komiteen peker på betydningen av at gode eksempler på konkret samarbeid mellom ulike etater distribueres til alt relevant offentlig personell.

Hvis det skulle vise seg nødvendig, ber komiteen departementet vurdere om andre faggrupper skal gis en lovmessig plikt til samarbeid, slik politiet er pålagt gjennom politiloven.

Komiteen understreker at kunnskaper om narkotika, samt å kunne identifisere påvirkning hos enkeltindivider er viktig. Dette er ofte en forutsetning for å kunne reagere på et tidlig tidspunkt overfor ungdom som senere kan havne i en kriminell karriere. Det å sende lærere, foreldre, skolerådgivere, helsesøstre og andre faggrupper på kurs, er sentralt for å kunne oppdage problemer tidlig. Komiteen er positiv til det arbeid som gjøres i regi av Norsk Narkotikapolitiforening på dette området, og forutsetter at departementet fortsetter å gi støtte til foreningen slik at den kan fortsette sitt viktige arbeid. Dette er ikke minst viktig fordi det har en så klar kriminalitetsforebyggende effekt, og fordi det er betydelig mangel på kompetanse hos alle de faggrupper som jobber med forebygging på dette området.

Bekjempelse av vold m.v.

Komiteen understreker at justissektorens hovedansvar er å tilrettelegge virkemidler som sikrer et samfunn der folk kan kjenne seg trygge både ute og hjemme, og hvor folk kan ferdes fritt uten redsel for å bli utsatt for vold. Trygghet mot overgrep er en forutsetning for frihet og livsutfoldelse, og dermed en forutsetning for et fungerende samfunn.

Utbredelsen av voldsbruk i samfunnet ødelegger liv og helse i et omfang som komiteen finner alarmende. Komiteen er enig i at kampen mot vold fortsatt må være et av de høyest prioriterte områdene innen kriminalpolitikken. Det må settes fokus på all voldskriminalitet, både mot eldre og barn, og mot den volden som skjer i hjemmene. Seksualisert vold og overgrep mot barn er særlig alvorlig og må få en sentral plass i dette arbeidet.

Komiteen peker på at volden i hjemmene i stor utstrekning går ut over kvinnene og barna. Komiteen viser til at den i fjorårets budsjettinnstilling ba Justisdepartementet vurdere å opprette et kvinnevoldsutvalg for å se nærmere på årsaker og fremme nye tiltak for å kunne hjelpe voldsoffer og deres barn. Komiteen viser til at Regjeringen har fremlagt en handlingsplan om vold mot kvinner, og ber om at Stortinget blir orientert om oppfølgingen av handlingsplanen i egnet form, senest i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett.

Komiteen viser til prøveprosjektet "Rådgivningskontorer for kriminalitetsofre", som har gått over tre år. Komiteen er kjent med at det er bestemt at prosjek-

tet skal videreføres i ytterligere ett år i de byene de er etablert. Komiteen vil peke på at det ser ut til at rapporten for de tre første årene dokumenterer at det er svært stort behov for slik hjelp og veiledning som disse kontorene gir til kriminalitetsofre. Komiteen vil be om en evaluering av ordningen og planer om hvordan den kan videreføres og utvides på permanent basis, senest ved framleggelsen av Revidert nasjonalbudsjett, slik at kontinuiteten i dette arbeidet sikres.

Barns rettsikkerhet

Komiteen viser til at ulike bestemmelser i straffeloven kan benyttes ved tilfeller av barnemishandling. Komiteen har tidligere ved flere anledninger påpekt at straffeutmålingsnivået i voldssaker bør skjerpes, og vil understreke at dette også må gjelde i saker om barnemishandling. Komiteen ber departementet vurdere om det er behov for endringer for å sikre en tilstrekkelig streng straffereaksjon.

Antall tvangsekteskap og barne bortføringer i Norge synliggjør, sammen med uheldige barnevernssaker og kritikken mot tilsynet ved enkelte barnevernsinstitusjoner, behovet for å styrke barns rettigheter. Dette gjelder både kravet om relevant beskyttelse og hjelp fra myndighetene mot overgrep, bortføring og tvang, samt rett til større innflytelse og barns rett til å bli hørt og tatt hensyn til overfor barnevern, fylkesnemnder og domstolene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet og Høyre, viser i denne forbindelse til behandlingen av menneskerettighetsloven og at et flertall av Arbeiderpartiet og Høyre der ville ha inkorporert barnekonvensjonen og likestillingskonvensjonen i norsk lov.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Senterpartiet viser til merkningene i Innst. O. nr. 51 (1998-1999). Det innebærer ingen nedprioritering av særkonvensjonene når man i første omgang valgte å konsentrere loven om hovedkonvensjonene innenfor menneskerettsområdet.

Disse medlemmer mener at barnekonvensjonen kommer i en særstilling, men ønsket ved Stortingets behandling av menneskerettsloven å avvente Regjeringens konklusjon for innarbeiding av barnekonvensjonen i norsk rett.

Ulike saker som ønskes fremmet

Komiteen viser til tidligere uttalelser fra komiteen om behovet for varsomhet i bruken av bestemmelsen om uaktsomt drap i trafikken. Eksempler fra domstolene tyder på at lovverket tolkes for strengt i forhold til lovgivers intensjon, og departementet bes derfor komme tilbake til Stortinget med et forslag til justering av regelverket for å ivareta de understreknings og presiseringer Stortinget har foretatt i tilknytning til denne bestemmelsen, senest ved interpellasjonsdebatt 31. mai 1999.

Komiteen er kjent med at departementet nå gjennomgår rettspraksis i forhold til straffeloven § 239, og ber departementets vurderinger om dette forhold blir forelagt Stortinget så snart som mulig.

Komiteen imøteser fremleggelse av egen sak om anonyme vitner og økt beskyttelse av polititjenestemenn, etter at høringsrunden er avsluttet 1. desember 1999. Komiteen viser til utviklingen innen organisert kriminalitet i Norge, og bruken av trusler mot ulike tjenestemenn både på lavere og høyere nivå er en uakseptabel utvikling som krever høy beredskap og konstant reaksjon både fra ledelsen i politiet, og fra politiske myndigheter. Det er viktig at Norge lærer av erfaringer i andre land, og er villig til å ta i bruk de lovverkemidler som utviklingen gjør nødvendig.

Komiteen ber Regjeringen foreta en vurdering av dagens lovverk når det gjelder strafferettslig frifinnelse og ileggelse av erstatningsansvar i samme sak.

Kriminalitetsutviklingen - Internasjonale forhold

Komiteen har registrert at kriminalitetsbildet i stadig større grad blir preget av internasjonale organiserte bander. Komiteen understreker at innsatsen mot disse gruppene krever økt prioritering og vilje til å ta i bruk nye metoder for politiets arbeid, jf. Innst. O. nr. 3 (1999-2000) om etterforskningsmetoder, slik at ikke myndighetene akterutseiles i forhold til stadig mer profesjonelle og kyniske kriminelle aktører.

Komiteen merker seg at det ikke lenger er snakk om bare internasjonal narkotikakriminalitet som hovedproblem, men om generell, organisert, internasjonal kriminalitet. Organisert kriminalitet er særlig konsentrert om lovbrudd i forbindelse med våpenhandel, narkotika, hvitvasking av penger, menneskesmugling, sprit-/sigarettsmugling, prostitusjon, korrupsjon, eksport av stjålne biler, vinning, ran og økonomiske forbrytelser. Narkotikaorganisasjonene engasjerer seg i dag innenfor disse forskjellige former for kriminalitet, og penger fra virksomheten investeres i lovlig eller tilsynelatende lovlig virksomhet.

Komiteen understreker at det er en alvorlig fare hvis den organiserte kriminaliteten får innpass i ulike legale forretningsforetak.

Komiteen viser til at profesjonelle kriminelle i større grad benytter seg av vold/trusler for å oppnå profitt, og at grove forbrytelser som narkotika, ran med gisseltaking, trusler om vold og våpenbruk er blitt mer vanlige.

Komiteen understreker at formalisert norsk tilknytning til Europol er viktig både for å bevare den nordiske enheten for politisamarbeid, og for å kunne dra nytte av Europols analysekapasitet og informasjon. Komiteen støtter Europols og Interpols arbeid med å bekjempe terrorisme, illegal handel med narkotika og andre former for alvorlig organisert, internasjonal kriminalitet.

Komiteen støtter også målet om at Europol skal kunne øke sin aktivitet ved bl.a. å gis adgang til å oppfordre politiet i medlemslandene til å iverksette etterforskning i særlige tilfeller av grov kriminalitet.

Komiteen viser til at samarbeid med Europol for tredjeland forutsetter at tredjelandet gir en sentral nasjonal politimyndighet kompetanse til å fungere som kontaktpunkt og ivareta det løpende arbeid i bekjempelsen av kriminalitet. Komiteen er enig i at dette bør være den samme politimyndighet som ivaretar kontakten med Interpol og Schengen-politisamarbeidet, slik at overlapping og dobbeltkjøring unngås og det oppnås en effektiv ressursutnyttelse. Dette er ikke minst et råd Norge er gitt fra Europol og Interpol selv. I Norge vil Kripos peke seg ut til å være en slik naturlig kontaktenhet.

Merknader fra de ulike fraksjoner

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, viser til at Regjeringens budsjettforslag og avtalen mellom Arbeiderpartiet og regjeringspartiene innebærer en videre satsning på justissektoren for å oppnå en raskere saksbehandling i hele straffesakskjeden. Straffesakskjeden skal styrkes gjennom økt kapasitet i politi- og lensmannsetaten, tilrettelegging for raskere saksavvikling i domstolene og styrking av soningens innhold for å kunne redusere tilbakefallet til ny kriminalitet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre er bekymret over en situasjon der politiets variable driftsbudsjetter ifølge opplysninger fra departementet er sterkt presset. Det er disse midlene som skal brukes til operativt politiarbeid når alvorlige forbrytelser finner sted, og det er disse midlene som representerer servicenivået det er mulig å gi befolkningen og enkeltindivider som har vært utsatt for kriminelle handlinger. Politiets variable driftsbudsjetter må økes, kombinert med bedre organisering og oppfølging av politiets arbeid og resultater. Det må settes et sterkere fokus på ledelse av politiarbeidet, og dette, sammen med behovet for oppfølging av de mange nye lovene som er vedtatt for å sikre bedre kriminalitetsbekjempelse, tilsier at etterutdanningen for ledere ved Politihøgskolen styrkes.

Disse medlemmer er også bekymret over problemet med mangel på lukkede fengselsplasser, samt manglende driftsmidler til å iverksette de individuelle soningsplaner og påvirkningsprogrammer som skal finne sted i henhold til kriminalomsorgsinnstillingen. Det er et klart behov for så vel flere fengselsansatte, som nybygging av lukkede institusjoner og oppgradering av eksisterende fengsler. Også ettervernet må styrkes, både det som utføres i regi av kriminalomsorgen og det viktige arbeidet som utføres av fangers pårørende og private organisasjoner. Dette betyr at budsjettet til kriminalomsorg må økes, og at den samlede ressursinnsats på hele justissektoren må prioriteres opp på bekostning av andre sektorer og departementer, jf. Høyres og Fremskrittspartiets alternative statsbudsjetter for 2000.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet konstaterer at det er en uttrykt politisk vilje i

samtligge partier til å redusere saksbehandlingstiden i strafferettskjeden. Samtidig konstaterer disse medlemmer at honnørordene ikke følges opp med nødvendige budsjettmidler verken fra flertallspartiene i Budsjett-innst. S. I (1999-2000) eller fra Høyre. Der som det skal være mulig å korte ned tiden fra anmeldelse til påtalemyndighetene oversender saken til domstolene, korte ned tiden fra domstolene mottar saken og til den er ferdigbehandlet og gjort rettskraftig, sørge for at en dom kan sones umiddelbart etter at den er gjort rettskraftig, samt å tette flaskehalsar som f.eks. mangel på politijurister, kontorpersonell eller sprengt kapasitet hos statsadvokatene, trengs det er kraftig økonomisk løft både for politiet og domstolene, samtidig som kriminalomsorgen må styrkes. Fremskrittspartiet foreslo derfor en økning på disse sektorene på til sammen 435 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag til statsbudsjett. Disse medlemmer konstaterer at Høyres forslag til styrking av strafferettskjeden lå 300 mill. kroner lavere enn Fremskrittspartiets forslag. Med bakgrunn i disse tallene kan det konstateres at kun Fremskrittspartiet har ønsket å satse på justissektoren.

Disse medlemmer vil videre hevde det for å bekjempe kriminaliteten effektivt også er nødvendig med helt andre straffereaksjoner enn dagens. Det er nødvendig med en kraftig økning av minimumsstraffene, sterk reduksjon av bruken av betingede straffer og samfunnstjeneste, slutt på ordningen med prøveløslatelse, fjerning av "kvantumsrabattordningen" og et system som effektivt øker straffeutmålingen for gjengangerkriminelle. Disse medlemmer beklager sterkt at det ikke er flertall på Stortinget for noen av disse helt nødvendige virkemidlene.

Disse medlemmer viser til de viktigste forslagene som Fremskrittspartiet la frem i Budsjett-innst. S. I (1999-2000) som ville ha bidratt vesentlig til å styrke kampen mot kriminalitet:

Kap. 405: Lagmannsrettene økes med 5 mill. kroner.

Kap. 410: Herreds og byrettene økes med 50 mill. kroner.

Kap. 430: Kriminalomsorg økes med 85 mill. kroner.

Kap. 432: Kriminalomsorgens Utdanningscenter økes med 20 mill. kroner.

Kap. 440: Politi- og lensmannsetaten økes med 230 mill. kroner.

Kap. 441: Oslo Politidistrikt økes med 40 mill. kroner.

Kap. 442: Politihøgskolen økes med 5 mill. kroner.

Innenfor den uansvarlige lave rammen som stortingsflertallet allerede har vedtatt, foreslår disse medlemmer en økning av bevilgningene til styrking av strafferettskjeden med til sammen 183,3 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett, jf. Budsjett-innst. S. I (1999-2000), fremmet forslag til en ramme for justissektoren som gir grunnlag for følgende fordeling:

- Kap. 400 Justisdepartementet post 01 Driftsutgifter reduseres med 15 mill. kroner, post 70 Tilskudd økes med 1 mill. kroner til Norsk Narkotikapolitiforening.

- Kap. 410 Herreds- og byrettene post 30 (ny) bevilges med 10 mill. kroner til Tromsø Tinghus, oppstart.
- Kap. 430 Kriminalomsorg post 01 Driftsutgifter økes med 21 mill. kroner hvorav 16 mill. kroner til drift og 5 mill. kroner øremerkes ettervern, post 30 (ny) bevilges med 3 mill. kroner til Tromsø Kretsfengsel, post 32 (ny) bevilges med 4,7 mill. kroner til oppstart Trondheim Kretsfengsel ressursavdeling, og post 70 Tilskudd økes med 1,2 mill. kroner til tilskudd til Foreningen for Fangers Pårørende.
- Kap. 432 KRUS post 01 Driftsutgifter økes med 6 mill. kroner til oppstart av en klasse til ved KRUS.
- Kap. 440 Politi- og lensmannsetaten post 01 Driftsutgifter økes med 100 mill. kroner.
- Kap. 442 Politihøgskolen post 01 Driftsutgifter økes med 5 mill. kroner til etterutdanning.
- Kap. 443 Oppfølging av innsynsloven post 01 Driftsutgifter reduseres med 6 mill. kroner.
- Kap. 449 Statens innkrevingsentral post 01 Driftsutgifter reduseres med 10 mill. kroner.
- Kap. 450 Sivile vernepliktige post 01 Driftsutgifter reduseres med 10 mill. kroner.
- Kap. 470 Fri rettshjelp post 72 Tilskudd til spesielle rettshjelpstiltak økes med 1 mill. kroner til stønad til student-rettshjelpstiltak.
- Kap. 471 Statens erstatningsansvar post 71 Erstatningsansvar reduseres med 4 mill. kroner som følge av nedjustert anslag fra departementet.
- Kap. 475 Bobehandling post 21 Spesielle driftsutgifter reduseres med 22,9 mill. kroner for å avslutte bobehandling i Jahre-saken.
- Kap. 3440 Politi- og lensmannsetaten post 01 Gebyr reduseres med 12 mill. kroner på bakgrunn av at Høyre går imot økt våpengebyr.

4. MERKNADER TIL DE ENKELTE KAPITLER

For så vidt angår de kapitler som ikke er omtalt nedenfor, har komiteen ingen merknader og slutter seg til det fremlagte bevilgningsforslag i St.prp. nr (1999-2000).

For hvert kapittel gis innledningsvis en oversikt over vedtatt bevilgning inneværende år pr. d.d., og fremsatt bevilgningsforslag fra Regjeringen i St.prp. nr. 1 (1999-2000).

Kap. 61 Høyesterett

Post	Formål	Vedtatt budsjett	St.prp. nr. 1
1	Driftsutgifter	44 003 000	44 899 000 (+896 000)
	Sum	44 003 000	44 899 000 (+896 000)

Komiteen har merket seg at Høyesterett har fått frigjort tid til å behandle flere sivile saker som følge av

toinstansreformen. Komiteen har videre merket seg at sakene ser ut til å øke noe i kompleksitet, blant annet som følge av mer bruk av internasjonale rettskilder.

Komiteen er tilfreds med at Høyesterett blir styrket med en utrederstilling.

Kap. 400 Justisdepartementet

Post	Formål	Vedtatt budsjett	St.prp. nr. 1
1	Driftsutgifter	230 921 000	241 420 000 (+10 499 000)
70	Tilskud	1 411 000	200 000 (-1 211 000)
71	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	8 741 000	8 986 000 (+245 000)
Sum		241 073 000	250 606 000 (+9 533 000)

Komiteen har merka seg at hovudinnsatsen for år 2000 er det grunnleggjande arbeid for å redusere kriminalitet, sikre rettstryggleik for den einskilde, eit ope og demokratisk samfunn og ein human asyl- og flyktningepolitikk. Komiteen har merka seg at departementet sine hovudutfordringar er å konkretisere og sette mål for at justissektoren kan realisere desse overordna områda for 2000, og tildele ressursar, utarbeide resultatkrav og føre kontroll med at den overordna målsettinga vert realisert.

Komiteen ser behov for snarest å gjennomføre revisjon av lov om offentlig innsyn i forvaltninga med bakgrunn i Stortinget si handsaming av St.meld. nr. 32 (1997-1998) Om offentlighetsprinsippet i forvaltningen

Komiteen har ingen merknad til at det vert vurdert å opprette eit verjemålsutval i 2000 for eventuelt å fremje forslag til revisjon av lovene for umyndiggjering og om verjemål.

Komiteen viser til det meget viktige forebyggende arbeidet som Norsk Narkotikapolitiforening utfører når det gjelder å oppdatere foreldre, skoler og politiansatte på hvordan identifisere begynnende rusmisbruk blant ungdom. Det er et enormt udekket behov for nettopp slik informasjon ute blant de faggrupper og pårørende som skal drive forebygging, og det er derfor helt avgjørende at foreningen gis midler til å kunne fortsette sitt viktige arbeid. Å oppdage begynnende rusmisbruk blant ungdom i en startfase er helt avgjørende for å kunne forebygge en senere kriminell karriere, og ligger klart under de tiltak som justissektoren må medvirke til å utvikle videre.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet har notert seg at bemanningen i departementet utgjør 420 årsverk. Opprettelsen av en egen utlendingsnemnd fører til at utlendingsavdelingen i departementet vil bestå av 24 årsverk. Utgiftene til 46,5 stillinger overføres Utlendingsnemnda.

Disse medlemmer mener Kosovo-konflikten ikke er et godt argument for å øke utgiftssiden ytterligere. Departementet bør kostnadseffektiviseres, spesielt med henblikk på utgifter til kommisjoner, råd og utvalg av ymse slag.

Disse medlemmer vil foreslå en reduksjon på driftsutgiftene på kap. 400 post 01 på 25 mill. kroner. Disse medlemmer vil videre oppprioritere disse midlene til bl.a. samfunnsnyttige norske organisasjoner som Norsk Narkotikapolitiforening, og foreslår å øke kap. 400 post 70 Tilskudd med 1 mill. kroner til dette formål.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til en betydelig vekst i administrasjonsutgiftene i departementet, og Høyre ønsket grunnet en stram budsjett situasjon primært å redusere denne veksten noe, for i stedet å kunne dreie noen flere midler over mot operativt politiarbeid via politiets variable driftsbudsjett. Videre har departementet overført utlendingssaker til en egen nemnd uten å redusere egne driftsutgifter tilsvarende. Disse medlemmer viser til at kap. 400 post 01 på denne bakgrunn ble foreslått redusert med 15 mill. kroner i Høyres alternative budsjettforslag i Budsjett-innst. S. I (1999-2000). Disse medlemmer viser videre til at post 70 Tilskudd ble foreslått økt med 1 mill. kroner til støtte til Norsk Narkotikapolitiforening.

Kap. 405 Lagmannsrettene

Post	Formål	Vedtatt budsjett	St.prp. nr. 1
1	Driftsutgifter	122 477 000	131 722 000 (+9 245 000)
Sum		122 477 000	131 722 000 (+9 245 000)

Komiteen er tilfreds med at det i budsjettforslaget er satt av midler til å dekke en betydelig lønnsøkning for dommere i første og annen instans. Lønnsøkningen skal bidra til redusert saksbehandlingstid gjennom bedre rekruttering til dommerstillingene.

Komiteen viser til at antall sivile saker har holdt seg på samme nivå siden 1991, men at antall straffesaker fremmet for lagmannsretten har økt merkbart.

Komiteen har merket seg at saksavviklingstiden har gått noe ned for sivile saker, men dessverre har den økt i meddomsrett- og jursaker. Variasjonene er store lagmannsrettene imellom.

Komiteen vil fremheve at domstolenes tilbud til publikum skal være det samme over hele landet.

Komiteen er enig i at domstolene aktivt bør bidra til å formidle kunnskap om generelle spørsmål vedrørende sin virksomhet, og viser til at flere domstoler har utarbeidet strategier for informasjonsformidling til publikum og pressekontakt. Det er prisverdig at flere domstoler har etablert hjemmeside på Internett. Komiteen vil peke på at Stortinget i 1999 har vedtatt

flere lovendringer vedrørende offentlighet i rettspleien. De nye reglene bidrar til å avklare spørsmål knyttet til domstolenes informasjonsvirksomhet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative budsjett ønsket å styrke budsjettet for lagmannsrettene for 2000 slik at raskere behandling av ankesaker kan bli en realitet av hensyn til partene som allerede har hatt saken sin igjennom en instans.

Disse medlemmer mener det er viktig å nå målene for lavere saksbehandlingstid i rettsvesenet. Den gjennomsnittlige saksavviklingstid er fortsatt langt over de mål som er fastsatt.

Disse medlemmer fremmer derfor forslag om en økning på post 01 på kap. 405 Lagmannsrettene med 3 mill. kroner innenfor de gitte bevilgningsrammer, og viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative budsjett foreslo en økning på 5 mill. kroner.

Kap. 410 Herreds- og byrettene

Post	Formål	Vedtatt budsjett	St.prp. nr. 1
1	Driftsutgifter	742 852 000	768 668 000 (+25 816 000)
21	Spesielle driftsutgifter	79 884 000	82 721 000 (+2 837 000)
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	25 590 000	28 508 000 (+2 918 000)
Sum		848 326 000	879 897 000 (+31 571 000)

I tillegg til den dømmende virksomhet viser komiteen til at tinglysning, skifte, konkurssaker, innkreving av dokumentavgift og borgerlig vigsel er tillagt herreds- og byrettene.

Komiteen har registrert at til tross for at det kom inn færre sivile saker i 1998 enn året før, ble ikke beholdningen av avsluttede saker redusert. Det tyder på at både straffesaker og sivile saker har blitt mer omfattende og komplekse enn tidligere. Det er stor variasjon domstolene imellom fremdeles. Særlig enkelte av de største domstolene er ikke innenfor målene for gjennomsnittlig saksavviklingstid.

Komiteen mener det er viktig at dommere, dommerfullmektiger og funksjonærer har nødvendig kompetanse, og er enig i nødvendigheten av å styrke begynneropplæringen for nyutnevnte dommere.

Komiteen synes det er viktig at publikum skal vite hvor de skal henvende seg i ulike saker og at publikum får opplysninger om saksbehandlingstid, åpningstid og annen generell informasjon. Dette er avgjørende for hvilket inntrykk som dannes av domstolene. Serviceer-

klæringer overfor domstolens brukere er et skritt i riktig retning.

Komiteen understreker nødvendigheten av å ha gode og funksjonelle domstolslokaler. Moss byrett er planlagt stilt ferdig i 2001. En løsning på Oslo byretts manglende rettssalskapasitet må prioriteres, og det må samtidig arbeides med nye lokaler for Borgarting lagmannsrett. Det samme gjelder Bergen, hvor lokalforholdene for domstolene må bedres ved å rehabilitere tinghuset i Bergen, og skaffe nye lokaler for Gulating lagmannsrett.

Komiteen er kjent med at planer for bygging av tinghus i Tromsø i lengre tid har hatt høy prioritet pga. dårlige kontorforhold og mangel på rettsaler og nødvendige rom for jury, domskonferanser, advokater, publikum, presse m.v. Lagmannsretten i Tromsø er den eneste lagmannsretten i landet uten tilhold i særskilt tinghus. Dette gir svært vanskelige arbeidsforhold, og kan være medvirkende til at Hålogaland lagmannsrett har betydelige rekrutteringsproblemer. Lokalsituasjonen skaper også problemer for saksavviklingen, og det rettsøkende publikum ved de berørte domstolene.

Komiteen er kjent med at byggeprosjektet har en godkjent kostnadsramme (inkludert tomt) på 139,5 mill. kroner, og foreslår 4 mill. kroner til startbevilgning til tinghuset i Tromsø på kap. 410 ny post 30 Nybygg, Tromsø Tinghus.

Komiteen understreker viktigheten av kontinuitet i prosjektet. Komiteen er kjent med at et nytt tinghus også vil medføre årlige merutgifter til leie og drift lik minst 9 mill. kroner, samt engangsutgift på inventar og utstyr på 17,5 mill. kroner. Komiteen forutsetter at disse merutgifter kompenseres fullt ut ved senere budsjettfremleggelse.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre foreslo en startbevilgning på 10 mill. kroner til Tromsø Tinghus i sitt alternative budsjettforslag for 2000.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet har registrert at antall innkomne meddomsrettssaker har økt og at beholdningen av ikke avsluttede saker har steget de siste fire årene, noe som fører til kødannelser for å få avgjort saker.

En bedre kontinuitet i domstolenes dømmend virksomhet må til, og dermed må man i større grad sette domstolene i stand til en rask behandling av lovbrudd.

Disse medlemmer henviser, som et ledd i dette, til Fremskrittspartiets alternative budsjettforslag i Budsjett-innst. S. I (1999-2000) som hadde en økning på 40 mill. kroner for 2000 på kap. 410. Innenfor den bevilgede budsjetttramme fremmer disse medlemmer forslag om at kap. 410 Herreds- og byrettene, post 01 økes med 6 mill. kroner.

Kap. 3410 Rettsgebyr

Post	Formål	Rød bok	St.prp. nr. 1
1	Rettsgebyr	947 654 000	662 454 000 (-285 200 000)
4	Lensmennenes gebyrinntekter	77 665 000	91 865 000 (+14 200 000)
Sum		1 025 319 000	754 319 000 (-271 000 000)

Komiteen merker seg at grunnsatsen for rettsgebyret foreslås økt fra kr 530 til kr 600 med virkning fra 1. januar 2000.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, har merket seg Justisdepartementets konklusjon og begrunnelse for at størrelsen på rettsgebyret i liten grad virker ekskluderende for borgernes muligheter til å benytte seg av rettssystemet. Flertallet vil likevel be departementet følge utviklingen nøye, slik at rettsgebyret ikke skal være noe hinder for enkelte menneskers muligheter til å benytte seg av rettssystemet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i Budsjett-innst. S. I (1999-2000) gikk imot økningen av rettsgebyret. Rettsgebyret har øket jevnlig de siste årene, og fører til økte priser på en hel rekke offentlige tjenester som er priset i forhold til rettsgebyret.

Disse medlemmer viser til at det ikke er noen lovmessig sammenheng mellom utgiftene til domstolene og inntektene fra rettsgebyrene. Økte utgifter til domstolene kan derfor dekkes gjennom kutt i andre offentlige utgifter. Argumentasjonen om at økt rettsgebyr er nødvendig blant annet for å kunne heve dommerlønnene er følgelig ikke et holdbart argument for å belaste brukerne av domstolene med økte egenandeler.

Kap. 414 Domsutgifter

Post	Formål	Vedtatt budsjett	St.prp. nr. 1
1	Driftsutgifter	47 744 000	58 216 000 (+10 472 000)
Sum		47 744 000	58 216 000 (+10 472 000)

Komiteen viser til at utgiftene i stor grad er regelstyrte, og påvirkes av saksmengden i domstolene. Justisdepartementet opplyser at i herreds- og byrettene har det vært en økning i antall straffesaker som behandles i meddomsrett på 11 pst. fra første halvår 1997 til første halvår 1999. I samme periode har saksmengden i lagmannsrettene økt med 29 pst. for straffesaker som behandles med jury, og 4 pst. for straffesaker som

behandles med meddomsrett. Driftsutgiftene går i hovedsak til godtgjørelse og tapt arbeidsfortjeneste til meddommere, medlemmer i lagretten, vitner og rettsvitner og reiseutgifter.

Komiteen mener gjeldende satser for godtgjørelser til meddommere med mer bør gjennomgås med utgangspunkt i en oppjustering. Satsen på 250 kroner dagen for meddommere og lagrettemedlemmer har stått uendret siden 1982.

Kap. 430 Kriminalomsorg

Post	Formål	Vedtatt budsjett	St.prp. nr. 1
1	Driftsutgifter	1 206 687 000	1 335 887 000 (+129 200 000)
21	Spesielle drifts- utgifter	39 346 000	38 448 000 (-898 000)
45	Større utstys- anskaffelser og vedlikehold	38 172 000	79 488 000 (+41 316 000)
70	Tilskud	4 233 000	4 352 000 (+119 000)
71	Tilskudd til Frelsesarmeens institusjon Elevator	3 186 000	3 275 000 (+89 000)
72	Tilskudd til Foreningen for fangers pårørende	425 000	437 000 (+12 000)
Sum		1 292 049 000	1 461 887 000 (+169 838 000)

Komiteen viser til St.meld. nr. 27 (1997-1998) Om kriminalomsorgen, og de signaler som behandlingen av denne ga, jf. Innst. S. nr. 6 (1998-1999). Komiteen foretok i den sammenheng en prinsipiell drøfting av innhold og form på den framtidige kriminalomsorg i hele dens bredde. Derfor vil komiteen i denne innstillingen begrense sine merknader til noen enkelte sentrale punkter.

Komiteen merker seg at arbeidet med å innføre en ny organisasjonsstruktur i kriminalomsorgen er påbegynt med planlagt iverksettelse 1. januar 2001. Som en følge av dette foreslår Justisdepartementet med konsekvens for budsjettoppsettet fra kommende årsskifte, en sammenslåing av det som tidligere het henholdsvis "Kriminalomsorg i anstalt" og "Kriminalomsorg i frihet" til ett nytt budsjettkapittel: "Kriminalomsorg". For år 2000 vil imidlertid organisasjonsstrukturen være som tidligere. Komiteen støtter dette.

Kriminalomsorgens hovedmål er å gjennomføre de straffereaksjoner som besluttes av påtalemyndighet eller idømmes av domstol, og å legge forholdene til rette for at lovbryster skal kunne gjøre en egeninnsats for å endre sitt kriminelle handlingsmønster. Det er

viktig å utvikle program og opplegg som stiller krav til aktiv medvirkning fra den straffedømte. Komiteen forutsetter at den nye tenkningen omkring måloppnåelse, bl.a. gjennom en sterkere og annerledes involvering fra de ansattes side, vil medføre kostnadsstigninger til personalutvikling og etterutdanning. Det er viktig for gjennomføringen av St.meld. nr. 27 (1997-1998) at dette kalkuleres inn i en stigende grad etter hvert som de nye tiltak skal realiseres.

Komiteen vurderer det også som viktig at det skjer et forvaltningssamarbeid, slik at personer som sitter fengsle eller er under tilsyn, får samme rett til undervisning, helse-tilbud og sosiale ytelser som befolkningen for øvrig.

Komiteen merker seg at fra og med 1. januar 2000 er ansvaret for fengselsprestjenesten overført fra Justisdepartementet til Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet. Komiteen forutsetter at dette ikke svekker fengselsprestenes stilling og samarbeidsmulighet innenfor kriminalomsorgen, og at funksjonen deres også utvikles i overensstemmelse med innholdet i St.meld. nr. 27 (1997-1998).

Komiteen vil understreke at det er nødvendig med et godt samspill mellom helsetjenesten for innsatte og psykiatriske institusjoner slik at innsatte med psykiske lidelser får rask tilgang til nødvendig helsehjelp. Det omfatter også innleggelse i psykiatrisk institusjon.

Selv om veksten foreløpig har uteblitt, merker komiteen seg de hovedutfordringer kriminalomsorgen vil møte ved en antatt økning i straffe- og varetektsvolumet og en endring i klientellet.

Komiteen vil uttrykke tilfredshet med den presentasjon og oversiktighet som gis i beskrivelsen i proposisjonen av innholdet i de ulike hovedbegreper og de tabeller som presenterer forskjellige utviklingstendenser innen kriminalomsorgen.

Det er fortsatt komiteens mening at bekjempelse av narkotikaproblemet i fengslene er en stor utfordring. Store grupper av de innsatte har et langt utviklet avhengighetsforhold til narkotika. Komiteen mener derfor at det, sammen med arbeidet for å gjøre fengslene stoffrie, må skje et individuelt tilpasset behandlingsopplegg for å hjelpe den enkelte narkomane ut av avhengigheten. I dette arbeidet vil det være naturlig at det skjer et samarbeid med offentlige og mer eller mindre private virksomheter, slik soning etter fengselsloven § 12 gir anledning til. For øvrig viser komiteen til den handlingsplan (delplan) for en forsterket innsats av kontroll med narkotika i fengslene som departementet har utarbeidet, og som komiteen forutsetter blir fulgt opp.

Komiteen har også merket seg at departementet i løpet av høsten sender på høring utkast til rundskriv om metadonbehandling i fengslene, og at det der foreslås endringer i gjeldende regler.

Videre gir komiteen sin støtte til det som sies om påvirkningsprogram, spesielle soningstilbud og eksternt behandling/terapi.

Komiteen vil også understreke den verdifulle innsats de pårørende og frivillige organisasjoner representerer i de innsattes hverdag. Komiteen merker seg departementets understrekning av at det i tiden framover vil være en utfordring å trekke de frivillige orga-

nisasjonene direkte inn i arbeidet med sonings-/fremtidsplaner for den enkelte innsatte. Komiteen mener også pårørende bør trekkes inn i dette arbeidet.

Komiteen merker seg for øvrig det som sies om byggetiltak under Arbeids- og administrasjonsdepartementet. Ombyggingen og utvidelsen ved Stavanger kretsfengsel er planlagt ferdig i 2002, og ved Oslo kretsfengsel må det utføres ekstraordinært vedlikehold på brannsikring. Det er også foreslått en startbevilgning på 1,9 mill. kroner til aktivitetsbygg på Ila landsfengsel.

Komiteen er kjent med behovet for nytt kretsfengsel i Tromsø. Komiteen foreslår at det settes av en startbevilgning på 3 mill. kroner på ny post 30 på kap. 430, for å sikre forberedelse av dette og til nødvendig vedlikehold. Komiteen forutsetter at det på neste års budsjett settes av midler til videre opprustning av Tromsø kretsfengsel.

Komiteen merker seg at kriminalomsorgens driftsutgifter synes å ha en økning på 23,3 mill. kroner eller ca. 1,6 pst. Summen fremkommer ved summering av postene 01-21 der vedtatt budsjett for 1999 er 1 430 392 000 kroner og differansen til forslaget for neste år som er på 1 453 709 000 kroner.

Komiteen viser imidlertid til at 6,4 mill. kroner er overført til Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet som følge av at ansvaret for fengselsprestjenesten er overført. Dessuten er utgifts- og inntektssiden til arbeidsdriften i fengslene nedjustert med 2,0 mill. kroner slik at summen er mer i tråd med det som erfaringsmessig har vist seg å være arbeidsdriftens inntektsnivå. Til sammen utgjør dette 8,4 mill. kroner. Når budsjettforslaget korrigeres for disse to forholdene, innebærer forslaget en vekst i driftsutgiftene på 31,7 mill. kroner eller ca. 2,2 pst.

Komiteen viser til at Stortinget har vedtatt at det skal bygges et nytt fengsel i Østfold.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, har merket seg i statsrådets svar til komiteen i brev av 27. oktober 1999 at saken er under utredning og har normal framdrift. Flertallet forutsetter at dersom det er behov for bevilgninger for 2000 for å holde framdriften, så vil man komme tilbake til det i Revidert nasjonalbudsjett.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, foreslår en øket bevilgning på 8 mill. kroner til styrking av driftsrammen på Kriminalomsorg, ut over forslaget i St.prp. nr. 1 (1999-2000). Dette flertallet viser i denne sammenheng til behovet for større innsats når det gjelder soningens innhold for å kunne redusere tilbakefallet til ny kriminalitet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til brev til justiskomiteen fra Norsk Fengsels- og Friomsorgsforbund der Regjeringens budsjettforslag blir stemplet som uanstendig. Disse medlemmer er enige i denne karakteristikken, og viser til at Fremskrittspartiet i Budsjett-innst. S. I

(1999-2000) foreslo å styrke budsjettet for kriminalomsorgen med til sammen 105 mill. kroner - inkludert Kriminalomsorgens Utdanningssenter.

Disse medlemmer viser videre til brev til justiskomiteen fra Kriminalomsorgens Yrkesforbund som hevder at Regjeringens forslag til budsjett vil få alvorlige negative konsekvenser for hele etaten, både ansatte og innsatte, dersom det ikke styrkes. Det blir påpekt at en økningen i driftsbudsjettet ikke dekker økte kostnader som et resultat av lønnsoppgjøret og til drift. Resultatet av Regjeringens forslag vil derfor enten bli en enda dårligere bemanning enn i dag, eller stengte avdelinger med påfølgende soningskø. Disse konsekvensene er ikke akseptable for Fremskrittspartiet. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet i Budsjett-innst. S. I (1999-2000) foreslo å øke driftsbudsjettet på kap. 430 med 40 mill. kroner.

Disse medlemmer minner om at Stortinget har vedtatt at det skal bygges et nytt fengsel i Østfold. Det haster med å få dette fengselet ferdig. Fremskrittspartiet foreslo derfor i Budsjett-innst. S. I (1999-2000) at det skulle settes av 5 mill. kroner på budsjettet til å igangsette byggeprosjektet. Disse medlemmer minner videre om at det i mange år er blitt arbeidet med planer om en ressursavdeling i Trondheim. Disse medlemmer mener at dette arbeidet bør starte opp snarest. Disse medlemmer viser også til opplysningene fra organisasjonene om de skandaløse forholdene ved Tromsø Kretsfengsel, og mener at arbeidet med de nødvendige utbedringene bør starte opp sna-

rest. I tillegg trengs det økte midler til generelt vedlikehold av bygningsmassen.

Disse medlemmer beklager at et uansvarlig stortingsflertall ikke har ønsket å satse på en nødvendig styrking av kriminalomsorgen, og derfor har stemt ned Fremskrittspartiets forslag til budsjettøkninger, som i stor grad samsvarer med ønskene fra organisasjonene.

Innenfor den alt for snevre rammen til justissektoren som stortingsflertallet har satt, foreslår disse medlemmer å øke kap. 430 post 01 Driftsutgifter med 21 mill. kroner, og post 72 Foreningen for Fangers Pårørende med 1,3 mill. kroner. Det foreslås videre å bevilge 5 mill. kroner som startbevilgning på ny post 31 til nytt fengsel Østfold i tillegg til 3 mill. kroner til Tromsø kretsfengsel som er omtalt i komiteens merknader ovenfor.

Komiteens medlemmer fra Høyre ønsket primært en sterkere satsing på oppfølging av justiskomiteens innstilling til Kriminalomsorgsmeldingen enn det som ligger inne i budsjettforslaget fra Regjeringen. For å redusere tilbakefallsprosenten blant innsatte, er rask reaksjon etter en kriminell handling sammen med mer individtilpasset soningsinnhold, styrket ettervern og tettere samarbeid med de pårørende viktig. Dette krever økte driftsmidler til individuelle soningsplaner, utdanningstilbud og påvirkningsprogrammer, samt økte bevilgninger til ettervern og Foreningen for fangers pårørende. I sitt alternative budsjettforslag fremmet derfor Høyre følgende forslag:

Post 01	- driftsmidler til arbeidet i fengslene økes med	16,0 mill. kroner
	- driftsmidler til ettervern økes med	5,0 mill. kroner
Post 30	- Tromsø kretsfengsel, startbevilgning	3,0 mill. kroner
Post 32	- Trondheim kretsfengsel, ressursavd., startbevilgning	4,7 mill. kroner
Post 72	- tilskudd til foreningen for fangers pårørende økes med	1,2 mill. kroner

Disse medlemmer er særlig bekymret over situasjonen til fanger med store psykiske problemer understreker behovet for snarlig å få realisert planene om en egen ressursavdeling for innsatte med spesielle behov ved Trondheim kretsfengsel. Gråsoneproblematikken mellom helsevesenet og justissektoren er vel kjent for komiteen, og mangel på soningsplasser for denne gruppen innsatte er et følbart problem for mange fengselsdistrikter. Disse medlemmer viser på denne bakgrunn til at Høyre i sitt alternative budsjettforslag foreslo en startbevilgning for oppstart ved Trondheim kretsfengsel på 4,7 mill. kroner.

Kap. 432 Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS)

Post	Formål	Vedtatt budsjett	St.prp. nr. 1
1	Driftsutgifter	73 715 000	79 374 000 (+5 659 000)
	Sum	73 715 000	79 374 000 (+5 659 000)

Komiteen har merket seg det oppsatte hovedmålet for KRUS, og slutter seg til dette, da det også er godt

sammenfallende med intensjonene i kriminalomsorgsmeldingen (St.meld. nr. 27 (1997-1998)).

Komiteen har merket seg at departementet nå har satt ned en arbeidsgruppe som skal utarbeide forslag til ulike måter å organisere den fremtidige fengselsbetjentutdanningen på. Allerede i Budsjett-innst. S. nr. 4 (1996-1997) bemerket komiteen:

"Komiteen ser for øvrig fram til revideringen av innholdet og utdanningsforløpet for grunnutdanningen for fengselstjenestepersonell, og regner med at denne revideringen gjøres på en bred basis og også sees i sammenheng med meldingen om kriminalomsorg."

Komiteen sa videre i sin merknad i Budsjett-innst. S. nr. 4 (1998-1999):

"Komiteen mener det på den bakgrunnen er naturlig å ha en gjennomgang av utdanningstilbudet, hvor det blir vurdert om det bør være mer omfattende, legges opp bredere og med muligheter til spesialisering. En mulig høgskolemodell bør også vurderes."

Komiteen peker på at det er tre år siden Stortinget ble varslet om at en slik gjennomgang var startet, og forventer nå snarlige resultater av dette arbeidet.

Komiteen viser til brev fra departementet av 12. oktober 1999 hvor de to første setningene i annet

avsnitt under punkt 4.1 i St.prp. nr. 1 (1999-2000) er korrigeret til følgende:

"I 2000 vil det være i underkant av 140 aspiranter som gjennomfører teoriopplæringen. Videre foreslås det tatt opp i underkant av 100 nye aspiranter i 2000."

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, har merket seg at det dermed er foreslått tatt opp i underkant av 100 nye aspiranter (4 klasser), og at dette skal dekke opp forventet avgang og øke andelen tilsatte med etatsutdanning. Flertallet forutsetter at antallet nye aspiranter, og et bedre tilpasset etterutdanningstilbud, vil bidra til at alle fast tilsatte i etaten snart har fagutdanning. Flertallet forutsetter også at man ved opptakene tar høyde for forventet økt fangebefolkning og de kvalitetskrav til soningsinnholdet som stilles i kriminalomsorgsmeldingen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til opplysninger fra Kriminalomsorgens Yrkesforbund om at det mangler mer enn 300 faglærte fengselsbetjenter, og at den utstrakte bruken av ufaglærte går på bekostning av sikkerheten i anstaltene. Disse medlemmer beklager derfor sterkt at stortingsflertallet stemte ned Fremskrittspartiets forslag om økt opptak ved skolen. Innenfor den alt for snevre rammen for justissektoren som et uansvarlig stortingsflertall allerede har vedtatt, foreslår disse medlemmer å øke kapitlet med 6 mill. kroner på post 01 Driftsutgifter.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at en økt ressursinnsats og større effektivitet ved landets domstoler og politidistrikter vil føre til økt behov for innsats i kriminalomsorgen. Disse medlemmer legger vekt på at så vel YS som LOs organisasjoner i kriminalomsorgen understreker behovet for å utdanne mer personell, nærmere bestemt ved at det opprettes en ekstra klasse ved kriminalomsorgens utdanningscenter. På denne bakgrunn ble post 01 Driftsutgifter foreslått økt med 6 mill. kroner i Høyres alternative budsjettforslag i Budsjett-innst. S. I (1999-2000).

Kap. 440 Politi- og lensmannsetaten

Post	Formål	Vedtatt budsjett	St.prp. nr. 1
1	Driftsutgifter	5 282 065 000	4 602 448 000 (-679 617 000)
21	Spesielle driftsutgifter	25 779 000	10 311 000 (-15 468 000)
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	220 129 000	203 894 000 (-16 235 000)

Post	Formål	Vedtatt budsjett	St.prp. nr. 1
	Sum	5 527 973 000	4 816 653 000 (-711 320 000)

Komiteen mener at den styrkede innsatsen for politiet de siste årene må videreføres, slik at etaten kan bli enda bedre i stand til å forebygge og bekjempe kriminalitet.

Komiteen merker seg at økningen i budsjettet for 2000 fortrinnsvis er knyttet til volumøkningen på 275 nye politistillinger grunnet nyutdannede polititjenestemenn som ble ansatt i 1999, og iverksettelse av Schengen-regelverket med bl.a. opprettelse av ca. 100 nye stillinger. Komiteen viser for øvrig til at det i 1998 og 1999 er opprettet 563 nye faste stillinger i politi- og lensmannsetaten.

Komiteen legger vekt på at det ved opprettelse av stillinger tas hensyn til forholdet mellom de forskjellige stillingsgruppene. Komiteen merker seg at departementet på grunn av stillingsøkninger på tjenestemannssiden understreker behovet for nye stillinger av annen kategori, og da spesielt for juriststillinger i noen politidistrikter.

Fra 1. juli 2000 skal ansvaret for avhør av asylsøkere overføres fra politiet til Utlendingsdirektoratet. Komiteen viser til at dette, basert på et gjennomsnittlig normalår, vil bety en frigjøring av politiresurser tilsvarende anslagsvis 20 mill. kroner på årsbasis.

Komiteen tar til etterretning at departementet først vil få en oversikt over fordelingen mellom sentrale avsetninger, faste utgifter og frie driftsmidler etter at styringsdialogen med politidistriktene og særorganene er gjennomført. Komiteen ber om at dette blir nærmere redegjort for i Revidert nasjonalbudsjett for 2000.

Flere byer og bynære områder registrerer noe av den samme kriminalitetsutviklingen som i hovedstaden, og komiteen er opptatt av at dette forhold ivaretas i den totale ressursfordeling i politi- og lensmannsetaten.

Komiteen mener de økte bevilgningene som er tilført politi- og lensmannsetaten de senere årene forplikter etaten til å sette sterkere fokus på en effektiv utnyttelse av ressursene. Viktige resultatmål vil etter komiteens oppfatning være høyere oppklaringsprosent og kortere saksbehandlingstid. Eksisterende ressurser må utnyttes best mulig med en godt planlagt tjeneste, bedret samarbeid innad i, og mellom, politidistriktene, og videreutvikling av vaksamarbeidsordninger.

Komiteen er kjent med at valg av tjenesteordninger er avgjørende for kostnaden ved å drive polititjenesten, og mener det er behov for en vurdering av hvorvidt helkontinuerlig tjeneste er den riktige løsningen ved alle de mindre tjenestestedene som har dette i dag.

Komiteen er tilfreds med etableringen av et nytt og felles arbeidstidsreglement for etaten hvor bl.a. ord-

ningen med fast overtid er avvirket til fordel for mer behovsrettet bruk.

Komiteen har tidligere påpekt nødvendigheten av en gjennomgang av politiets totale ressurser og oppgaveløsning, som bl.a. må inneholde en samlet bemaningsplan og sikre en riktig fordeling av ressursene mellom politidistriktene.

Komiteen merker seg at departementet vil fremme en stortingsmelding om politiet høsten 2000 bl.a. med grunnlag i utredningene fra Ressursprosjektet, Politidistriktsutvalget og Danielsenutvalget.

Komiteen mener at det pågående arbeidet for videreutvikling og effektivisering av politi- og lensmannsetaten må ha som en viktig målsetting å frigjøre ressurser til å styrke den utadrettede og direkte kriminalitetsbekjempende virksomheten.

I det forebyggende arbeidet vil komiteen gjenta at politi- og lensmannsetaten skal være synlig og tilgjengelig i nærmiljøet. Omorganiseringer må vurderes nøye opp mot målsettingen om et desentralisert politi. Etaten må fremme arbeidsmåter som er med på å utvikle nærpolitimodellen. Operative tjenestesteder og lokale lensmannskontorer integrert i lokalsamfunnet gir etter komiteens oppfatning det beste utgangspunkt for at politiet kan bidra til utviklingen av et tverretattlig samarbeid for å forebygge og bekjempe kriminalitet.

Komiteen vil påpeke at lokale myndigheter må trekkes med i arbeidet når det gjelder omorganisering og utviklingen av politi- og lensmannsetaten.

Komiteen mener at hjelpen og støtten til ofrene for kriminalitet må styrkes. I denne sammenheng vil politiet ha en viktig plass når det gjelder umiddelbar hjelp, informasjon og veiledning.

Komiteen viser til at virksomheten til private vaktelskaper er omfattende og økende. Komiteen er opptatt av å tydeliggjøre grensedragningen mellom politiets oppgaver og ansvar, og virksomheten til private vaktelskaper. Dette påpekes også fra politiet og bransjen selv. Det er også behov for å vurdere en del andre forhold knyttet til utøvelsen av vaktvirksomheten, så som kravene til utdannelse. Komiteen merker seg at departementet vil fremme forslag om ny lov om vaktvirksomheten våren 2000.

Komiteen er opptatt av å bedre tilgangen på kvalifiserte søkere til tjenestesteder som har hatt vansker med rekrutteringen over mange år og imøteser evalueringen av prøveordningen med stipend til politihøgskolestudentene.

Komiteen merker seg at departementet ikke foreslår å opprette en egen helikoptertjeneste i politiet etter at et prøveprosjekt ble avsluttet våren 1999, men vil videreutvikle alternativet med innleie av helikopter. Komiteen er gjort kjent med at konsulentfirmaet som fikk i oppdrag å vurdere prosjektet i et samfunnsøkonomisk perspektiv, i stor grad bare trekker inn kostnader og ikke nytteverdier ved prosjektet. Komiteen vil peke på at politihelikopteret i prøveperioden bidro til å redde menneskeliv. Gjennom dette ble det doku-

mentert at beredskap er nødvendig for å vinne tid. Nettopp tidsfaktoren kan være avgjørende i mange aksjoner. Komiteen stiller spørsmål ved om dette hensyn ivaretas ved innleie av helikopter, og ber departementet redegjøre for avveiningen av fordeler og ulemper ved hhv. eie eller leie. Komiteen er også gjort kjent med de positive erfaringer man har gjort i Sverige gjennom en egen helikoptertjeneste i politiet siden 1963. Det er særlig innenfor områdene trafikksikkerhet og ran at politihelikopteret har hatt stor betydning.

Komiteen ber departementet foreta en ny gjennomgang av kost/nytteeffekten ved egen helikoptertjeneste i politiet, uten at det belastes det ordinære driftsbudsjettet, og forelegge dette for Stortinget. I denne sammenheng vil komiteen også peke på muligheten for samarbeid med andre offentlige etater, f.eks. samferdselsetaten.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, er enig i at Norge bør stille til rådighet polititjenestemenn/kvinner til internasjonale fredsbevarende operasjoner i utlandet. Flertallet viser til at departementet mener det er mulig å avgi inn-til 100 polititjenestemenn/-kvinner til internasjonale operasjoner uten at dette får negative konsekvenser nasjonalt. Flertallet merker seg at de politidistrikter som avgir personell får vikarmidler stilt til disposisjon.

Flertallet vil igjen påpeke utfordringen når det gjelder rekruttering av tjenestemenn med flerkulturell bakgrunn til etaten, og ber om at konkrete planer framover og tiltak som allerede er gjennomført presenteres i statsbudsjettet for 2001.

Flertallet er enig i at arbeidet med likestilling i politi- og lensmannsetaten fortsatt skal prioriteres med grunnlag i egen handlingsplan. Flertallet merker seg at planen omhandler rekruttering, kompetanse, arbeidsordninger, økonomi, kvinnenettverk og kontaktpersoner. Handlingsplanen for likestilling forutsetter oppfølging i politidistriktene og de lokale ledd av etaten.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, foreslår å redusere bevilgningen på kap. 440 post 01 med 14 mill. kroner, i forhold til rammebevilgningen som ble lagt til grunn i budsjettforliket mellom Arbeiderpartiet og regjeringspartiene, for bedre å kunne sikre helheten i straffesakskjeden. Dette flertallet viser til at 5 mill. kroner av reduksjonen er knyttet til implementeringen av Schengen-avtalen. Dette flertallet legger til grunn at det er mulig å foreta en innsparing på 2000-budsjettet og allikevel gjennomføre Norges forpliktelser i forhold til Schengen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre ønsker en omdisponering av øremerkede midler som er avsatt til miljøsaker til politiets frie driftsmidler, jf. Budsjett-innst. S. nr. 4 (1998-99) og Budsjett-innst. S. nr. 4 (1997-98). Dette vil gi en

total økning i politiets frie driftsmidler på 20 mill. kroner.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen omdisponere 20 mill. kroner på kap. 440 post 01 Driftsutgifter fra øremerkede miljøtiltak til politiets frie driftsmidler."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil understreke at det ikke er samsvar mellom Regjeringens uttrykte ønske om å ta et krafttak for å bekjempe kriminalitet, og de midlene som stilles til rådighet for politi- og lensmannsetaten. Det tar i dag for lang tid å få en sak ferdig etterforsket og brakt inn for en domstol, blant annet fordi det ikke er et tilstrekkelig antall politijurister og etterforskere. Samtidig er det behov for flere patruljerende politi i gatene for å forebygge kriminelle handlinger. Disse medlemmer finner det på denne bakgrunnen ikke tilfredsstillende at Regjeringens budsjettforslag ikke inneholder nye stillinger til politiet utover de stillingene som er nødvendige for å følge opp Norges forpliktelser i henhold til Schengen-avtalen. Det dokumenterer at Regjeringen ikke tar kampen mot kriminalitet på alvor.

Disse medlemmer minner om at 454 elever er ferdig utdannet ved Politihøgskolen sommeren 2000. Uten nye stillinger vil det ikke være arbeid i politi- og lensmannsetaten for 200-250 av disse studentene. Med dagens kriminalitetsnivå vil det være fullstendig meningsløst. Disse medlemmer minner om at Fremskrittspartiet i Budsjett-innst. S. I (1999-2000) foreslo tilstrekkelig med midler til at samtlige elever som går ut fra Politihøgskolen i år kunne fått jobb innen etaten. Disse medlemmer viser i denne forbindelsen til brevet til justiskomiteen fra politiorganisasjonene. Der påpekes det sterkt at midlene til disse stillingene må bevilges i forbindelse med statsbudsjettet, og ikke utsettes til revideringen av budsjettet til våren. Det pekes på at erfaringene fra 1999 viser at en utsettelse med å bevilge pengene vil føre til administrative problemer med hensyn til fordeling, planlegging, utlysning, tilsetning og iverksettelse, og at det skaper problemer for studentene som ikke får tilsetning før ut på høsten.

Disse medlemmer viser til at politi- og lensmannsetaten de siste årene har hatt problemer på grunn av for små bevilgninger til frie driftsmidler. Det har ført til at enkelte politikamre og lensmannskontor ikke har kunnet rykke ut på enkelte typer oppdrag utover vanlig arbeidstid. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet i Budsjett-innst. S. I (1999-2000) foreslo en økning på driftsbudsjettet til politi- og lensmannsetaten på i alt 155 mill. kroner, som ville gitt rom for å sikre jobb til samtlige studenter som blir uteksaminert ved Politihøgskolen til sommeren, sikret at 47 stillinger kunne blitt beholdt i overvåkingspolitiet, gitt muligheter for å opprette nye juriststillinger, og sikret tilstrekkelig med midler til å dekke variable kostnader ved politidistriktene.

Disse medlemmer viser videre til brevet til justiskomiteen fra politiorganisasjonene hvor det påpekes at det er et reelt behov for utskiftning av et større antall

eldre biler, og viser til at Fremskrittspartiet i Budsjett-innst. S. I (1999-2000) foreslo å sette av 85 mill. kroner ekstra til nyinnkjøp og investeringer. Deler av disse midlene var også tenkt brukt til å anskaffe ny politibåt for Sunnmøre politidistrikt.

Disse medlemmer foreslår innenfor den uansvarlig lave rammen for justisbudsjettet som stortingsflertallet har vedtatt, å øke post 01 Driftsutgifter med 110 mill. kroner og post 45 Større nyanskaffelser og vedlikehold med 15 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre understreker behovet for en økning av politiets variable driftsutgifter, samt økt satsing på etterutdanning og innsats for å oppdage narkotikabruk hos unge så tidlig som mulig. Disse medlemmer viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslo å øke bevilgningene til politiet med 100 mill. kroner i budsjettet for 2000 i tillegg til 5 mill. kroner til etterutdanning i politihøgskolens regi, jf. Høyres forslag i Budsjett-innst. S. I (1999-2000).

Politiets Overvåkingstjeneste (POT)

Komiteen vil understreke at vesentlige endringer i Overvåkingstjenesten ikke kan finne sted før Stortinget har fått dette til behandling gjennom politilov og politimeldingen.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, merker seg at departementet foreslår en overføring av 47 stillinger fra Overvåkingstjenesten til annen politioperativ virksomhet. Flertallet legger til grunn at omgjøringen av stillingene ikke vil svekke Overvåkingstjenestens evne til å løse pålagte oppgaver, samtidig som det blir mulig å styrke det alminnelige politis evne til å bekjempe kriminalitet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre har merket seg at Regjeringen foreslår å overføre 47 stillinger fra overvåkingspolitiet til det ordinære politiet. Disse medlemmer finner en slik reduksjon av overvåkingspolitiets kapasitet betenkelig. I tillegg er disse medlemmer kritisk til saksbehandlingen. Disse medlemmer er kritisk til at Regjeringen foretar omlegginger av POT sin organisering før Stortinget har behandlet utredningen om organiseringen av overvåkingspolitiet (Danielsen-utvalget). Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet og Høyre i Budsjett-innst. S. I (1999-2000) økte midler til drift i politi- og lensmannsetaten som kunne opprettholdt et høyere antall stillinger i POT.

Kap. 3440 Politi- og lensmannsetaten

Post	Formål	Vedtatt	St.prp. nr. 1
1	Gebyrer	108 960 000	153 960 000 (+45 000 000)
3	Salgsinntekter	8 594 000	7 035 000 (-1 559 000)

Post	Formål	Vedtatt	St.prp. nr. 1
4	Gebyrer – vakt-selskap	182 000	187 000 (+5 000)
5	Personalbarnehage	2 153 000	0 (-2 153 000)
	Sum	119 889 000	161 182 000 (+41 293 000)

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, støtter forslagene om økningen i passgebyr og våpengebyr.

I forbindelse med økningen i våpengebyret vil imidlertid flertallet samtidig vise til Innst. O. nr (1997-1998) om våpenloven, hvor en samlet komité påpekte at departementet må vurdere om etterregistrering av våpen knyttet til et innleveringssamneste bør være kostnadsfritt.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i Budsjett-innst. S. I (1999-2000) gikk imot å øke gebyrene. Disse medlemmer viser til at Stortinget i 1997 vedtok en kraftig reduksjon av passgebyret begrunnet med at offentlige gebyrer ikke må være høyere enn at de dekker de utgiftene det offentlige har med å utføre tjenestene. Til tross for den betydelige reduksjonen av passgebyret i 1997, er gebyret fortsatt vesentlig høyere enn det beløpet departementet regnet ut at det kostet å utstede passet. Selv om maskinlesbare pass koster mer i produksjon enn dagens pass, mener disse medlemmer derfor at det ikke skulle være noe behov for å øke prisen på utstedelse av pass. Disse medlemmer viser for øvrig til at departementet selv mener at innføring av de nye passene vil spare samfunnet både for penger og problemer ved at passforfalskninger blir forhindret.

Disse medlemmer finner også økningen i våpengebyrene urimelige. Selv om de nye forskriftene vil virke arbeidsbelastende for politiet er det ikke særlig troverdig at ekstrautgiftene vil være så store at det rettferdiggjør en økning av gebyret for det første våpenet fra 125 kroner til 600 kroner. Disse medlemmer går derfor imot å øke dette gebyret og foreslår å redusere kap. 3440 post 01 med 12 mill. kroner.

Disse medlemmer vil også bemerke at de nye forskriftene til våpenloven innebærer så omfattende endringer for konkurranseskyttere og andre våpeneiere at de burde vært fremmet som paragrafer i den nye våpenloven og ikke som egne forskrifter som Stortinget ikke har anledning til å ta stilling til.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen innarbeide eventuelle regelendringer i tilknytning til våpenloven som en del av loven, og sende disse til Stortinget til behandling, sammen med en redegjørelse for eventuelle forslag til forskrifter, slik at Stortinget får en anledning til å ta

stilling til lovendringene, samt drøfte forslagene til forskrifter."

Komiteens medlemmer fra Høyre går i sitt alternative statsbudsjett, jf. Budsjett-innst. S. I (1999-2000), mot økning av våpengebyrene til 600 kroner. Disse medlemmer fremmer i samsvar med dette forslag om å redusere bevilgningen på kap. 3440 post 01 med 12 mill. kroner.

Disse medlemmer viser videre til at passgebyrene bør ses i sammenheng med de reelle utgiftene til utstedelse av pass, og ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett fremlegge en tidsplan for å bringe avgiftene ved utstedelse av pass mer i samsvar med de reelle utgiftene.

Kap. 441 Oslo politidistrikt

Post	Formål	Vedtatt	St.prp. nr. 1
1	Driftsutgifter	0	960 900 000 (+960 900 000)
21	Spesielle driftsutgifter	0	12 000 000 (+12 000 000)
	Sum	0	972 900 000 (+972 900 000)

Komiteen er tilfreds med at Oslo politidistrikt nå er skilt ut som eget kapittel i budsjettet. Oslo som storby og hovedstad har særskilte utfordringer når det gjelder bekjempelse av kriminalitet. Komiteen er enig i de mål og tiltak som beskrives for politiets innsats på de ulike kriminalitetsområdene i Oslo.

Oslo politidistrikt er videre tillagt ansvaret for landsomfattende/regionale bistandsoppgaver og særlige hovedstadsoppgaver knyttet til kongehus, Regjering, Storting og ansvaret for sikkerheten ved statsbesøk og andre lands ambassader. Komiteen vil igjen be om at departementet identifiserer disse politioppgavene samlet budsjettmessig.

Komiteen viser til Budsjett-innst. S. nr. 4 (1998-1999) og svar på spørsmål fra komiteen datert 3. november 1999 (se vedlegg 2) vedrørende ny politistasjon på Grünerløkka/Carl Berners plass i Oslo. Komiteen ber om å bli orientert på en egnet måte om fremdriften i prosjektet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til merknadene under kap. 440 når det gjelder behovet for å styrke politiet med flere stillinger og økte driftsmidler. Oslo politidistrikt er i år for første gang skilt ut med et eget budsjettkapittel, slik Fremskrittspartiet og Høyre har foreslått i flere år. Disse medlemmer mener at det er naturlig å fordele nye midler til Oslo politidistrikt i et forhold som samsvarer med Oslo politidistrikts nåværende størrelse, sammenliknet med resten av landets politidistrikter. Det er ikke grunnlag for å tildele et antall nye stillinger til Oslo politidistrikt som styrker dette politidistriktet forholds-

messig mer enn andre politidistrikter. I den forbindelse vil disse medlemmer vise til at Oslo politidistrikt fikk en forholdsvis sterk styrking i fjorårets budsjett. På denne bakgrunn foreslo Fremskrittspartiet i Budsjett-innst. S. I (1999-2000) å øke bevilgningen til Oslo politidistrikt med 40 mill. kroner.

Disse medlemmer foreslår innenfor den vedtatte rammen for justissektoren å øke kap. 441 post 01 Driftsutgifter med 6 mill. kroner.

Kap. 442 Politihøgskolen

Post	Formål	Vedtatt budsjett	St.prp. nr. 1
1	Driftsutgifter	139 776 000	152 675 000 (+12 899 000)
Sum		139 776 000	152 675 000 (+12 899 000)

Komiteen har merket seg at de relativt store kullene på Politihøgskolen de seneste årene har ført til en klar forbedring i tilgangen på utdannede polititjenestemenn over hele landet. Komiteen viser til at denne forbedring er kommet etter at Politiskolen ble høyskole, hvor det ikke lenger er noen direkte sammenheng mellom antall ferdig utdannede studenter i det enkelte år og antall politistillinger i etaten. De nyutdannede studentene må i prinsippet søke de utlyste stillingene i konkurranse med andre søkere.

Komiteen viser i denne forbindelse til at Stortinget, i vedtak av 30. november 1998, ba Regjeringen i Revidert nasjonalbudsjett for 1999 legge fram forslag som gjorde det mulig at ferdigutdannede politihøgskolestudenter kunne tilbys stillinger som ledd i arbeidet for å redusere kriminaliteten. På denne bakgrunn sluttet Stortinget seg til forslag om opprettelse av 275 nye politistillinger i Revidert nasjonalbudsjett for inneværende år.

I St.prp. nr. 1 (1999-2000) anslår departementet et behov for opprettelse av 200-250 nye stillinger til nyutdannede studenter i år 2000. Komiteen merker seg at Regjeringen vil komme tilbake til behov for midler til nye stillinger i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for neste år. Komiteen legger her til grunn at alle nyutdannede politihøgskolestudenter i år 2000 kan sikres arbeid i etaten.

Komiteen har videre merket seg at etter- og videreutdanning er en viktig del av Politihøgskolens oppgaver, og understreker at riktig kompetanse i økende grad fremstår som en viktig faktor for å møte utfordringene som politi- og lensmannsetaten står overfor.

Komiteen er tilfreds med at forskningen ved høgskolen retter seg mot temaene politi, kriminalitetsskapende faktorer, miljøer og prosesser, samt kriminalitetsforebygging og kriminalitetens organisasjonsformer. Komiteen viser spesielt til at forskningen også retter seg mot internasjonalt politisamarbeid, og antar at dette kan bli et enda mer sentralt arbeidsområde i årene fremover.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, har i den forbindelse merket seg at Norge nå er i stand til å avgi inntil 100 politistillinger til internasjonale operasjoner, uten å svekke nasjonale oppgaver.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er gjort kjent med at Politihøgskolens budsjett i fjor viste seg å være så stramt at man blant annet ikke lenger var i stand til å betale for minibussertifikat for elevene over skolens budsjett, selv om et slikt sertifikat er nødvendig for å kunne kjøre politiets cellebiler.

Disse medlemmer mener at den forskningen som utføres ved Politihøgskolen er et nyttig supplement til den kriminalpolitiske forskningen som skjer ved universitetet, og ønsker å styrke forskningsavdelingen ved Politihøgskolen.

Disse medlemmer foreslår innefor den uansvarlig lave rammen som stortingsflertallet har vedtatt for justissektoren, å øke kapitlet med 3 mill. kroner på post 01 Driftsutgifter.

Disse medlemmer fremmer dessuten følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utarbeide en ordning som sikrer politihøgskolestudentene en rimelig godtgjørelse/lønn for det politiarbeidet de utfører i praksisåret."

Komiteens medlemmer fra Høyre understreker behovet for å opprettholde det høye inntaket, samt fortsette den satsingen på etterutdanning som lå inne i budsjettene for 1998 og første halvdel av 1999. Det er ikke tilrådelig å kutte etterutdanning for ledende politipersonell i en periode med store ledelsesoppgaver knyttet til omorganisering, samt iverksetting av nytt lovverk og strengere krav til resultatoppfølging i det enkelte politidistrikt.

Disse medlemmer viser til at Post 01 Driftsutgifter ble foreslått økt med 5 mill. kroner i Høyres alternative budsjett i Budsjett-innst. S. I (1999-2000).

Kap. 443 Oppfølging av innsynsloven

Post	Formål	Vedtatt budsjett	St.prp. nr. 1
1	Driftsutgifter	1 000 000	6 000 000 (+5 000 000)
70	Erstatninger	0	4 000 000
Sum		1 000 000	10 000 000 (+9 000 000)

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, viser til at Stortinget i mars 1999 vedtok en midlertidig lov om begrenset innsyn i overvåkingspolitiets arkiver og registre (innsyns-

loven). Ifølge loven skal det både kunne søkes om begrenset innsyn og om erstatning dersom det dokumenteres ulovlig overvåking. Dette vil medføre utgifter både til etableringen og driften av et behandlingsorgan med sekretariat, og til en klagenemnd, samt til utbetaling av erstatningsbeløp. Flertallet konstaterer at bevilgningene under dette kapitlet er nødvendige for å følge opp Stortingets vedtak.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at disse medlemmer stemte imot innsynsloven.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om opphevelse av midlertidig lov av 17. september 1999 om begrenset innsyn i overvåkingspolitiets arkiver og registre (innsynsloven)."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil derfor foreslå at loven oppheves og at det ikke bevilges penger til å følge den opp. Disse medlemmer foreslår således at kap. 443 reduseres med 10 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre peker på at de vanlige erstatningsreglene kommer til anvendelse for mennesker som hadde lidd urimelig overlast som følge av ulovlig overvåking. Dette er mulig uten å åpne for innsyn. Disse medlemmer reduserer derfor kap. 443 post 01, som relaterer seg til administrasjon av innsynsordningen, med 6 mill. kroner.

Kap. 445 Den høyere påtalemyndighet

Post	Formål	Vedtatt budsjett	St.prp. nr. 1
1	Driftsutgifter	59 615 000	62 047 000 (+2 432 000)
Sum		59 615 000	62 047 000 (+2 432 000)

Komiteen er enig i at påtalemyndighetens hovedmål må være å få redusert kriminaliteten i Norge, og at Riksadvokaten og statsadvokatene gjennom sin fagledelse og egen straffesaksbehandling skal gjøre sitt beste for at så skjer.

Komiteen er tilfreds med at Riksadvokaten og statsadvokatene legger vekt på samarbeidet med politiet for å sikre at straffesaksbehandlingen holder høy kvalitet og at rettssikkerheten til de involverte ivaretas på en god måte. Komiteen er fornøyd med at det satses på rask og effektiv saksbehandlingstid både for statsadvokatene og Riksadvokaten, og at tidsfristene synes å være realistiske.

Komiteen registrerer at problemstillinger knyttet til Den europeiske menneskerettskonvensjon fremdeles har høy prioritet.

Komiteen merker seg påtalemyndighetens strategi både på kort og lang sikt for å møte den økte arbeidsmengden ved statsadvokatembetene som en følge av toinstansreformen. Komiteen har videre merket seg at en i denne omgang opprettholder nåværende grenser til Oslo og Hedmark og Oppland statsadvokatembeter.

Komiteen er enig i at det foretas en grundig vurdering av påtalemyndighetenes organisasjon og arbeidsoppgaver. Komiteen synes det er fornuftig at statsadvokatembetenes jurisdiksjonsområde, ressurs-spørsmål og spørsmål knyttet til de ansattes arbeidsforhold vurderes i denne sammenheng.

Komiteen er svært tilfreds med påtalemyndighetens fokusering på adekvate straffereaksjoner. Komiteen merker seg spesielt at Riksadvokaten følger opp signaler fra komiteen ved at han arbeider for en skjerping av straffenivået for drap, voldtekt, trusler mot vitner og andre aktører i straffesaker, og ved omfattende og/eller gjentatt vinningskriminalitet. Komiteen er opptatt av at voldssaker generelt blir vurdert i denne sammenheng.

Kap. 449 Statens innkrevingsentral

Post	Formål	Vedtatt budsjett	St.prp. nr. 1
1	Driftsutgifter	115 066 000	125 585 000 (+10 519 000)
Sum		115 066 000	125 585 000 (+10 519 000)

Komiteen har registrert at den målsettinga som vert sett om at 86 pst. av registrerte saker skulle løysast, er nådd med god margin sjølv om fleire krav enn det som var føresetnaden må tvangsinn drivast.

Komiteen sitt fleirtal, medlemene frå Arbeidarpartiet, Kristeleg Folkeparti og Senterpartiet gjer framlegg om å redusere kap. 449 post 01 med 1 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet registrerer at det er foreslått en økning på 22,5 mill. kroner, dvs. en økning på 18 pst. i forhold til vedtatt budsjett høsten 1998, for å innkreve, tvangsinnfordre og regnskapsføre bøter, erstatninger, saksomkostninger og inndragninger. Bemanningen ved Statens innkrevingsentral (SI) utgjør 220 årsverk pr. 1. mars 1999.

Disse medlemmer er kjent med at økonomisystemet Oracle Financials er tatt i bruk ved SI i 1998. Det forventes en mer effektiv saksavviklingsprosedyre i takt med utvidet bruk av teknologi.

Disse medlemmer synes økningen i budsjettforlaget er for høy og viser til forslaget i Fremskrittspartiets alternative budsjett om en reduksjon på kap. 449 med 20 mill. kroner, som disse medlemmer fremmer.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til den generelle budsjettsituasjonen og Høyres merknader i Budsjett-innst. S. I (1999-2000) der det ble foreslått å redusere kap. 449 post 01 med 10 mill. kroner.

Kap. 450 Sivile vernepliktige

Post	Formål	Vedtatt budsjett	St.prp. nr. 1
1	Driftsutgifter	240 863 000	231 752 000 (-9 111 000)
	Sum	240 863 000	231 752 000 (-9 111 000)

Komiteen konstaterer at departementet arbeider med å følge opp forslagene fra St.meld. nr. 22 (1995-1996) i tråd med Innst. S. nr. 177 (1995-1996). Komiteen har merket seg at antall søknader om fritak for militærtjeneste har steget med 23 pst. i løpet av de åtte første månedene i 1999 i forhold til samme periode i 1998.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, deler departementets vurdering av hva som bør være hovedinnsatsområdene i 2000. Det er viktig at prinsippene som ble slått fast i St.meld. nr. 22 (1995-1996) og Innst. S. nr. 177 (1995-1996) blir omsatt i praksis på en tilfredsstillende måte.

Flertallet har merket seg, og er tilfreds med, at departementet vil søke å iverksette tiltak som kan redusere kjøppbyggingen av mannskaper som venter på avtjeningen av sivil tjeneste.

Flertallet støtter departementets vurdering av at et fremtidig undervisningstilbud for sivile vernepliktige bør relateres til tjenestens innhold.

Når det gjelder egenmeldingsordningen, er flertallet tilfreds med den gjennomgangen av fritaksreglene som uttrykkes i St.prp. nr. 1 (1999-2000).

Flertallet vil presisere at mange ulike tjenestesteder og arbeidsoppgaver innen kultur- og forskningssektoren fortsatt bør anses å inneha det nødvendige fredsskapende og/eller forebyggende element, og vil kunne spille en rolle i en beredskapssituasjon. Innen slikt arbeid vil flertallet særlig fremheve flerkulturelt arbeid, kulturarbeid og dessuten kulturformidling rettet mot barn og unge (definert som opp til 25 år), samt arbeid som i vesentlig grad baserer seg på frivillig innsats.

Flertallet vil videre understreke at mange av de frivillige barne- og ungdomsorganisasjonenes arbeid bør anses som konfliktforebyggende og fredsskapende, og at de bør kunne tildeles sivilarbeidere.

Flertallet vil for øvrig be departementet komme tilbake med en vurdering av virkningen av nye ret-

ningslinjer så snart det finnes et rimelig evalueringsgrunnlag.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at departementet vurderer ny utredning av innholdet i tjenesten, herunder innholdet i oppdragskategorien krigs- og kriseberedskap og etterbruken av mannskaper. Disse medlemmer vil understreke at denne typen tjeneste ikke må være slik at den kan komme i konflikt med den vernepliktiges overbevisning.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til disse partiers motstand mot å lette adgangen til å velge sivil verneplikt fremfor militærtjeneste, med den følge dette har for utgifter til sivil verneplikt. Disse medlemmer har merket seg den sterke økningen av sivilarbeidere, og ser det som en direkte konsekvens av egenmeldingssystemet, slik disse medlemmer advarte mot i Innst. O. nr. 23 (1998-1999).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at den samlede bemanningen ved siviltjenesteadministrasjonene utgjør 74 årsverk pr. 1. mars 1999. Det henvises videre til at antall søknader om fritak for militærtjeneste til departementet i 1998 utgjorde 2 621.

Førsteinstansbehandlingen av søknader om fritak for militærtjeneste blir flyttet fra Justisdepartementet til Vernepliktsverkets regionale avdelinger. Endringen vil tre i kraft umiddelbart ved nyåret.

Disse medlemmer mener det er nødvendig at siviltjenesteforvaltningen gjennomfører målbar effektiviseringstiltak, ikke bare i forhold til mannskapssituasjonen men også generelt.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets budsjettalternativ i Budsjett-innst. S. I (1999-2000), hvor det foreslås en reduksjon på kap. 450 post 01 på 30 mill. kroner. Disse medlemmer fremmer forslag i samsvar med dette.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at det ble foreslått en reduksjon på 10 mill. kroner på kap. 450 post 01 Driftsutgifter, i Høyres alternative budsjett, jf. Budsjett-innst. S. I (1999-2000).

Kap. 455 Redningstjenesten

Post	Formål	Vedtatt budsjett	St.prp. nr. 1
1	Driftsutgifter	28 491 000	31 106 000 (+2 615 000)
21	Spesielle driftsutgifter	4 320 000	5 059 000 (+739 000)
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	6 947 000	7 069 000 (+122 000)

Post	Formål	Vedtatt budsjett	St.prp. nr. 1
71	Tilskudd til frivillige organisasjoner i redningstjenesten	4 500 000	4 500 000 (0)
72	Tilskudd til nød- og sikkerhetstjenesten ved kystradioene	52 000 000	53 456 000 (+1 456 000)
Sum		96 258 000	101 190 000 (+4 932 000)

Komiteen viser til det viktige arbeidet redningstjenesten står for når det gjelder å redde liv og helse ved akutte ulykker.

Komiteen er kjent med den betydelige økningen av redningsaksjoner en har hatt de senere årene. Komiteen er enig i departementets vurdering av at hovedutfordringen er å samordne og utnytte tilgjengelige ressurser for i størst mulig utstrekning å redde liv og begrense helseskader ved ulykker, og støtter departementets prosjekt "En mer effektiv beredskap".

Komiteen ser i likhet med departementet med bekymring på at svikt ved nødkommunikasjonen over Telenors nett setter publikums liv, helse og sikkerhet i fare, og er tilfreds med departementets initiativ for å få brakt dette i orden.

Komiteen er kjent med at det er i gang et arbeid med sikte på å utrede mulighetene for å etablere et nytt felles radionett mellom de tre nødetatene brannvesen, helsevesen og politi, og støtter arbeidet for å få etablert et TETRA-pilotprosjekt i løpet av budsjettperioden.

Komiteen viser til behandlingen av Budsjett-innst. S. I (1999-2000) der 8 mill. kroner til søk etter omkomne på havet ble lagt inn i bevilgningen på rammeområde 5 som ny post 73. Komiteen er tilfreds med at en nå har fått på plass en slik ordning.

Kap. 462 Registereininga i Brønnøysund

Post	Formål	Vedtatt budsjett	St.prp. nr. 1
1	Driftsutgifter	118 091 000	124 998 000 (+6 907 000)
45	Større utstyrskaffelser og vedlikehold	6 292 000	6 402 000 (+110 000)
Sum		124 383 000	131 400 000 (+7 017 000)

Komiteen vil peike på at det er viktig å utvikle registra slik at dei blir eit effektivt verktøy for både enkeltpersonar, næringsliv og offentlege styresmakter. Det er difor viktig at ein til eikvar tid tek del i den teknologiske utviklinga slik at systema vert vidareutvikla og forbetra. Elektronisk post er eit område som vil bli brukt meir og meir i samfunnet, og komiteen stør difor at Registereininga er med og deltek i utviklinga

av eit system der elektronisk innrapportering over tid skal kunne avløyse den papirbaserte innrapporteringa ein har i dag.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet merker seg at gebyrene økes grunnet høyere aktivitetsnivå og saksmengde ved enheten. Register-systemene er fornyet, og bruk av elektronisk post og internett har overtatt den tidligere papirbaserte kommunikasjon. Det legges opp til at på de fleste områder skal omlegging til bruk av elektronisk innrapportering gjøres gjeldende.

Saksbehandlingstiden bør være kortere enn 7 dager for registrering. Disse medlemmer har merket seg at mye av årsaken til saksbehandlingstiden oppgis å skyldes streikekonflikt i enheten. Disse medlemmer har videre merket seg at manglende måloppnåelse forhold til saksbehandlingen ved enkelte avdelinger har ført til at kvalitetssikring har blitt mindre prioritert.

Disse medlemmer henviser til Fremskrittspartiets alternative budsjettforslag som inneholder et forslag om en reduksjon på 10 mill. kroner. Disse medlemmer fremmer i samsvar med dette forslag om å redusere kap. 442 post 01 med 10 mill. kroner.

Kap. 3462 Registereininga i Brønnøysund

Post	Formål	Vedtatt	St.prp. nr. 1
1	Gebyrinntekter	0	379 300 000
3	Oppdrag og andre inntekter	7 411 000	11 119 000 (+3 708 000)
Sum		7 411 000	390 419 000 (+383 008 000)

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at gebyrene ved Registerenheten i Brønnøysund følger rettsgebyrene, og at Fremskrittspartiet i Budsjett-innst. S. I (1999-2000) gikk imot å øke rettsgebyret.

Kap. 463 Datatilsynet

Post	Formål	Vedtatt budsjett	St.prp. nr. 1
1	Driftsutgifter	11 297 000	13 049 000 (+1 752 000)
Sum		11 297 000	13 049 000 (+1 752 000)

Komiteen understreker Datatilsynets hovedmålsetting som er å ivareta og styrke personvernet. Den utvikling som skjer på dataområdet bare forsterker viktigheten av at Datatilsynet lykkes med sin målsetting, derfor er det nødvendig med styrking av etaten. Dette skjer gjennom opprettelse av en ny stilling til Schengen-arbeid og økt bevilgning i forbindelse med forbedelsene til ny personopplysningslov.

Komiteen er tilfreds med at Datatilsynets årsmelding nå kan behandles i Stortinget det påfølgende år

Komiteens merknader til virksomhet og innhold blir gitt i tilknytning til årsmeldingen.

Kap. 464 Statens Lotteritilsyn

Post	Formål	Vedtatt budsjett	St.prp. nr. 1
1	Driftsutgifter	0	20 000 000 (+20 000 000)
45	Større utstys- anskaffelser og vedlikehold	0	7 500 000 (+7 500 000)
Sum		0	27 500 000 (+27 500 000)

Komiteen har merket seg at Regjeringen foreslår å opprette et eget Lotteritilsyn og er enig i den vurderingen som ligger til grunn for forslaget. Komiteen viser ellers til Ot.prp.nr. 84 (1988-1999) om lotteriloven, og til innstillingen som vil bli avgitt i tilknytning til denne.

Kap. 465 Regjeringsadvokaten

Post	Formål	Vedtatt budsjett	St.prp. nr. 1
1	Driftsutgifter	23 625 000	23 936 000 (+311 000)
21	Spesielle drifts- utgifter	4 073 000	4 110 000 (+37 000)
Sum		27 698 000	28 046 000 (+348 000)

Komiteen merker seg at saksmengden for Regjeringsadvokaten stadig er økende, og at sakene øker både i omfang og tyngde. Komiteen er også oppmerksom på at mange av rettssakene har stor økonomisk og prinsipiell betydning for staten.

Komiteen har spesielt merket seg at saker hvor EØS-avtalen blir påberopt enten som rettsgrunnlag for de nasjonale domstolene, eller direkte i saker som forelegges EFTA-domstolen i Luxemburg, utgjør en stadig større del av det totale antall saker. Komiteen registrerer også at det samme gjør seg gjeldende for saker om menneskerettigheter.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, er fornøyd med at Regjeringsadvokaten er tilbakeholden med å sette ut saker til private advokater, men har forståelse for at det gjøres når det er hensiktsmessig og/eller ressursbesparende.

Kap. 466 Advokatutgifter m.m.

Post	Formål	Vedtatt budsjett	St.prp. nr. 1
1	Driftsutgifter	236 328 000	265 308 000 (+28 980 000)

Post	Formål	Vedtatt budsjett	St.prp. nr. 1
Sum		236 328 000	265 308 000 (+28 980 000)

Komiteen viser til at posten bl.a. dekker salærer og reiseutgifter til advokater og sakkynndige i straffesaker. Inkludert er også utgifter til tolker og den rettsmedisinske kommisjon m.m. Utgiftene på kapitlet påvirkes av saksmengden og den generelle lønnsutviklingen.

Komiteen har notert seg at Justisdepartementet har inngått en avtale med Den norske Advokatforening om årlige drøftinger om den offentlige salærsatsen og eventuell revisjon av aktuelle bestemmelser i salærfor-skriften. Komiteen har for øvrig med tilfredshet merket seg at det er lagt opp til, og delvis gjennomført, en trinnvis opptrapping av salærsatsen fra kr 540 til kr 700 pr. 1. juli 2000, ekskl. prisjustering.

Komiteen støtter den foreslåtte bevilgning.

Kap. 467 Norsk Lovtidend

Post	Formål	Vedtatt budsjett	St.prp. nr. 1
1	Driftsutgifter	4 284 000	4 359 000 (+75 000)
Sum		4 284 000	4 359 000 (+75 000)

Komiteen viser til at Norsk Lovtidend kunngjør lover, forskrifter og andre vedtak. Antall utgivelser av hefter er relatert til størrelsen på regelproduksjonen. Utgiftene går til bearbeiding av manuskripter, trykking, utgifter til porto med mer.

Komiteen slutter seg til bevilgningen.

Kap. 470 Fri rettshjelp

Post	Formål	Vedtatt budsjett	St.prp. nr. 1
1	Driftsutgifter	3 052 000	3 084 000 (+32 000)
70	Fri sakførsel	141 705 000	155 497 000 (+13 792 000)
71	Fritt rettsråd	86 368 000	97 153 000 (+10 785 000)
72	Tilskudd til spesielle retts- hjelpiltak	7 578 000	14 688 000 (+7 110 000)
Sum		238 703 000	270 422 000 (+31 719 000)

Komiteen viser til at et enstemmig Storting i forbindelse med behandlingen av budsjettet for 1999 vedtok å be Regjeringen legge frem en stortingsmelding om ordningen med fri rettshjelp. Komiteen konstaterer at dette nå vil bli fulgt opp, og at det bl.a. vil bli

foretatt en vurdering av inntektsgrensene og egenandelsordningen, samt hvilke sakstyper ordningen bør gjelde for. Komiteen forventer en totalgjennomgang av alle sider ved rettshjelpsordningen. I den forbindelse bes departementet også se på muligheten til å kunne gi offentlig støtte til kjøp av andre tjenester enn advokattjenester. Komiteen peker bl.a. på at det kan være aktuelt å foreta en vurdering av støtte til bruk av privat etterforsker, f.eks. i barnebortføringsaker.

Komiteen vil understreke at den ser svært positivt på det frivillige rettshjelparbeidet som jusstudentene utfører, og er innforstått med at behovet for denne typen hjelp er betydelig.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet er imot opprettelsen av en ny klagenemnd for utlendingssaker, og dermed også klagerens rett til personlig fremmøte for nemnden sammen med sin advokat. Disse medlemmer viser til at en slik ordning vil øke utgiftene til post 71 Fritt rettsråd med 0,3 mill. kroner.

Disse medlemmer konstaterer at utgiftene til fri rettshjelp er regelstyrt og avhengig av hvor mange som søker om hjelp. Det finnes likevel rom for skjønnsutøvelse, og disse medlemmer vil understreke at enhver tvil i disse sakene bør komme søkeren til gode. Innenfor de rammene for justissektoren som Stortinget har vedtatt, foreslår disse medlemmer å øke post 72 Tilskudd til spesielle rettshjelpstiltak med 1,5 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til det positive arbeidet som studentrettshjelpstiltakene utfører, og til at Høyre foreslo å øke rammene til disse tiltakene med 1 mill. kroner i Høyres alternative statsbudsjett, jf. Budsjett-innst. S. I (1999-2000).

Kap. 471 Statens erstatningsansvar

Post	Formål	Vedtatt budsjett	St.prp. nr. 1
1	Driftsutgifter	705 000	718 000 (+13 000)
70	Erstatning til voldsofre	39 803 000	35 000 000 (-4 803 000)
71	Erstatningsansvar m.m.	47 756 000	72 000 000 (+24 244 000)
	Sum	88 264 000	107 718 000 (+19 454 000)

Komiteen konstaterer at Regjeringen i forbindelse med budsjettavtalen mellom Arbeiderpartiet og regjeringspartiene har justert ned sitt anslag på overslagsbevilgning på kap. 471 post 71 Erstatningsansvar m.m.

med 4 mill. kroner. Dette ble lagt til grunn for rammebevilgningen på justisområdet.

Kap. 474 Konfliktråd

Post	Formål	Vedtatt budsjett	St.prp. nr. 1
1	Driftsutgifter	2 603 000	2 649 000 (+46 000)
60	Overføringer til kommunene	24 700 000	24 700 000 (0)
	Sum	27 303 000	27 349 000 (+46 000)

Komiteen ser med glede på at antall saker oversendt til mekling i konfliktråd igjen viser en stigende tendens. Komiteen viser til at erfaringene viser at denne formen for reaksjon fungerer godt, særlig overfor mindreårige lovbryttere. Komiteen vil understreke at det er viktig at det går så kort tid som mulig fra lovbruddet er begått til mekling finner sted, og slutter seg til departementets oppsatte mål om at det ordinært ikke skal gå mer enn to uker, og tre uker i mer kompliserte saker, til mekling settes igang. Siden gjennomsnittlig behandlingstid i dag i mange saker er vesentlig lengre, kan det være på sin plass med en gjennomgang av rutiner og ressurser med sikte på å nå målene. Komiteen peker på at det også er på gang prosjekter hos politiet for å korte ned tiden fra gjerningstidspunkt til reaksjon, og regner med det vil medføre at også politiets behandlingstid for saker som oversendes til mekling i konfliktråd etter hvert blir redusert.

Komiteen mener at det må være et mål å få flere saker oversendt til konfliktråd. Et virkemiddel kan være å utvide prøveordningen med påtalekompetanse for lensmenn til å gjelde i en noe lengre tid, og til å gjelde i flere distrikt. Slik kan man få et bedre grunnlag for å vurdere om dette er en ordning som bør bli permanent.

Komiteen ser positivt på at skolemekling fortsatt vil være et betydelig satsingsområde.

Komiteen ser også positivt på at departementet nå vurderer å sette i gang prøveprosjekt med frivillig mekling som supplement i alvorlige voldssaker. Det er så gode erfaringer med bruk av meklingsordningen, at det er verdt å prøve det ut på nye områder. Komiteen vil i den forbindelse også vise til sin merknad i Innst. S. nr. 6 (1998-1999) om kriminalomsorgen:

"Komiteen vil i den forbindelse også vise til at det ikke er noe formelt i veien for at behandling i konfliktråd kan settes som særlig vilkår i en betinget dom. ... Komiteen ber departementet foreta en videre vurdering av bruk av konfliktråd som særlig vilkår."

Komiteen imøteser en slik vurdering.

Kap. 475 Bobehandling

Post	Formål	Vedtatt budsjett	St.prp. nr. 1
1	Driftsutgifter	21 918 000	29 369 000 (+7 451 000)
21	Spesielle drifts- utgifter	3 938 000	26 948 000 (+23 010 000)
Sum		25 856 000	56 317 000 (+30 461 000)

Komiteen har merket seg at departementet gjennom budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Arbeiderpartiet har justert ned bevilgningsbehovet på post 21 med 6 mill. kroner. Dette ble lagt til grunn i rammebevilgningen på justisområdet.

Komiteen er tilfreds med at Justisdepartementet følger utgiftsutviklingen nøye når det gjelder den nye aksjeloven, slik at budsjetteringen blir mest mulig realistisk.

Komiteen merker seg at en øker post 01 med 10 mill. kroner på grunn av endringer i konkursloven. Komiteen forutsetter at utgiftsutviklingen på posten følges nøye.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, godtar at det igjen gis et betinget tilsagn om ytterligere 50 mill. kroner til utgifter i forbindelse med fortsatt bobehandling i Anders Jahres dødsbo. Flertallet legger fortsatt en forutsetning om et nøkternt forbruk til grunn.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til merknadene under dette kapitlet i de to siste års budsjettinnstillinger fra justiskomiteen der disse medlemmer argumenterer for hvorfor partiene ikke støtter videre fullmakter eller bevilgninger til å dekke utgifter i forbindelse med bobehandlingen av Anders Jahres dødsbo. Disse medlemmer vurderer mulighetene for at staten kan få tilbake pengebeløp som overstiger de beløpene som blir brukt til rettssaker som svært små. Det meste av de bevilgede midlene vil gå til å holde norske advokater med arbeid og inntekter. Disse medlemmer vil derfor gå imot ytterligere fullmakter og pengebevilgninger til dette formålet.

Disse medlemmer foreslår å redusere post 21 med 22,9 mill. kroner i forhold til forslaget i proposisjonen, dvs. 16,9 mill. kroner i forhold til departementets justerte anslag som følge av budsjettavtalen mellom Arbeiderpartiet og regjeringspartiene.

**Kap. 476 Et historisk og moralsk oppgjør med
behandlingen i Norge av den økonomiske
likvidasjon av den jødiske minoritet under**

den 2. verdenskrig

Post	Formål	Vedtatt budsjett	St.prp. nr. 1
1	Driftsutgifter	4 500 000	0 (-4 500 000)
70	Sikring av jødisk kultur og framtid i Norge	150 000 000	0 (-150 000 000)
71	Støtte utenfor Norges grenser til å minnes og å utvikle den tra- disjon og kultur som nazistene ønsket å utrydde	0	60 000 000 (+60 000 000)
72	Erkjentlighets- beløp	70 000 000	25 000 000 (-45 000 000)
Sum		224 500 000	85 000 000 (-139 500 000)

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, støtter Regjeringens forslag til bevilgning på kap. 476.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i forbindelse med behandlingen av St.prp. nr. 67 (1998-1999) gikk imot å bevilge midler til kulturtiltak i utlandet over Justisdepartementets budsjett, og vil følgelig stemme imot den foreslåtte bevilgningen under post 71. Disse medlemmer foreslår derfor å redusere post 71 med 60 mill. kroner.

Kap. 482 Politiberedskap

Post	Formål	Vedtatt budsjett	St.prp. nr. 1
1	Driftsutgifter	5 109 000	4 878 000 (-231 000)
Sum		5 109 000	4 878 000 (-231 000)

Komiteen viser til at det gjennom flere år har pågått et utredningsarbeid om politireserven og politiberedskapen. Et sentralt punkt har vært spørsmålet om fritak fra mobiliseringsplikten for polititjenestemenn.

Komiteen mener at dette må få sin avklaring så fort som mulig, slik at arbeidet med utformingen av politireserven og deres oppgaveløsning blir sluttført. Komiteen legger vekt på at opplæringsbehovet for mannskaper som utgjør politireserven blir ivaretatt.

Kap. 490 Klagenemnd for utlendingssaker

Post	Formål	Vedtatt budsjett	St.prp. nr. 1
1	Driftsutgifter	0	29 900 000 (+29 900 000)
Sum		0	29 900 000 (+29 900 000)

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, har med tilfredshet merket seg at Utlendingsnemnda vil bli opprettet fra og med 1. november 2000. Flertallet viser til at Utlendingsnemnda blir opprettet for å skape større rettsikkerhet for asylsøkere og andre utlendinger, og at nemnda samtidig vil redusere mengder av enkeltsaker i departementet. Flertallet viser til at organisering og kompetanse for nemnda har vært grundig behandlet tidligere.

Flertallet har merket seg at departementet må ha en bemanning på 24 årsverk for å ivareta arbeidsoppgaver som fortsatt skal utføres i departementet.

Flertallet viser til at det er forventet at nemnda skal behandle 3 000 saker uten personlig fram møte, og at nemnda skal ha en fast bemanning på 101 årsverk. Videre har flertallet merket seg at Utlendingsdirektoratet styrkes med 10 årsverk for å ivareta nye oppgaver, blant annet økte arbeidsoppgaver knyttet til effektivisering av vedtak og mer arbeid med klagesakene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til sine merknader i Innst.

O. nr. 42 (1998-1999) der det fremgår at disse medlemmer gikk imot opprettelsen av Utlendingsnemnda.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet merker seg at "Utlendingsnemnda" opprettes fra 1. november 2000. Nemnda er tenkt opprettet som klageinstans for å gi asylsøkere og andre utlendinger et særlig rettsvern i Norge.

Disse medlemmer vil understreke at denne nemnda vil være ressurskrevende når det skal opprettes en direktørstilling og 16 nemndledere som skal ha fylt kravene til dommer, og et eget sekretariat. Videre vil advokater, tolker og nemndmedlemmer bli engasjert. Totalt vil Utlendingsnemnda bestå av 101 årsverk pluss 600 nemndmedlemmer som skal oppnevnes for fire år.

Disse medlemmer mener Regjeringen og den ansvarlige statsråd ikke bør kunne fraskrive seg ansvaret for disse avgjørelsene ved å overlate dem til en egen nemnd. Ordningen med en nemnd vil bli en slags "spesialdomstol" for utlendingssaker selv om den er et forvaltningsorgan. Dette skaper uoversiktlige forhold, og det er i strid med et prinsipielt syn om at spesialdomstoler for enkelte grupper og på enkelte fagfelt er uheldig.

Disse medlemmer henviser til Fremskrittspartiets alternative budsjettforslag om at denne nemnda tas ut i budsjettsammenheng, og tilhørende reduksjon på kap. 490 med 29,9 mill. kroner. Disse medlemmer fremmer forslag om å redusere kap. 490 post 01 Driftsutgifter i samsvar med dette.

5. OVERSIKT OVER BEVILGNINGSFORSLAG PÅ RAMMEOMRÅDE 5

Tabellen nedenfor viser en oversikt over de ulike bevilgningsforslag som fremmes i denne innstillingen, med angivelse av avvik i forhold til forslaget fra Regjeringen, jf. St.prp. nr. 1 (1999-2000) innenfor rammeområde 5. Tallet i parentes viser avviket. Tabellen omfatter kun de kapitler der det er avvikende forslag. For de øvrige kapitlene/postene slutter komiteen seg til Regjeringens forslag i St.prp. nr. 1 (1999-2000).

Utgifter og inntekter rammeområde 5 (i hele tusen kroner)

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1	Ap, KrF og Sp	FrP	H
Utgifter						
400		Justisdepartementet (jf. kap. 3400)				
	1	Driftsutgifter	241 420	241 420 (0)	216 420 (-25 000)	226 420 (-15 000)
	70	Tilskudd	200	200 (0)	1 200 (+1 000)	1 200 (+1 000)
405		Lagmannsrettene (jf. kap. 3405)				
	1	Driftsutgifter	131 722	131 722 (0)	134 722 (+3 000)	131 722 (0)
410		Herreds- og byrettene (jf. kap. 3410)				
	1	Driftsutgifter	768 668	768 668 (0)	774 668 (+6 000)	768 668 (0)

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr.	Ap, KrF og Sp	FrP	H
	30	Nybygg – Tromsø tinghus	0	4 000 (+4 000)	4 000 (+4 000)	4 000 (+4 000)
430		Kriminalomsorg (jf. kap. 3430)				
	1	Driftsutgifter	1 335 887	1 343 887 (+8 000)	1 356 887 (+21 000)	1 347 887 (+12 000)
	30	Nybygg - Tromsø kretsfengsel	0	3 000 (+3 000)	3 000 (+3 000)	3 000 (+3 000)
	31	Nybygg - Fengsel Østfold	0	0 (0)	5 000 (+5 000)	0 (0)
	32	Nybygg - Trondheim kretsfengsel, ressurs- avdelingen	0	0 (0)	0 (0)	4 700 (+4 700)
	72	Tilskudd til Foreningen for fangers pårø- rende	437	437 (0)	1 737 (+1 300)	1 637 (+1 200)
432		Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS) (jf. kap. 3432)				
	1	Driftsutgifter	79 374	79 374 (0)	85 374 (+6 000)	79 374 (0)
440		Politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 3440)				
	1	Driftsutgifter	4 602 448	4 584 448 (-18 000)	4 712 448 (+110 000)	4 628 448 (+30 000)
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	203 894	203 894 (0)	218 894 (+15 000)	203 894 (0)
441		Oslo politidistrikt (jf. kap. 3441)				
	1	Driftsutgifter	960 900	960 900 (0)	966 900 (+6 000)	960 900 (0)
442		Politihøgskolen (jf. kap. 3442)				
	1	Driftsutgifter	152 675	152 675 (0)	155 675 (+3 000)	157 675 (+5 000)
443		Oppfølging av Innsynsloven				
	1	Driftsutgifter	6 000	6 000 (0)	0 (-6 000)	0 (-6 000)
	70	Erstatninger	4 000	4 000 (0)	0 (-4 000)	4 000 (0)
449		Statens innkrevingsentral (jf. kap. 3449)				
	1	Driftsutgifter	125 585	124 585 (-1 000)	105 585 (-20 000)	115 585 (-10 000)
450		Sivile vernepliktige (jf. kap. 3450)				
	1	Driftsutgifter	231 752	231 752 (0)	201 752 (-30 000)	216 752 (-15 000)
455		Redningstjenesten (jf. kap. 3455)				
	73	Fond for søk etter omkomne på havet	0	8 000 (+8 000)	8 000 (+8 000)	8 000 (+8 000)
462		Registerenheten i Brønnøysund (jf. kap. 3462)				
	1	Driftsutgifter	124 998	124 998 (0)	114 998 (-10 000)	124 998 (0)
470		Fri rettshjelp (jf. kap. 3470)				
	72	Tilskudd til spesielle rettshjelptiltak	14 688	14 688 (0)	16 188 (+1 500)	14 688 (0)
471		Statens erstatningsansvar				
	71	Erstatningsansvar m.m.	72 000	68 000 (-4 000)	68 000 (-4 000)	68 000 (-4 000)
475		Bobehandling				
	21	Spesielle driftsutgifter	26 948	20 948 (-6 000)	4 048 (-22 900)	4 048 (-22 900)

Kap. Post	Formål	St.prp. nr. 1	Ap, KrF og Sp	FrP	H
476	Et historisk og moralsk oppgjør med behandlingen i Norge av den økonomiske likvidasjon av den jødiske minoritet under den 2. verdenskrigen				
71	Støtte utenfor Norges grenser til å minnes og å utvikle den tradisjon og kultur som nazis- tene ønsket å utrydde	60 000	60 000 (0)	0 (-60 000)	60 000 (0)
490	Klagenemnd for utlendingssaker (jf. kap. 3490)				
1	Driftsutgifter	29 900	29 900 (0)	0 (-29 900)	19 900 (-10 000)
Sum utgifter rammeområde 5		10 444 719	10 438 719 (-6 000)	10 426 719 (-18 000)	10 426 719 (-18 000)

Inntekter

3440	Politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 440)				
1	Gebyrer	153 960	153 960 (0)	141 960 (-12 000)	141 960 (-12 000)
Sum inntekter rammeområde 5		2 192 328	2 192 328 (0)	2 180 328 (-12 000)	2 180 328 (-12 000)
Sum netto rammeområde 5		8 252 391	8 246 391 (-6 000)	8 246 391 (-6 000)	8 246 391 (-6 000)
Sum rammeområde 5 – rammevedtak		6 000	0	0	0

6. FORSLAG FRA MINDRETALL**Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:***Forslag 1*

Stortinget ber Regjeringen omdisponere 20 mill. kroner på kap. 440 post 01 Driftsutgifter fra øremerkede miljøtiltak til politiets frie driftsmidler.

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om opphevelse av midlertidig lov av 17. september 1999 om begrenset innsyn i overvåkingspolitiets arkiver og registre (innsynsloven).

Forslag fra Fremskrittspartiet:*Forslag 3***A. Rammeområde 5**

I.

På statsbudsjettet for 2000 bevilges under:

Kap. Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter			
61	Høyesterett (jf. kap. 3061)		
1	Driftsutgifter	44 899 000	
400	Justisdepartementet (jf. kap. 3400)		
1	Driftsutgifter	216 420 000	
70	Tilskudd	1 200 000	
71	Tilskudd til internasjonale organisasjoner .	8 986 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
405		Lagmannsrettene (jf. kap. 3405)		
	1	Driftsutgifter	134 722 000	
410		Herreds- og byrettene (jf. kap. 3410)		
	1	Driftsutgifter	774 668 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	82 721 000	
	30	Nybygg - Tromsø tinghus, <i>kan overføres</i> ..	4 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	28 508 000	
414		Domsutgifter		
	1	Driftsutgifter	58 216 000	
430		Kriminalomsorg (jf. kap. 3430)		
	1	Driftsutgifter	1 356 887 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	38 448 000	
	30	Nybygg - Tromsø kretsfengsel, <i>kan overføres</i>	3 000 000	
	31	Nybygg - Fengsel Østfold, <i>kan overføres</i> ..	5 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	79 488 000	
	70	Tilskud	4 352 000	
	71	Tilskudd til Frelsesarmeens institusjon Elevator	3 275 000	
	72	Tilskudd til Foreningen for fangers pårørende	1 737 000	
432		Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS) (jf. kap. 3432)		
	1	Driftsutgifter	85 374 000	
440		Politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 3440)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 441 post 1</i>	4 712 448 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	10 311 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	218 894 000	
441		Oslo politidistrikt (jf. kap. 3441)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 440 post 1</i>	966 900 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	12 000 000	
442		Politihøgskolen (jf. kap. 3442)		
	1	Driftsutgifter	155 675 000	
445		Den høyere påtalemyndighet (jf. kap. 3445)		
	1	Driftsutgifter	62 047 000	
446		Kontrollen med den militære påtale- og disiplinærmyndighet (jf. kap. 3446)		
	1	Driftsutgifter	3 844 000	
448		Grensekommisæreren		
	1	Driftsutgifter	3 552 000	
449		Statens innkrevingsentral (jf. kap. 3449)		
	1	Driftsutgifter	105 585 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
450		Sivile vernepliktige (jf. kap. 3450)		
	1	Driftsutgifter	201 752 000	
455		Redningstjenesten (jf. kap. 3455)		
	1	Driftsutgifter	31 106 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	5 059 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	7 069 000	
	71	Tilskudd til frivillige organisasjoner i redningstjenesten	4 500 000	
	72	Tilskudd til nød- og sikkerhetstjenesten ved kystradioene	53 456 000	
	73	Fond for søk etter omkomne på havet	8 000 000	
460		De særskilte etterforskningsorganene		
	1	Driftsutgifter	6 674 000	
462		Registerenheten i Brønnøysund (jf. kap. 3462)		
	1	Driftsutgifter	114 998 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 402 000	
463		Datatilsynet (jf. kap. 3463)		
	1	Driftsutgifter	13 049 000	
464		Statens Lotteritilsyn (jf. kap. 3464)		
	1	Driftsutgifter	20 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	7 500 000	
465		Regjeringsadvokaten (jf. kap. 3465)		
	1	Driftsutgifter	23 936 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	4 110 000	
466		Advokatutgifter m.m.		
	1	Driftsutgifter	265 308 000	
467		Norsk Lovtidend		
	1	Driftsutgifter	4 359 000	
470		Fri rettshjelp (jf. kap. 3470)		
	1	Driftsutgifter	3 084 000	
	70	Fri sakførsel	155 497 000	
	71	Fritt rettsråd	97 153 000	
	72	Tilskudd til spesielle rettshjelpiltak	16 188 000	
471		Statens erstatningsansvar		
	1	Driftsutgifter	718 000	
	70	Erstatning til voldsofre, <i>overslagsbevilgning</i>	35 000 000	
	71	Erstatningsansvar m.m., <i>overslags-</i> <i>bevilgning</i>	68 000 000	
474		Konfliktråd		
	1	Driftsutgifter	2 649 000	
	60	Overføringer til kommunene, <i>kan overføres</i>	24 700 000	
475		Bobehandling		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	1	Driftsutgifter	29 369 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	4 048 000	
476		Et historisk og moralsk oppgjør med behandlingen i Norge av den økonomiske likvidasjon av den jødiske minoritet under den 2. verdenskrigen		
	72	Erkjentlighetsbeløp, <i>overslagsbevilgning</i> .	25 000 000	
482		Politiberedskap		
	1	Driftsutgifter	4 878 000	
		Totale utgifter		<u>10 426 719 000</u>

Inntekter

3400		Justisdepartementet (jf. kap. 400)		
	1	Diverse inntekter	894 000	
3410		Rettsgebyr (jf. kap. 410)		
	1	Rettsgebyr	662 454 000	
	4	Lensmennenes gebyrinntekter	91 865 000	
3430		Kriminalomsorg (jf. kap. 430)		
	2	Arbeidsdriftens inntekter	38 291 000	
	3	Andre inntekter	20 781 000	
3432		Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS) (jf. kap. 432)		
	3	Andre inntekter	151 000	
3440		Politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 440)		
	1	Gebyrer	141 960 000	
	3	Salgsinntekter	7 035 000	
	4	Gebyrer - vakselskap	187 000	
3441		Oslo politidistrikt (jf. kap. 441)		
	3	Salgsinntekter	1 800 000	
	5	Personalbarnehage	2 000 000	
3442		Politihøgskolen (jf. kap. 442)		
	2	Diverse inntekter	4 749 000	
3449		Statens innkrevingsentral (jf. kap. 449)		
	2	Refusjoner	11 168 000	
	81	Bøter, inndragninger	540 000 000	
	82	Vegadministrasjonsgebyr	49 000 000	
	84	Gebyr ved for sent innsendt regnskap m.m.	41 000 000	
	85	Misligholdte lån i Statens lånekasse	75 000 000	
3450		Sivile vernepliktige, driftsinntekter (jf. kap. 450)		
	1	Inntekter av arbeid	59 756 000	
	2	Salgs- og leieinntekter	366 000	
3462		Registerenheten i Brønnøysund (jf. kap. 462)		
	1	Gebyrinntekter	379 300 000	
	3	Oppdrag og andre inntekter	11 119 000	
3463		Datatilsynet (jf. kap. 463)		
	1	Årsavgift m.m.	964 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
3464		Statens Lotteritilsyn (jf. kap. 464)		
	1	Gebyrer	27 500 000	
3465		Regjeringsadvokaten (jf. kap. 465)		
	1	Erstatning for utgifter i rettsaker	2 422 000	
	3	Oppdrag	266 000	
3470		Fri retts hjelp (jf. kap. 470)		
	1	Egenandeler m.m.	10 300 000	
		Totale inntekter		<u>2 180 328 000</u>

II.

Betinget tilsagn om tilskudd

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2000 kan gi nye betingede tilsagn om tilskudd for videre bobehandling for kr 6 100 000 under ordningen med utgifter til bobehandling, men slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger kr 16 100 000.

III.

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2000 kan bestille varer for inntil kr 70 000 000 ut over bevilgningen som er gitt under kap. 440 post 45.

IV.

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2000 kan overskride bevilgningen under:

1. kap. 410 post 01 tilsvarende det inntektsførte beløpet under kap. 3410 post 03.
2. kap. 430 post 01 tilsvarende det inntektsførte beløpet under kap. 3430 post 14.
3. kap. 440 post 01 tilsvarende det inntektsførte beløpet under kap. 3440 post 02.
4. kap. 440 post 45 mot tilsvarende merinntekt under kap. 3440 post 03.
5. kap. 441 post 01 tilsvarende det inntektsførte beløpet under kap. 3441 post 02.
6. kap. 441 post 01 mot tilsvarende merinntekt under kap. 3441 post 03.
7. kap. 442 post 01 mot tilsvarende merinntekt under kap. 3442 post 02.
8. kap. 449 post 01 mot tilsvarende merinntekt under kap. 3449 post 02.
9. kap. 462 post 01 mot tilsvarende merinntekt under kap. 3462 post 03.
10. kap. 464 post 01 tilsvarende det inntektsførte beløpet under kap. 3464 post 02.

Forslag 4

Forslag fra Høyre:**Rammeområde 5**

I.

V.

Nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2000 kan

1. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 400 post 01 inntektene ved avholdelse av konferanser i regi av Det kriminalitetsforebyggende råd, samt inntekter fra salg av rådets publikasjoner.
2. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 post 01 inntektene ved avholdelse av kurs og konferanser i regi av Konkursrådet samt inntekter fra rådets øvrige virksomhet.
3. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 post 21 tilbakebetalte inntekter under ordningen med utgifter til bobehandling.

VI.

Andre fullmakter

Stortinget samtykker i at det åpnes for adgang til førtdimittering av mannskaper i siviltjenesten slik det fremgår under kap. 450 Sivile vernepliktige.

B. Rammeuavhengige forslag

I.

Stortinget ber Regjeringen innarbeide eventuelle regelendringer i tilknytning til våpenloven som en del av loven, og sende disse til Stortinget til behandling, sammen med en redegjørelse for eventuelle forslag til forskrifter, slik at Stortinget får en anledning til å ta stilling til lovendringene, samt drøfte forslagene til forskrifter.

II.

Stortinget ber Regjeringen utarbeide en ordning som sikrer politihøgskolestudentene en rimelig godtgjørelse/lønn for det politiarbeidet de utfører i praksisåret.

På statsbudsjettet for 2000 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
61		Høyesterett (jf. kap. 3061)		
	1	Driftsutgifter	44 899 000	
400		Justisdepartementet (jf. kap. 3400)		
	1	Driftsutgifter	226 420 000	
	70	Tilskud	1 200 000	
	71	Tilskudd til internasjonale organisasjoner ..	8 986 000	
405		Lagmannsrettene (jf. kap. 3405)		
	1	Driftsutgifter	131 722 000	
410		Herreds- og byrettene (jf. kap. 3410)		
	1	Driftsutgifter	768 668 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	82 721 000	
	30	Nybygg - Tromsø tinghus, <i>kan overføres</i> ...	4 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	28 508 000	
414		Domsutgifter		
	1	Driftsutgifter	58 216 000	
430		Kriminalomsorg (jf. kap. 3430)		
	1	Driftsutgifter	1 343 887 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	38 448 000	
	30	Nybygg - Tromsø kretsfengsel, <i>kan overføres</i>	3 000 000	
	32	Nybygg - Trondheim kretsfengsel, ressurs- avdelingen	4 700 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	79 488 000	
	70	Tilskud	4 352 000	
	71	Tilskudd til Frelsesarmeens institusjon Elevator	3 275 000	
	72	Tilskudd til Foreningen for fangers pårørende	1 637 000	
432		Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS) (jf. kap. 3432)		
	1	Driftsutgifter	79 374 000	
440		Politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 3440)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under</i> <i>kap. 441 post 1</i>	4 632 448 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	10 311 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	203 894 000	
441		Oslo politidistrikt (jf. kap. 3441)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under</i> <i>kap. 440 post 1</i>	960 900 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	12 000 000	
442		Politihøgskolen (jf. kap. 3442)		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	1	Driftsutgifter	157 675 000	
443	70	Oppfølging av Innsynsloven Erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	4 000 000	
445	1	Den høyere påtalemyndighet (jf. kap. 3445) Driftsutgifter	62 047 000	
446	1	Kontrollen med den militære påtale- og disiplinærmyndighet (jf. kap. 3446) Driftsutgifter	3 844 000	
448	1	Grensekommisæreren Driftsutgifter	3 552 000	
449	1	Statens innkrevingsentral (jf. kap. 3449) Driftsutgifter	115 585 000	
450	1	Sivile vernepliktige (jf. kap. 3450) Driftsutgifter	216 752 000	
455	1	Redningstjenesten (jf. kap. 3455) Driftsutgifter	31 106 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	5 059 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	7 069 000	
	71	Tilskudd til frivillige organisasjoner i redningstjenesten	4 500 000	
	72	Tilskudd til nød- og sikkerhetstjenesten ved kystradioene	53 456 000	
	73	Fond for søk etter omkomne på havet	8 000 000	
460	1	De særskilte etterforskningsorganene Driftsutgifter	6 674 000	
462	1	Registerenheten i Brønnøysund (jf. kap. 3462) Driftsutgifter	124 998 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 402 000	
463	1	Datatilsynet (jf. kap. 3463) Driftsutgifter	13 049 000	
464	1	Statens Lotteritilsyn (jf. kap. 3464) Driftsutgifter	20 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	7 500 000	
465	1	Regjeringsadvokaten (jf. kap. 3465) Driftsutgifter	23 936 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	4 110 000	
466	1	Advokatutgifter m.m. Driftsutgifter	265 308 000	
467	1	Norsk Lovtidend Driftsutgifter	4 359 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
470		Fri rettshjelp (jf. kap. 3470)		
	1	Driftsutgifter	3 084 000	
	70	Fri sakførsel	155 497 000	
	71	Fritt rettsråd	97 153 000	
	72	Tilskudd til spesielle rettshjelptiltak	14 688 000	
471		Statens erstatningsansvar		
	1	Driftsutgifter	718 000	
	70	Erstatning til voldsofre, <i>overslagsbevilgning</i>	35 000 000	
	71	Erstatningsansvar m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	68 000 000	
474		Konfliktråd		
	1	Driftsutgifter	2 649 000	
	60	Overføringer til kommunene, <i>kan overføres</i>	24 700 000	
475		Bobehandling		
	1	Driftsutgifter	29 369 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	4 048 000	
476		Et historisk og moralsk oppgjør med behandlingen i Norge av den økonomiske likvidasjon av den jødiske minoritet under den 2. verdenskrigen		
	71	Støtte utenfor Norges grenser til å minnes og å utvikle den tradisjon og kultur som nazis- tene ønsket å utrydde	60 000 000	
	72	Erkjentlighetsbeløp, <i>overslagsbevilgning</i> ...	25 000 000	
482		Politiberedskap		
	1	Driftsutgifter	4 878 000	
490		Klagenemnd for utlendingssaker (jf. kap. 3490)		
	1	Driftsutgifter	19 900 000	
		Totale utgifter		<u>10 426 719 000</u>
Inntekter				
3400		Justisdepartementet (jf. kap. 400)		
	1	Diverse inntekter	894 000	
3410		Rettsgebyr (jf. kap. 410)		
	1	Rettsgebyr	662 454 000	
	4	Lensmennesenes gebyrinntekter	91 865 000	
3430		Kriminalomsorg (jf. kap. 430)		
	2	Arbeidsdriftens inntekter	38 291 000	
	3	Andre inntekter	20 781 000	
3432		Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS) (jf. kap. 432)		
	3	Andre inntekter	151 000	
3440		Politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 440)		
	1	Gebyrer	141 960 000	
	3	Salgsinntekter	7 035 000	
	4	Gebyrer - vaktelskap	187 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
3441		Oslo politidistrikt (jf. kap. 441)		
	3	Salgsinntekter	1 800 000	
	5	Personalbarnehage	2 000 000	
3442		Politihøgskolen (jf. kap. 442)		
	2	Diverse inntekter	4 749 000	
3449		Statens innkrevingsentral (jf. kap. 449)		
	2	Refusjoner	11 168 000	
	81	Bøter, inndragninger	540 000 000	
	82	Vegadministrasjonsgebyr	49 000 000	
	84	Gebyr ved for sent innsendt regnskap m.m.	41 000 000	
	85	Misligholdte lån i Statens lånekasse	75 000 000	
3450		Sivile vernepliktige, driftsinntekter (jf. kap. 450)		
	1	Inntekter av arbeid	59 756 000	
	2	Salgs- og leieinntekter	366 000	
3462		Registerenheten i Brønnøysund (jf. kap. 462)		
	1	Gebyrinntekter	379 300 000	
	3	Oppdrag og andre inntekter	11 119 000	
3463		Datatilsynet (jf. kap. 463)		
	1	Årsavgift m.m.	964 000	
3464		Statens Lotteritilsyn (jf. kap. 464)		
	1	Gebyrer	27 500 000	
3465		Regjeringsadvokaten (jf. kap. 465)		
	1	Erstatning for utgifter i rettsaker	2 422 000	
	3	Oppdrag	266 000	
3470		Fri rettshjelp (jf. kap. 470)		
	1	Egenandeler m.m.	10 300 000	
		Totale inntekter		<u>2 180 328 000</u>

II.

Betinget tilsagn om tilskudd

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2000 kan gi nye betingede tilsagn om tilskudd for videre bobehandling for kr 6 100 000 under ordningen med utgifter til bobehandling, men slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger kr 16 100 000.

III.

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2000 kan bestille varer for inntil kr 70 000 000 ut over bevilgningen som er gitt under kap. 440 post 45.

IV.

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2000 kan overskride bevilgningen under:

1. kap. 410 post 01 tilsvarende det inntektsførte beløpet under kap. 3410 post 03.
2. kap. 430 post 01 tilsvarende det inntektsførte beløpet under kap. 3430 post 14.
3. kap. 440 post 01 tilsvarende det inntektsførte beløpet under kap. 3440 post 02.
4. kap. 440 post 45 mot tilsvarende merinntekt under kap. 3440 post 03.
5. kap. 441 post 01 tilsvarende det inntektsførte beløpet under kap. 3441 post 02.
6. kap. 441 post 01 mot tilsvarende merinntekt under kap. 3441 post 03.
7. kap. 442 post 01 mot tilsvarende merinntekt under kap. 3442 post 02.
8. kap. 449 post 01 mot tilsvarende merinntekt under kap. 3449 post 02.
9. kap. 462 post 01 mot tilsvarende merinntekt under kap. 3462 post 03.
10. kap. 464 post 01 tilsvarende det inntektsførte beløpet under kap. 3464 post 02.

V.

Nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2000 kan:

1. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 400 post 01 inntektene ved avholdelse av konferanser i regi av Det kriminalitetsforebyggende råd, samt inntekter fra salg av rådets publikasjoner.
2. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 post 01 inntektene ved avholdelse av kurs og konferan-

ser i regi av Konkursrådet samt inntekter fra rådets øvrige virksomhet.

3. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 post 21 tilbakebetalte inntekter under ordningen med utgifter til bobehandling.

VI.

Andre fullmakter

Stortinget samtykker i at det åpnes for adgang til førtidsdimittering av mannskaper i siviltjenesten slik det fremgår under kap. 450 Sivile vernepliktige.

7. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Rammeområde 5

I.

På statsbudsjettet for 2000 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
61		Høyesterett (jf. kap. 3061)		
	1	Driftsutgifter	44 899 000	
400		Justisdepartementet (jf. kap. 3400)		
	1	Driftsutgifter	241 420 000	
	70	Tilskudd	200 000	
	71	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	8 986 000	
405		Lagmannsrettene (jf. kap. 3405)		
	1	Driftsutgifter	131 722 000	
410		Herreds- og byrettene (jf. kap. 3410)		
	1	Driftsutgifter	768 668 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	82 721 000	
	30	Nybygg - Tromsø tinghus, <i>kan overføres</i>	4 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	28 508 000	
414		Domsutgifter		
	1	Driftsutgifter	58 216 000	
430		Kriminalomsorg (jf. kap. 3430)		
	1	Driftsutgifter	1 343 887 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	38 448 000	
	30	Nybygg - Tromsø kretsfengsel, <i>kan overføres</i>	3 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	79 488 000	
	70	Tilskudd	4 352 000	
	71	Tilskudd til Frelsesarmeens institusjon Elevator	3 275 000	
	72	Tilskudd til Foreningen for fangers pårørende	437 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
432		Kriminalomsorgens utdannings-senter (KRUS) (jf. kap. 3432)		
	1	Driftsutgifter	<u>79 374 000</u>	
440		Politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 3440)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 441 post 1</i>	<u>4 584 448 000</u>	
	21	Spesielle driftsutgifter	<u>10 311 000</u>	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	<u>203 894 000</u>	
441		Oslo politidistrikt (jf. kap. 3441)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 440 post 1</i>	<u>960 900 000</u>	
	21	Spesielle driftsutgifter	<u>12 000 000</u>	
442		Politihøgskolen (jf. kap. 3442)		
	1	Driftsutgifter	<u>152 675 000</u>	
443		Oppfølging av Innsynsloven		
	1	Driftsutgifter	<u>6 000 000</u>	
	70	Erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	<u>4 000 000</u>	
445		Den høyere påtalemyndighet (jf. kap. 3445)		
	1	Driftsutgifter	<u>62 047 000</u>	
446		Kontrollen med den militære påtale- og disiplinærmyndighet (jf. kap. 3446)		
	1	Driftsutgifter	<u>3 844 000</u>	
448		Grensekommisæreren		
	1	Driftsutgifter	<u>3 552 000</u>	
449		Statens innkrevings-sentral (jf. kap. 3449)		
	1	Driftsutgifter	<u>124 585 000</u>	
450		Sivile vernepliktige (jf. kap. 3450)		
	1	Driftsutgifter	<u>231 752 000</u>	
455		Redningstjenesten (jf. kap. 3455)		
	1	Driftsutgifter	<u>31 106 000</u>	
	21	Spesielle driftsutgifter	<u>5 059 000</u>	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	<u>7 069 000</u>	
	71	Tilskudd til frivillige organisasjoner i redningstjenesten	<u>4 500 000</u>	
	72	Tilskudd til nød- og sikkerhetstjenesten ved kystradioene	<u>53 456 000</u>	
	73	Fond for søk etter omkomne på havet	<u>8 000 000</u>	
460		De særskilte etterforskningsorganene		
	1	Driftsutgifter	<u>6 674 000</u>	
462		Registerenheten i Brønnøysund (jf. kap. 3462)		
	1	Driftsutgifter	<u>124 998 000</u>	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	<u>6 402 000</u>	
463		Datatilsynet (jf. kap. 3463)		
	1	Driftsutgifter	<u>13 049 000</u>	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
464		Statens Lotteritilsyn (jf. kap. 3464)		
	1	Driftsutgifter	20 000 000	
45		Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	7 500 000	
465		Regjeringsadvokaten (jf. kap. 3465)		
	1	Driftsutgifter	23 936 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	4 110 000	
466		Advokatutgifter m.m.		
	1	Driftsutgifter	265 308 000	
467		Norsk Lovtidend		
	1	Driftsutgifter	4 359 000	
470		Fri rettshjelp (jf. kap. 3470)		
	1	Driftsutgifter	3 084 000	
	70	Fri sakførsel	155 497 000	
	71	Fritt rettsråd	97 153 000	
	72	Tilskudd til spesielle rettshjelpiltak	14 688 000	
471		Statens erstatningsansvar		
	1	Driftsutgifter	718 000	
	70	Erstatning til voldsofre, <i>overslagsbevilgning</i>	35 000 000	
	71	Erstatningsansvar m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	68 000 000	
474		Konfliktråd		
	1	Driftsutgifter	2 649 000	
	60	Overføringer til kommunene, <i>kan overføres</i>	24 700 000	
475		Bobehandling		
	1	Driftsutgifter	29 369 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	20 948 000	
476		Et historisk og moralsk oppgjør med behandlingen i Norge av den økonomiske likvidasjon av den jødiske minoritet under den 2. verdenskrigen		
	71	Støtte utenfor Norges grenser til å minnes og å utvikle den tradisjon og kultur som nazistene ønsket å utrydde	60 000 000	
	72	Erkjentlighetsbeløp, <i>overslagsbevilgning</i>	25 000 000	
482		Politiberedskap		
	1	Driftsutgifter	4 878 000	
490		Klagenemnd for utlendingssaker (jf. kap. 3490)		
	1	Driftsutgifter	29 900 000	
		Totale utgifter		10 438 719 000
Inntekter				
3400		Justisdepartementet (jf. kap. 400)		
	1	Diverse inntekter	894 000	
3410		Rettsgebyr (jf. kap. 410)		
	1	Rettsgebyr	662 454 000	
	4	Lenstmennenes gebyrinntekter	91 865 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
3430		Kriminalomsorg (jf. kap. 430)		
	2	Arbeidsdriftens inntekter	38 291 000	
	3	Andre inntekter	20 781 000	
3432		Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS) (jf. kap. 432)		
	3	Andre inntekter	151 000	
3440		Politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 440)		
	1	Gebyrer	153 960 000	
	3	Salgsinntekter	7 035 000	
	4	Gebyrer - vaktelskap	187 000	
3441		Oslo politidistrikt (jf. kap. 441)		
	3	Salgsinntekter	1 800 000	
	5	Personalbarnehage	2 000 000	
3442		Politihøgskolen (jf. kap. 442)		
	2	Diverse inntekter	4 749 000	
3449		Statens innkrevingsentral (jf. kap. 449)		
	2	Refusjoner	11 168 000	
	81	Bøter, inndragninger	540 000 000	
	82	Vegadministrasjonsgebyr	49 000 000	
	84	Gebyr ved for sent innsendt regnskap m.m.	41 000 000	
	85	Misligholdte lån i Statens lånekasse	75 000 000	
3450		Sivile vernepliktige, driftsinntekter (jf. kap. 450)		
	1	Inntekter av arbeid	59 756 000	
	2	Salgs- og leieinntekter	366 000	
3462		Registerenheten i Brønnøysund (jf. kap. 462)		
	1	Gebyrinntekter	379 300 000	
	3	Oppdrag og andre inntekter	11 119 000	
3463		Datatilsynet (jf. kap. 463)		
	1	Årsavgift m.m.	964 000	
3464		Statens Lotteritilsyn (jf. kap. 464)		
	1	Gebyrer	27 500 000	
3465		Regjeringsadvokaten (jf. kap. 465)		
	1	Erstatning for utgifter i rettssaker	2 422 000	
	3	Oppdrag	266 000	
3470		Fri rettshjelp (jf. kap. 470)		
	1	Egenandeler m.m.	10 300 000	
		Totale inntekter		2 192 328 000

II.

Betinget tilsagn om tilskudd

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2000 kan:

1. gi nye betingede tilsagn om tilskudd for videre

bobehandling for kr 6 100 000 under ordningen med utgifter til bobehandling, men slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger kr 16 100 000.

2. gi betinget tilsagn om tilskudd for inntil ytterligere kr 50 000 000 for å dekke utgifter i forbindelse

med fortsatt bobehandling i Anders Jahres dødsbo.

III.

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2000 kan bestille varer for inntil kr 70 000 000 ut over bevilgningen som er gitt under kap. 440 post 45.

IV.

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2000 kan overskride bevilgningen under:

1. kap. 410 post 01 tilsvarende det inntektsførte beløpet under kap. 3410 post 03.
2. kap. 430 post 01 tilsvarende det inntektsførte beløpet under kap. 3430 post 14.
3. kap. 440 post 01 tilsvarende det inntektsførte beløpet under kap. 3440 post 02.
4. kap. 440 post 45 mot tilsvarende merinntekt under kap. 3440 post 03.
5. kap. 441 post 01 tilsvarende det inntektsførte beløpet under kap. 3441 post 02.
6. kap. 441 post 01 mot tilsvarende merinntekt under kap. 3441 post 03.
7. kap. 442 post 01 mot tilsvarende merinntekt under kap. 3442 post 02.
8. kap. 449 post 01 mot tilsvarende merinntekt under

kap. 3449 post 02.

9. kap. 462 post 01 mot tilsvarende merinntekt under kap. 3462 post 03.
10. kap. 464 post 01 tilsvarende det inntektsførte beløpet under kap. 3464 post 02.

V.

Nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2000 kan

1. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 400 post 01 inntektene ved avholdelse av konferanser i regi av Det kriminalitetsforebyggende råd, samt inntekter fra salg av rådets publikasjoner.
2. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 post 01 inntektene ved avholdelse av kurs og konferanser i regi av Konkursrådet samt inntekter fra rådets øvrige virksomhet.
3. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 post 21 tilbakebetalte inntekter under ordningen med utgifter til bobehandling.

VI.

Andre fullmakter

Stortinget samtykker i at det åpnes for adgang til førtidsdimittering av mannskaper i siviltjenesten slik det fremgår under kap. 450 Sivile vernepliktlige.

Oslo, i justiskomiteen, den 29. november 1999

Kristin Krohn Devold

leder

Vidar Bjørnstad

ordf. for kap. 440, 441, 460, 482,
3440 og 3441

Bjørn Hernæs

ordf. for kap. 442, 448, 464,
3442 og 3464

Finn Kristian Marthinsen

ordf. for kap. 430, 463,
3430 og 3463

Åse Wisløff Nilssen

ordf. for kap. 61 og 490

Astrid Marie Nistad

ordf. for kap. 400, 449, 462, 3400,
3449 og 3462

Tor Nymo

ordf. for kap. 446, 450, 455,
476 og 3450

Jan Petter Rasmussen

ordf. for kap. 445, 465, 475,
3410 og 3465

Jørn L. Stang

ordf. for kap. 405, 410, 414,
466 og 467

Ane Sofie Tømmerås

ordf. for kap. 432, 471, 474
og 3432

Jan Simonsen

sekretær og ordf. for kap. 443,
470 og 3470

Vedlegg 1**Brev fra Justisdepartementet v/statsråden til justiskomiteen datert 27. oktober 1999****Svar på spørsmål fra justiskomiteen i forbindelse med budsjettbehandlingen for 2000****I Rettsvesen***Spørsmål 1*

Hva er departementets tempoplan (og finansieringsplan) for å få tinghus-problemet i Tromsø løst? Hvor stor oppstartbevilgning mener departementet eventuelt ville være nødvendig for å følge opp byggeplanene for Tromsø Tinghus i 2000.

Svar:

Det er i 1999 bevilget 5,5 mill. kr til prosjektering av nytt tinghus i Tromsø. Forprosjektet vil bli avsluttet inneværende år, og alt skal da være klart for å sende prosjektet ut på anbud. I tillegg har Statsbygg kjøpt tomt. Det legges imidlertid ikke opp til byggestart i 2000. Dette har sin hovedbegrunnelse i at Regjeringen søker å begrense nye, større byggeprosjekter i Statsbyggs regi i 2000.

Hvis det gis en startbevilgning på 75,3 mill. kr i 2000, vil tinghuset kunne stå ferdig i juni 2001. Hvis det gis en startbevilgning på 13 mill kr, vil tinghuset kunne stå ferdig i mars 2002. Med bevilgninger lavere enn dette vil ferdigstillelsen bli ytterligere utsatt. Byggingen av Tromsø Tinghus vil totalt koste 139,5 mill kr inkludert tomt (tall pr. 01.07.2000). En eventuell startbevilgning bør budsjetteres under kap. 2445 Statsbygg, post 30 Igangsetting av byggeprosjekter

Et nytt tinghus i Tromsø vil dessuten medføre årlige merutgifter til leie og drift på minst 9 mill. kr I tillegg kommer en engangsutgift på 17,5 mill. kr til inventar og utstyr. Dette er utgifter som vil bli belastet kap. 410 herreds- og byrettene.

Spørsmål 2

Hva er ventetiden nå ved de ulike byrettene og lagmannsrettene for hhv. straffesaker og sivile saker

Svar:

Mål for gjennomsnittlig saksavviklingstid er som følger:

Herreds- og byrettene

Sivile saker (tvistemål)	6 måneder
Straffesaker (meddomsrett)	3 måneder
Straffesaker (forhørsrett)	1 måned

Lagmannsrettene

Sivile ankesaker	6 måneder
Straffesaker (meddomsrett)	3 måneder
Straffesaker (jury)	3 måneder

Pr. 30. juni 1999 var domstolenes gjennomsnittlige saksavviklingstid pr. sak som følger:

1.1 Lagmannsrettene

Sakstype	Saksavviklings- tid pr. 30/6-99	Variasjoner ¹⁾
Sivile ankesaker	9,2 mnd	5,1-11,4 mnd
Straffesaker (meddomsrett)	5,9 mnd	3,0-8,4 mnd
Straffesaker (jury)	6,3 mnd	3,9-7,9 mnd

1.2 Herreds- og byrettene

Sakstype	Saksavviklings- tid pr. 30/6-99	Variasjoner ¹⁾
Sivile saker (tvistemål)	6,4 mnd	2,0-10,3 mnd
Straffesaker (meddomsrett)	2,9 mnd	0,9-4,7 mnd
Straffesaker (forhørsrett)	0,5 mnd	0,2-1,2 mnd

¹⁾ Intervallene viser differansen mellom korteste og lengste gjennomsnittlige saksavviklingstid domstolene imellom. Saksavviklingstiden i den enkelte sak vil kunne variere i større grad. Avhengig av domstolene størrelse vil et lite antall saker kunne få stor innvirkning på den gjennomsnittlige saksavviklingstiden i den enkelte domstol.

Lagmannsrettene. Gjennomsnittlig saksavviklingstid 1998. Måneder.

Lagmannsrett	Sivile saker	Straffe- saker (med- domsrett)	Straffe- saker (jury)
Agder lagmannsrett	7,5	4,1	4,8
Borgarting lagmannsrett	11,9	8,0	8,6
Eidsivating lagmannsrett	7,7	4,9	4,8
Frostating lagmannsrett	6,2	3,3	4,7
Gulating lagmannsrett	10,7	7,2	6,6
Hålogaland lagmannsrett	6,2	4,2	5,3

II Kriminalomsorg

Ved behandling av kriminalomsorgsmeldingen ble det lagt et grunnlag for den langsiktige utviklingen av kriminalomsorgen. Det må påregnes ca. 5 - 10 år å realisere alle sider ved «den nye kriminalomsorgen».

Budsjettforslaget bygger på en slik trinnvis langsiktig oppfølging. De høyest prioriterte oppfølgingstiltakene er regionalisering og ny kriminalomsorgslov. Det er videre lagt inn midler til en forsiktig videreutvikling av soningsprogrammer og andre tiltak på innholdssiden.

Andre oppfølgingstiltak er planlagt ivaretatt i kommende budsjettforslag.

Spørsmål 3

Hvor lang tid går det i snitt fra dom er falt til den domfelte påbegynner soning ved de ulike politi/fengselsdistrikter? Har det foregått noe arbeid for å skjerpe rutinene her, evt. hva er de konkrete planene for å sikre at Stortingets vedtak realiseres?

Svar:

Etter at dom er avsagt av domstolene, ligger dommen ved politikammeret til ankefristen er utløpt. Det er politiet/statsadvokatene som begjærer dommen fullbyrdet og sender den til kriminalomsorgen. Det vil si at tidsbruken frem til iverksatt soning må deles opp:

- Tidsbruk i politiet frem til kriminalomsorgen mottar dommen.
- Tidsbruk med iverksettelsen. Her er målsettingen å bruke maksimalt 2 måneder.

Kriminalomsorgen registrerer antall dommer som ikke er iverksatt innen målsettingen. Det er iverksatt et arbeid slik at det også skal føres statistikk over tidsbruken i politiet, men dette arbeidet er ikke slutført. Det er i dag 571 dommer som ikke er iverksatt innen fristen. Dette følges opp i månedlige møter med direktørene. Det vises også til svar på spørsmål 4 og til spørsmål 17 når det gjelder arbeidet med å redusere tidsbruken i straffesakskjeden.

Det forventes at den planlagte regionalisering vil medføre en mer effektiv kriminalomsorg som bedre kan ivareta gjennomføringen av soningen. Av andre tiltak som er iverksatt, kan det nevnes at rutinene rundt innsatte som ikke møter til soning er innskjerpet.

Spørsmål 4

De to siste statsbudsjettene har opplyst at det har vært betydelig ledig kapasitet i fengselsvesenet, og derav behov for å legge ned fengsler. Under høringene til statsbudsjettet for år 2000 er det fra kriminalomsorgen fremholdt at kapasiteten i fengselsvesenet er sprengt og at det særlig for lukket soning vil være mangel på plasser. Hvor stor er soningskøen pr. i dag, og når forventer man at det vil bli økning i straffevolumet? Kan departementet forsikre om at det er tilstrekkelig med fengselsplasser til å sikre at Stortingets vedtak om rask soning etter dom kan etterleves i praksis neste år og i nærmeste fremtid?

Svar:

Når Justisdepartementet foreslo å legge ned bl.a. Kongsberg hjelpefengsel er dette ikke primært basert på en vurdering av kapasiteten. Departementet la vekt på ressursmessige og faglige hensyn, herunder forholdene for de innsatte. Anstalten hadde liten mulighet til å aktivisere de innsatte og man anså at full kapasitetsutnyttelse ved andre anstalter kun ville medføre margi-

nale kostnadsøkninger i forhold til å opprettholde de mindre, lokale anstaltene.

Erfaring har vist at behovet for varetektsplasser og tilgang på dommer varierer sterkt. I disse dager er utnyttelsen omtrent 95% i lukkede anstalter i landet sett under ett. I enkelte anstalter har man et gjennomsnittsbelegg på over 100% og det er stort press på plasser for varetekt, særlig på Østlandsområdet.

Grunnen til at det i øyeblikket er stort press på plasser, skyldes bl.a. at en avdeling i Oslo og Stavanger kretsfengsel er stengt for nødvendig vedlikehold. Det er pr. i dag totalt 571 dommer som ikke er iverksatt innen 2-månedersfristen. Hovedtyngden er i Østre fengselsdistrikt, jf. stengning i Oslo kretsfengsel.

Kriminalomsorgen har foretatt nye beregninger vedrørende behovet for plasser og den viser at den prognose som departementet viste til i St. meld. nr. 27 (1997-98) fortsatt har gyldighet. Effektiviseringen av andre deler av straffesakskjeden forventes å gi økt press på kriminalomsorgen.

Spørsmål 5

Hvordan er framdriften for etablering av et nytt fengsel i Østfold, slik Stortinget vedtok i forbindelse med behandlingen av kriminalomsorgsmeldingen?

Svar:

Departementet arbeider med utredning av anstaltens størrelse, sammensetning av innsattegruppen, kapasitet (åpen, lukket), sikkerhetsvurderinger, foreløpig utforming og faglige vurderinger med hensyn til plassering i Østfold. Straks dette er avklart vil Statsbygg bli kontaktet med oppdragsbrev for å utforme romprogram og kostnadsramme. Saken vil da følge normal byggesaksgang og vil bli vurdert i budsjettsammenheng. Saken har således normal fremdrift.

Spørsmål 6

Det er under høringer i komiteen fremhevet at flere av fengselsanstaltene er i dårlig forfatning, og at vedlikehold trengs. Finnes det en langsiktig vedlikeholdsplan for anstaltene?

Svar:

Fengselsvesenets anstalter består av tildels svært gammel, men også noe forholdsvis ny bygningsmasse. Flere anstalter er bygget og ombygget på 90-tallet - Skien, Bergen, Ringerike, Sem og Bodø fengsler. Alle fengselsvesenets anstalter utfører ordinært vedlikehold innenfor driftsrammen etter lokalt rullerende planer. Rammen er imidlertid stram slik at det oppstår etterlep ved flere anstalter, noe som igjen kan medføre at det i neste rekke kan oppstå behov for ekstraordinære investeringstiltak. Større vedlikeholds- og ombyggingarbeider budsjetteres under kap. 430, post 45.

Departementet foretar jevnlig interne analyser og har informasjonsgrunnlag, hvor årlige budsjettforslag fra anstaltene inngår. I tillegg til dette legger også departementet interne investeringsplaner i forhold til

den anstaltstruktur og kapasitet som vi til enhver tid trenger. Disse planene er gjenstand for normal budsjettbehandling i departementet.

Spørsmål 7

Hva er planene for etablering av en ressursavdeling(er)? Hva vil en startbevilgning for en ressursavdeling i Trondheim utgjøre ved oppstart i 2000?

Svar:

Formålet med å opprette ressursavdelinger er for bedre å ivareta de særlige behovene hos de dårligst fungerende innsatte; de som er vanskelige og de som har det vanskelig - dvs. de med psykiske problemer og de som må plasseres i et soningsmiljø der man i stor grad kan tilrettelegge individuelle løsninger. En annen gruppe er umoden ungdom som tildels er domfelt for alvorlig voldskriminalitet. Sist, men ikke minst, er gruppen som har personlighetsforstyrrelser som blant annet gir seg uttrykk i aggresjon og isolasjon.

Som en oppfølging av kriminalomsorgsmeldingen tar en i første omgang sikte på å gjennomføre et forprosjekt med henblikk på å etablere en ressursavdeling ved Trondheim kretsfengsel. Departementet er av den oppfatning at flere ressursavdelinger bør etableres. Ved å opprette mindre enheter ved ulike fengsler, kan avdelingene innrettes slik at lokale behov avgjør avdelingens sammensetning og dermed deres faglige innretning for ytterligere å styrke muligheten for differensiert soningstilbud, og for å bygge opp kompetanse på forskjellige plan.

Når departementet skal vurdere aktuelle etableringssteder, vil sentrale momenter være om anstaltene allerede har et bredt samarbeid med psykiatrisk fagmiljø og om anstaltene allerede har avdelinger med ulike soningsalternativer.

Ved først å gjennomføre dette prosjektet ved Trondheim kretsfengsel, vil departementet kunne høste nyttige erfaringer både når det gjelder den fysiske utforming av en slik avdeling, og dens funksjonalitet i forhold til klientmassen. Like viktig vil det være å kunne vurdere hvordan de ulike faggruppene med ulik kompetanse skal utarbeide et helhetlig individuelt tilbud til hver klient.

Det er utarbeidet forprosjekt med kostnadsramme for bygging av ressursavdeling ved Trondheim kretsfengsel. Fremskrevet kostnadsramme pr. 1.7. 2000 er 47.3 mill. kr.

En startbevilgning for oppstart ved Trondheim kretsfengsel i 2000 vil da utgjøre 4,7 mill. kr som er 10 % av total kostnadsramme. En eventuell startbevilgning bør budsjetteres under kap. 1580 Bygg utenfor husleieordningen, post 30 Igangsetting av byggeprosjekter.

Spørsmål 8

Det er i budsjettet en påplussning på 1,6 prosent på Kap. 430 Kriminalomsorg Post 01 Driftsutgifter. Hvilke konsekvenser vil forslaget ha for bemanning, opprettholdelse av avdelinger, og innholdet i soningen

– sett i forhold til signalene som er gitt i kriminalomsorgsmeldingen?

Svar:

Departementet vil innledningsvis bemerke at det er postgruppen 01-23 Driftsutgifter for programkategorien 06.30 Kriminalomsorg som har en nominell vekst på 1,6%. Den budsjetterte rammen på post 01-23 kan ikke uten videre sammenliknes med tilsvarende ramme for 1999. Fengselsprestene er overført til Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet og midlene totalt kr 6,4 mill, er tatt ut av rammen og overført til KUF. I tillegg er arbeidsdriftens inntektsramme redusert med kr 2 mill. Dette motsvares av en reduksjon i utgiftsrammen på kr 2 mill.

De foreslåtte driftsrammer for ytre etat er stramme og forutsetter aktiv ressursstyring gjennom hele året, særlig på fengselssiden. Virkemidler er streng vurdering av oppdekning av fravær, midlertidig stengning av avdelinger når kapasitetssituasjonen tillater det f.eks i ferier, etc.

Kriminalomsorgen har erfart at en gjennomsnittlig kapasitetsutnyttelse omkring 90% gir rimelig gode muligheter for stabil og forutberegnelig gjennomføring av soningen. Svært høy kapasitetsutnyttelse reduserer mulighetene for god planlegging og aktiv ressursstyring. Med de kapasitetsprognoser som er lagt til grunn og de foreslåtte driftsrammer vil kriminalomsorgen ha et forsvarlig grunnlag for straffegjennomføring både når det gjelder volum og når det gjelder innhold. Rammene gir imidlertid ikke grunnlag for vesentlige utvidelser når det gjelder soningsprogrammer og annet på innholdssiden.

Spørsmål 9

Hvordan står det planlagte inntaket på KRUS i forhold til ubesatte stillinger i etaten, forventet økt kapasitetsbehov, og målene i kriminalomsorgsmeldingen? Hvor store er kostnadene ved å ta inn en klasse til i 2000?

Svar:

Målsettingen er at alle faste stillingshjemler i kriminalomsorgen skal besettes med fagutdannet personell. For å klare dette har etaten de siste årene i gjennomsnitt uteksaminert 100 aspiranter ved KRUS pr. år. Det er pr i dag et undertall på fagutdannet personell. Årsakene til dette er sammensatte. De viktigste grunnene vurderes å være

- for noen år siden (1995) var det en viss "overproduksjon" av nyutdannede tjenestemenn. Opptaket av nye aspiranter ble som følge av dette justert noe ned for å unngå en overtallighet
- gjennomsnittsalderen til de ansatte i fengselsvesenet har økt og ventes å øke vesentlig i årene som kommer. Dette skaper større avgang og større behov for ny tilgang

- større turnover som følge av situasjonen på arbeidsmarkedet m.v.

Behovet for aspiranter vil stige ytterligere dersom også vikarer skal ha fagutdanning.

I 2000 vil det være i underkant av 140 aspiranter som gjennomfører teoriopplæringen. Vi har også lagt opp til at det i 2000 tas opp i underkant av 100 nye aspiranter som vil gjennomføre praksisåret. Kostnadene ved å ta opp 25 aspiranter til i 2000 beløper seg til ca. 6 mill kroner.

Departementet mener at vi på lengre sikt vil se en økning av fangebefolkningen. Dette vil kunne påvirke behovet for flere etatsutdannede. Når det gjelder behovet for fagutdannet personell for å nå målet i St.meld. nr. 27 (1997-1998) Om kriminalomsorgen, viser vi til at sammenslåingen av etatene vil gi bedre muligheter for omdisponering av personell og derfor mer effektiv drift.

Aktivt påvirknings- og motivasjonsarbeid er imidlertid tidkrevende. Desto høyere kvalitet som ønskes på tjenestene, desto større blir bemanningsbehovet.

Bemanningsbehovet vil bli fortløpende vurdert, og presentert for Stortinget.

Spørsmål 10

Promilleprogrammene har vært prøveprosjekt i noen fylker i fire år. Hvilke planer er det for å gjøre dette til en permanent og utvidet ordning?

Svar:

Prøveordningen er ved kgl. res. forlenget i to år fra 28.06.98. Justisdepartementet vil innen utgangen av prøveperioden ta en beslutning om den videre utviklingen av promilleprogrammet.

Spørsmål 11

Hvordan er planene for gjenåpning av Sandaker hybelhus?

Svar:

Departementet har i de pågående forberedelser for en gjenåpning av Sandaker hybelhus lagt vekt på å gjennomgå følgende forhold:

- gjennomgang av boavtalen med vekt på besøksordninger, permisjonspraksis og tilstrekkelige kontrollrutiner og bevissthet i praktiseringen av regelverket
- turnusordningene og nødvendig rekruttering til ledige stillinger
- etablering av samarbeid med Oslo kretsfengsel når det gjelder kompetanseoverføring og støtte til bemanning
- reetablering av ledelsesstrukturen for hybelhuset og samarbeidet med hovedkontoret

Justisdepartementet har også ønsket å avvente avslutningen av politiets etterforskning av om det har foregått straffbare forhold og våre interne undersøkel-

ser i forhold til tjenestemannslovens regler om eventuelle disiplinærforføyninger. Disse undersøkelsene forventes avsluttet i løpet av november.

Personalet har i perioden med stenging besøkt andre hybelhus og relevante prosjekter i fengselsvesenet for å øke egen kompetanse og få nye impulser til driftssituasjonen. Departementet avklarer for øyeblikket et mer forpliktende samarbeid med Oslo kretsfengsel både på kort og lang sikt når det gjelder bruk av Sandaker hybelhus som utslusingsalternativ.

Justisdepartementet tar sikte på en gradvis gjenåpning av Sandaker hybelhus med oppstart i november.

Spørsmål 12

Statistikken viser at det har vært en nedgang i antall samfunnstjenestedommer de siste årene. Hvordan ser Regjeringen på muligheten for å utvikle denne reaksjonsformen, og hvordan er fremdriften på prøveprosjektet med elektronisk soning som ble varslet i kriminalmeldingen?

Svar:

Justisdepartementet har i St.meld. nr. 27 (1997-98) Om kriminalomsorgen bl.a. foretatt en vurdering av dagen samfunnstjenesteordning. Departementet kom til at samfunnstjenesten i hovedsak bør kunne opprettholdes som i dag, men at loven bør endres slik at domstolen i fremtiden kan pålegge domfelte å gjennomføre et tilsynsprogram i tillegg til arbeidsplikten. Departementet vil komme tilbake til Stortinget med et nærmere forslag til hvordan dette bør reguleres i forslaget til ny kriminalomsorgslov.

Når det gjelder tilsyn med elektronisk kontroll, har departementet av kapasitetsgrunner ikke funnet å kunne prioritere fremleggelse av et forslag til en prøveordning i år. Et forslag vil tidligst kunne bli lagt frem for Stortinget i år 2000.

Spørsmål 13

Departementet skriver i budsjettproposisjonen s. 70 «Ingen skal gjennomføre straffen under forhold som er mer restriktive enn hva som er sikkerhetsmessig nødvendig for samfunnet, kriminalomsorgens tilsatte og øvrige domfelte.» Hvordan vurderer departementet domfeltes muligheter til å opprettholde kontakt med arbeidsgiver/ansatte under soning, slik at vedkommende ikke mister sitt arbeid eller sin bedrift som følge av soningen?

Svar:

For de som dømmes til ubetinget fengsel vil det være en påregnelig og nødvendig følge av straffen at arbeidsforhold avbrytes.

Det må foreligge ekstraordinære og svært tungtveiende grunner for at den domfelte kan gis velferdspemisjon eller straffavbrudd for å ivareta forhold vedrørende sin bedrift eller sitt arbeid. Her er praksis streng.

Domfelte har anledning til å kommunisere med sin arbeidsplass ved bruk av brev, telefon, besøk i anstalten og ordinære permisjoner. Imidlertid vil de ikke len-

ger kunne ivareta de arbeidsoppgaver som er betinget av at de er til stede på arbeidsplassen. Dette er en naturlig konsekvens av frihetsberøvelsen.

Domfelte har anledning til å søke om frigang til arbeid utenfor anstalten etter å ha utholdt N av straffen og minst 4 måneder sammenhengende frihetsberøvelse. Normalt innvilges ikke slik frigang for et lengre tidsrom enn 1 år før den domfelte oppnår O soningstid. Bestemmelsen medfører en mulighet for domfelte til å få adekvat arbeidstrening og å få tilrettelagt et arbeidsforhold med tanke på løslatelse. Frigang til egen virksomhet tillates imidlertid ikke.

Spørsmål 14

Hvor mange organisasjoner som driver ettervern i privat/frivillig regi får støtte (og fra hvilke departementer) statsbudsjettet? Finnes det en oversikt over det frivillige arbeidet på denne sektoren samlet for hele Norge?

Svar:

Justisdepartementet har i 1999 gitt støtte til 17 forskjellige tiltak over kap. 430 post 70.

Disse er som følger:

Organisasjon/tiltak:

- Straffedes Organisasjon i Norge (SON)
- Mette C. Hübert (drama)
- Hilde Andersen, Den Norske Opera
- Norsk Musikkråd
- Røde Kors visitortjeneste
- Maritastiftelsen
- Arken A/S
- Pinsevennes fengselsarbeid
- Stiftelsen Kirkens fengselsarbeid
- Kirkens sosialtjeneste, Kalfarhuset
- Kirkens sosialtjeneste, Barmprosjektet
- Prison Fellowship
- Forum for kristent fengselsarbeid
- Metodistkirken i Norge
- Frelsesarmeens fengselsarbeid
- Kirkens bymisjon
- Nordisk samarbeidsråd for kriminologi

I tillegg til disse har Frelsesarmeens institusjon Elevator og Foreningen for fangers pårørende mottatt støtte over kap. 430 post 71 og 72.

Det fleste av de ovennevnte organisasjoner driver for det meste tiltak rettet mot lovbrytere mens disse sitter i fengsel, så som besøk, samtaler, møtevirksomhet og underholdning. Departementet vurderer imidlertid at Norsk Musikkråd, Maritastiftelsen, Arken A/S, Stiftelsen Kirkens fengselsarbeid, Kirkens sosialtjeneste ved Kalfarhuset og Barmprosjektet, samt Frelsesarmeen, å være organisasjoner som driver «ettervernsarbeid».

Justisdepartementet har ingen samlet oversikt over det frivillige arbeidet på denne sektoren samlet for hele Norge og har heller ingen oversikt over hvilke

organisasjoner som mottar støtte fra andre departementer.

Spørsmål 15

Hva vil en startbevilgning for rehabilitering av fengslet i Tromsø utgjøre hvis en tar sikte på oppstart i år 2000?

Svar:

Startbevilgningsbehovet vil være 15 mill kr. En eventuell startbevilgning bør budsjetteres under kap. 1580 Bygg utenfor husleieordningen, post 30 Igangsetting av byggeprosjekter.

Spørsmål 16

Kan departementet fremlegge statistikk over bruken av forbud på varetekt? (Både for brev- og besøksforbud og kontroll). Har departementet vurdert innholdet i, og omfanget av, brev og besøksforbud ved varetektsfengsling? Hvilke virkemidler og tiltak vurderes eventuelt for å redusere bruk av isolasjon.

Svar:

Varetektsituasjonen de siste år har vært forholdsvis stabil. Det har vært en mindre økning i antall varetektsinnsettelse de siste år, mens gjennomsnittlig sittetid i varetekt har gått noe ned.

Følgende informasjon er hentet fra de *nyutviklede* varetektsstatistikker i KOMPIS. Det er utført en betydelig kvalitetskontroll på disse statistikker, men det kan hende at de inneholder noen mindre feil. Eventuelle feil ansees å være ubetydelig sett i forhold til de store statistikken, men kan påvirke enkeltposter som viser få tilfeller. Arbeid med kvalitetskontroll fortsetter.

PÅBEGYNT VARETEKTER i perioden

01.01 - 30.09-1999

Tallene refererer til den første beslutning om forbud eller kontroll. Det er ikke tatt hensyn til eventuelle endringer senere

- Av alle påbegynte varetekter i perioden ble det ilagt forbud/restriksjoner i 39% av tilfeller. (Nye 2900. Med restr/forbud 1144)

Av alle nye varetekter ble

- 16% ilagt brev- og besøksforbud¹⁾
- 23% ilagt brev- og besøkskontroll
- 0,2% ilagt kun besøkskontroll eller brevkontroll

VARETEKTSINNSATTE PR. 01.10-1999

Pr. 1. oktober i år var det 666 varetektsinnsatte hvorav 580 med varetektskjennelse. Av de 86 uten kjennelse var de alle fleste i perioden mellom domsavsigelse og rettskraftig dom. Denne gruppen blir sjelden underlagt forbud og restriksjoner og følgende prosentandeler er basert på 580 varetektsinnsatte:

- 52 varetektsinnsatte hadde brev- og besøksforbud, det utgjør 9%

- 67 varetektsinnsatte hadde brev- og besøkskontroll, det utgjør 12%

¹⁾ Eventuelt samtidig med andre restriksjoner
**AVSLUTTEDE VARETEKTER I
 PERIODEN 01.01 - 30.09-1999**

Av 2682 avsluttede varetekter i perioden var 1087 i deler av perioden ilagt forbud og/eller restriksjoner. (41%)

- Av alle avsluttede varetekter i perioden hadde 317 stk. (12%) blitt underlagt brev og besøksforbud i hele eller deler av varetektsperioden.
- I 286 tilfeller varte *forbud* under en mnd.
- 3 stk. varte mellom 3 og 6 mndr. (Ingen utover 6 mndr)

Kombinasjon av forbud og kontroll

- 124 var underlagt forbud og kontroll ved forskjellige tidspunkter. Som oftest går dette ut på at forbud ilegges først for så å bli endret senere til kontroll.
- Av disse 124 varte 114 (92%) under 6 mndr, 18 fra 6-9 mndr, 6 fra 9 mndr til ett år og 4 stk. over et år.²⁾

Innholdet i og omfanget av brev og besøksforbud ved varetektsfengsling blir fastlagt av domstolene etter begjæring fra påtalemyndigheten og i samsvar med straffeprosessloven.

Varetektsinnsatte som *ikke* er ilagt brev- og besøksrestriksjoner skal som hovedregel ha adgang til fellesskap med medinnsatte og få de samme tilbud som domsinnsatte.

Varetektsinnsatte som er ilagt brev- og besøksrestriksjoner skal bare ha samkvem med andre innsatte dersom politiet/påtalemyndighet samtykker.

Departementet er oppmerksom på at eneromsopphold (isolasjon) og mangel på menneskelig kontakt kan føre til helseskader, og at faren for skadevirkninger er økende dersom varetektsoppholdet blir av lengre varighet.

Departementet vurderer fortløpende oppfølgingen av alle innspill som bl.a. kommer fra Europarådets torturovervåkningskomite.

Etter forrige besøk av Europarådets torturovervåkningskomite sendte Fengselsstyret ut et rundskriv (Fst. 6/97) inneholdende tiltak/retningslinjer for å avhjelpe skadelige følger der den varetektsinnsatte er ilagt restriksjoner (brev- og besøksforbud og kontroll). I korthet går dette ut på at varetektsinnsatte som ikke har fellesskap skal prioriteres med hensyn til kontakt med anstaltens tjenestemenn, sosialkonsulent, prest, helsepersonell, fritidsleder osv. Det skal legges til rette for at den innsatte kan få en kontaktbetjent og om mulig skal den innsatte få adgang til utvidet luftetid. Det skal også legges til rette for sysselsetting og fritidsaktiviteter som kan gjennomføres innenfor rammene av de restriksjoner som er ilagt av retten. Videre skal det tas kontakt med politi/påtalemyndighet for om mulig å få lempet på restriksjonene. Muligheter for at innsatte

²⁾ Dataprogrammet kan ikke genere statistikk som viser hvor lenge forbudsdelen og hvor lenge restriksjonsdelen varte. Departementet er imidlertid i stand til å identifisere tilfeller av lange forbud/restriksjoner for oppfølging.

kan motta besøk av faste besøkende fra visitortjenesten skal også vurderes.

III Politi- og lensmannsetaten

Spørsmål 17, 1. ledd

For å kunne måle effekten av politibevilgningene i forhold til målsetningen om raskere hjelp til publikum og raskere reaksjon overfor kriminelle bes Justisdepartementet fremlegge statistikk for hvert enkelt politidistrikt knyttet til saksbehandlingstiden ved de ulike ledd hos politi/påtale før domstolsbehandling. Det er ønskelig med en viss oppdatering av statistikken på ulike hovedgrupper kriminelle handlinger. Vil en slik statistikk for fremtiden kunne fremlegges årlig for Stortinget slik at politiske målsetninger i større grad kan kontrolleres i form av praktiske resultater i ulike deler av politi-Norge?

Svar:

Det er for politietaten utviklet et eget journal- og statistikkverktøy kalt Strasak. Dette gir oversikt over antall anmeldelser, oppklaringsprosent, restanser og saksbehandlingstid for landet som helhet og for de enkelte politidistrikt. Systemet gir bl.a. oversikt over saksbehandlingstid fra anmeldelse og frem til påtaleavgjørelse er truffet og fra påtaleavgjørelse og frem til endelig rettskraft. Det er utarbeidet statistikker som gir oversikter totalt for de enkelte politidistrikter. Det er videre statistikker som viser resultatene for gruppene forseelser og forbrytelser og for ulike lovbruddskategorier. Statistikkene gir også oversikt over saksbehandlingstid knyttet til ulike avgjørelsestyper som forelegg, tiltale m.v. Statistikken angir imidlertid ikke tidsbruken ved hvert enkelt ledd av politiets arbeide f.eks. tiden på etterforsknings-, påtale eller berammelsesstadiet. Også for oppklaringsprosenten er det statistikker for de enkelte politidistrikter og brutt ned for de enkelte lovbruddskategorier (jfr. spørsmål 18.)

Det tilgjengelige statistikkmateriale er forutsatt brukt aktivt innen de enkelte politidistrikter som styringsverktøy. Justisdepartementet anvender systemet aktivt gjennom sin styringsdialog med politidistriktene, herunder ved fastsetting av mål og budsjett for de enkelte distrikt.

Den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden for oppklarte forbrytelser er for landet som helhet pr. 01.07 på 191 dager. Det har kun vært registrert mindre variasjoner i saksbehandlingstiden for denne gruppen de siste årene. I 1997 var saksbehandlingstiden for eksempel 197 dager, mens den i 1997 og 1998 var henholdsvis 202 og 199 dager.

Det er imidlertid store variasjoner mellom de ulike politidistriktene når det gjelder saksbehandlingstiden. Notodden er det politidistriktet som pr. 01.07.99 har den laveste saksbehandlingstiden med kun 69 dager, mens Follo er det distriktet med lengst saksbehandlingstid

med hele 368 dager. Oslo som landets største politidistrikt har til sammenligning pr. 01.07. 99 en saksbehandlingstid på 250 dager for de oppklarte forbrytelsene.

Man ser også noen variasjoner i saksbehandlingstiden mellom de ulike kriminalitetstypene. Vinning har for landet som helhet pr. 01.07.99 en saksbehandlingstid på 200 dager, vold på 188 dager og narkotika på 151 dager når det gjelder oppklarte forbrytelser pr. 01.07.99. Økonomi skiller seg vesentlig ut fra de andre kriminalitetstypene med en saksbehandlingstid på hele 360 dager.

For de saker som må behandles for domstolene påløper en god del saksbehandlingstid etter at påtaleavgjørelsen er truffet. For landet som helhet påløper det i snitt 120 dager fra påtaleavgjørelsen og frem til foreligger endelig rettskraft i saken.

Til orientering vedlegges kopi av følgende statistikk for 1. halvår 1999

- saksbehandlingstid pr. politidistrikt
- saksbehandlingstid for landet som helhet fordelt på ulike kriminalitetstyper

Spørsmål 17, 2. ledd.

Hvordan kan politiet nå et mål om å komme ned på en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på for eksempel 90 dager innen overskuelig fremtid?

Svar:

Det arbeides for tiden aktivt med å redusere tidsbruken i straffesakskjeden. Justisdepartementet har nedsett to eksterne arbeidsgrupper som skal se nærmere på tidsbruken innen ulike deler av straffesakskjeden og foreslå konkrete tiltak for å redusere saksbehandlingstiden. Den ene arbeidsgruppen skal se på tidsbruken fra en sak blir registrert som anmeldt og frem til det foreligger en påtaleavgjørelse. Den andre gruppen skal følge den siste del av straffesakskjeden dvs. fra påtaleavgjørelse og frem til eventuell soning er iverksatt. Gruppene har vært i arbeide siden juni i år og skal i henhold til mandatet arbeide ut juni år 2000. Gruppene er anmodet om å avgi rapporter med forslag til effektiviseringstiltak fortløpende. Forslagene vil umiddelbart bli fulgt opp fra departementet side av en egen arbeidsgruppe bestående av personer fra departementets ulike fagavdelinger ledet av departementsråden.

Ved siden av det arbeidet som gjøres i arbeidsgruppene er samtlige av aktørene i straffesakskjeden tilskrevet av departementet og anmodet om å se på egne rutiner og muligheter for forbedringer.

Arbeidet har så langt avdekket at det er en del variasjoner mellom de ulike politidistriktene i registrert saksbehandlingstid og til dels store variasjoner fra saksfelt til saksfelt. Arbeidsgruppene vil foreta en konkret analyse av tidsforbruket basert på tilgjengelige statistikker samt at de har igangsatt arbeide med en konkret gjennomgang av utvalgte saker (ca 1200 saker) ved noen politidistrikter for å få en oversikt over tidsbruk innen de ulike ledd og hvor sakene eventuelt stopper unødvendig opp. Gjennomgangen og analysen søkes slutført i løpet av 1. kvartal år 2000.

Arbeidet har allerede nå avdekket at det synes å være grunnlag for forbedringer innen ulike ledd av kjeden og at ulike typer tiltak vil være aktuelle. For eksempel vil visse regelendringer kunne gi effektiviseringsgevinster. I denne sammenheng kan nevnes at spørsmålet om en endring av straffeprosessloven § 13 om forening av straffesaker, allerede sendt ut til høring. Også andre regelendringer vil bli vurdert. Det arbeides også med å se på samarbeidsrutinene mellom de ulike ledd i kjeden og internt innen de ulike etatene. Tidligere erfaringer og prosjekter viser f. eks. for politiets del at en aktiv påtalemessig styring og ledelse av sakene gir gode resultat. Man oppnår gjennom dette at etterforskningen styres samtidig som overetterforskning unngås. Gjennomførte prosjekter ved Nordmøre-, Østerdalen- og Hordaland politidistrikt viser dette. Man ser også gode resultater i distrikter hvor det er et tett administrativt samarbeid mellom domstolene og politiet eksempelvis innen spesielle sakstyper som vold eller mot unge lovbyrtere.

Gjennom tiltak av ulik karakter som regelendringer, samarbeidsrutiner, hensiktsmessig ressursfordeling o.a. innen de ulike deler av straffesakskjeden, synes det å foreligge muligheter for å oppnå en betydelig effektivisering av straffesaksbehandlingen. Det arbeides som nevnt aktivt med dette og gode tiltak vil bli iverksatt fortløpende. En samlet oversikt over forbedringstiltak vil foreligge når arbeidsgruppene har avsluttet sitt arbeid sommeren 2000.

PÅ LANDSBASIS
STRASAK-JUS319

PÅTALEAVGJORTE SAKER
OPPKLARINGSPROSENT - SAKSBEHANDLINGSTID
T.O.M. JUNI - 1999

SIDE 1
KL. 11:27
02/07-1999

Informasjon: Statistikken viser antall *påtaleavgjorte saker* totalt hittil i år, og påtaleavgjorte saker som er henholdsvis ikke oppklart og oppklart. Kolonnen påtaleavgjort totalt inneholder også saker avgjort med koder det ikke er rimelig grunn til å regne med i oppklaringsprosenten. (Kode 010, 011, 012, 013, 016, 018, 019, 022, 026 og 106). Statistikken viser også oppklaringsprosent. Videre angis gjennomsnittlig antall dager fra registrering til påtaleavgjørelse for alle saker og for oppklarte saker. Delsaker teller med. Utenbys saker (u-saker) og undersøkelsessaaker teller ikke med. Har du spørsmål til rapporten, se brukerhåndbok strasak kap. 5 eller ta kontakt med dataansvarlig for strasak ved politikammeret.

KRIMINALITETSTYPE	FORBRYTELSER					
	PÅTALEAVGJORTE SAKER			%	GJENNOMSN. SAKSBEH.TI	
	TOTALT	IKKE OPPKL.	OPPKL.		TOTALT	OPPKL.
ØKONOMI	4232	1549	2266	59.3%	314	360
VINNING	108692	79923	23680	22.8%	110	202
VOLD	12154	4323	7070	62.0%	179	188
SEDELIGHET	1667	688	843	55.0%	224	268
NARKOTIKA	22866	1977	19463	90.7%	150	151
SKADEVERK	11819	8140	3234	28.4%	113	201
MILJØ	105	32	54	62.7%	225	248
ARBEIDSMILJØ	5	2	1	33.3%	693	748
TRAFIKK	1	0	1	100.0%	726	726
ANNEN	5320	1145	3544	75.5%	197	205
SUM/GJENNOM- SNITT FORBRYT.	166861	97779	60156	38.0%	130	191

PÅ LANDSBASIS	PÅTALEAVGJORTE SAKER	OPPKLARINGSPROSEN	- SAKSBEHANDLINGSTID	KL.	11:19
STRASAK-JUS310	T.O.M. 2. KVARTAL - 1999			02/07 - 1999	

Informasjon: Statistikken viser antall *påtaleavgjorte* saker totalt hittil i år, og påtaleavgjorte saker som er henholdsvis ikke oppklart og oppklart. Kolonnen påtaleavgjort totalt inneholder også saker avgjort med koder det ikke er rimelig grunn til å regne med i oppklaringsprosenten. (Kode 010, 011, 012, 013, 016, 018, 019, 022, 026 og 106.) Statistikken viser også oppklaringsprosent. Videre angis gjennomsnittlig antall dager fra registrering til påtaleavgjørelse for alle saker og for oppklarte saker. Delsaker teller med. Utenbys saker (u-saker) og undersøkelsessaker teller ikke med. Har du spørsmål til rapporten, se brukerhåndbok strasak kap. 5 eller ta kontakt med dataansvarlig for strasak ved politikammeret.

POLITIDISTRIKT	FORBRYTELSER					
	PÅTALEAVGJORTE SAKER			%	GJENNOMSN. SAKSBEH. TID	
	TOTALT	IKKE OPPKL.	OPPKL.		TOTALT	OPPKL.
01 OSLO POLITIDISTRIKT	40711	27823	11 437	29.1%	120	250
02 HALDEN POLITIDISTRIKT	981	406	517	56.0%	105	130
03 SARPSBORG POLITIDISTRIKT	3017	1720	1124	39.5%	131	174
04 FREDRIKSTAD POLITIDISTRIKT	3300	1571	1596	50.3%	150	237
05 MOSS POLITIDISTRIKT	2495	1741	566	24.5%	95	156
06 FOLLO POLITIDISTRIKT	4132	2061	1865	47.5%	289	368
07 ROMERIKE POLITIDISTRIKT	6774	3880	2559	39.7%	128	188
08 KONGSVINGER POLITIDISTRIKT	1129	643	404	38.5%	148	180
09 HAMAR POLITIDISTRIKT	2376	1189	1035	46.5%	116	155
10 ØSTERDAL POLITIDISTRIKT	1076	579	449	43.6%	126	117
11 GUDBRANDSDAL POLITIDISTRIKT	1294	666	584	46.7%	83	92
12 VESTOPPLAND POLITIDISTRIKT	2848	1429	1126	44.0%	122	162
13 RINGERIKE POLITIDISTRIKT	2426	1301	906	41.0%	153	195
14 ASKER OG BÆRUM POLITIDISTRIKT	5115	3097	1722	35.7%	130	185
15 DRAMMEN POLITIDISTRIKT	6748	4518	1973	30.3%	133	211
16 KONGSBERG POLITIDISTRIKT	1105	593	463	43.8%	112	134
17 NORD-JARLSBERG POLITIDISTRIKT	1834	830	905	52.1%	145	178
18 TØNSBERG POLITIDISTRIKT	2432	1353	981	42.0%	58	79

		FORBRYTELSER				GJENNOMSN. SAKSBEH. TID	
		PÅTALEAVGJORTE SAKER		%			
		IKKE					
POLITIDISTRIKT		TOTALT	OPPKL.	OPPKL.	TOTALT	OPPKL.	
19	SANDEFJORD POLITIDISTRIKT	2036	1294	558	30.1%	88	109
20	LARVIK POLITIDISTRIKT	2185	1283	836	39.4%	126	136
21	SKIEN POLITIDISTRIKT	2116	1204	809	40.1%	124	137
22	TELEMARK POLITIDISTRIKT	2002	968	980	50.3%	109	112
23	NOTODDEN POLITIDISTRIKT	965	567	361	38.9%	70	69
24	RJUKAN POLITIDISTRIKT	343	110	217	66.3%	156	187
25	KRAGERØ POLITIDISTRIKT	469	299	153	33.8%	97	123
26	ARENDAL POLITIDISTRIKT	4156	2590	1365	34.5%	130	134
27	KRISTIANSAND POLITIDISTRIKT	4448	2176	2129	49.4%	95	121
28	VEST-AGDER POLITIDISTRIKT	1611	704	838	54.3%	125	136
29	ROGALAND POLITIDISTRIKT	4396	2643	1473	35.7%	145	169
30	RANA POLITIDISTRIKT	925	446	413	48.0%	158	207
31	STAVANGER POLITIDISTRIKT	6459	3964	2109	34.7%	100	148
32	HAUGESUND POLITIDISTRIKT	3090	2061	921	30.8%	136	222
33	HARDANGER POLITIDISTRIKT	558	269	264	49.5%	103	102
34	HORDALAND POLITIDISTRIKT	3822	1621	1769	52.1%	164	199
35	BERGEN POLITIDISTRIKT	8727	5023	3219	39.0%	159	219
36	SOGN POLITIDISTRIKT	506	264	214	44.7%	123	146
37	FJORDANE POLITIDISTRIKT	1211	469	657	58.3%	150	169
38	SUNNMØRE POLITIDISTRIKT	1886	1179	610	34.0%	136	199
39	ROMSDAL POLITIDISTRIKT	1061	522	470	47.3%	126	174
40	NORDMØRE POLITIDISTRIKT	995	345	557	61.7%	112	126
41	UTTRØNDELAGE POLITIDISTRIKT	1655	940	567	37.6%	93	133
42	TRONDHEIM POLITIDISTRIKT	7000	4612	2215	32.4%	115	140
43	INNTRØNDELAGE POLITIDISTRIKT	1974	1031	791	43.4%	131	183
44	NAMDAL POLITIDISTRIKT	527	222	254	53.3%	205	250
45	HELGELAND POLITIDISTRIKT	1056	414	537	56.4%	198	280
46	BODØ POLITIDISTRIKT	1957	955	916	48.9%	106	152
47	NARVIK POLITIDISTRIKT	625	269	323	54.5%	134	146
48	LOFOTEN - VESTERÅLEN POLITI	996	454	439	49.1%	161	196
49	SENJA POLITIDISTRIKT	918	432	392	47.5%	133	141
50	TROMS POLITIDISTRIKT	3711	1995	1259	38.6%	110	187
51	VESTFINNMARK POLITIDISTRIKT	1284	560	604	51.8%	202	233
52	VARDØ POLITIDISTRIKT	274	114	128	52.8%	190	213
53	VADSØ POLITIDISTRIKT	461	214	211	49.6%	203	254
54	SØR-VARANGER POLITIDISTRIKT	274	120	119	49.7%	113	134
60	ØKOKRIM	352	32	249	88.6%	264	302
62	SYSSELMANNEN PÅ SVALBARD	37	14	18	56.2%	43	45
SUM/GJENNOMSNITT FORBRYT.		166861	97779	60156	38.0%	130	191

Spørsmål 18

Det ønskes statistikk for flere ulike faktorer, om mulig spesifisert på hvert enkelt politidistrikt:

- Hva er oppklaringsprosenten? (gjernede brutt ned til ulike kategorier forbrytelser)

- Hvor mange klarer/klarere ikke lovens målsetting om å avhøre alle barn som er ofre i sedelighetssaker innen 1 uke (senest 2 uker) etter anmeldelsen? Hvor lang tid bruker de som ikke klarer fristen?

- Hva er henleggelsesprosenten i voldtektssaker

- Hvilke politidistrikter har rutiner for å sikre at anmeldelser mot barn under den kriminelle lavalder oversendes konfliktråd?

- Hvor mange politidistrikt har fast ordning med barnevernvakt?

- Hvor mange politidistrikt har utarbeidet en personalplan for kompetanseheving for å sikre at kurs/etterutdanning skjer planmessig og ikke slik at en uforholdsmessig stor del av staben er fraværende samtidig?

Svar:

Det vises til beskrivelsen om statistikker i innledningen på svaret til spørsmål 17.

Ad oppklaringsprosent:

Oppklaringsprosenten for forbrytelser på landsbasis:

1996:	32,1 %
1997:	34,9 %
1998:	35,9 %
1. halvår 1999:	38,0 %

Oppklaringsprosent for de 5 distrikter med høyest oppklaring første halvår 1999:

Rjukan:	66,3 %
Nordmøre:	61,7 %
Fjordane:	58,3 %
Helgeland:	56,4 %
Halden:	56,0 %

Oppklaringsprosent for de 5 distrikter med lavest oppklaring første halvår 1999:

Moss:	24,5 %
Oslo:	29,1 %
Sandefjord:	30,1 %
Drammen:	30,3 %
Haugesund:	30,8 %

Det vedlegges for øvrig oversikter som viser:

Oppklaringsprosent for forbrytelser på landsbasis for 1996, 1997 og 1998 fordelt på de ulike kriminalitetstyper.

Oppklaringsprosent for forbrytelser for første halvår 1998 sammenlignet med første halvår 1999 fordelt på de ulike kriminalitetstyper.

Ad. henleggelsesprosent for voldtekt:

Det er ikke utarbeidet statistikker som viser henleggelsesprosent, kun statistikk som viser oppklaringsprosent. I beregning av oppklaringsprosenten regnes flere grupper henlagte saker som oppklart av politiet, f.eks. saker som er henlagt på grunn av tvil om gjerningsmannens strafferettslige tilregnelighet på gjerningstidspunktet eller saker som er henlagt pga. mistenktes død.

Landsstatistikken for 1998 viser følgende oppklaringsprosent for voldtekt:

Voldtekt, strl. § 192, 1.ledd	44,7 %
Voldtekt, strl. § 192, 2.ledd	58,3 %
Forsøk voldtekt, § 192 ,jf. § 49	37,8 %

Ad avhør av barn:

Det er ikke tilgjengelig statistikk på området, men nedenfor framgår tall innhentet særskilt fra et utvalg politidistrikter:

Troms politidistrikt - 28 saker i 1998

Overholder fristen på en uke og i alle fall 2 uker. I enkelttilfeller har det gått lengre tid. Det har da vært utenforliggende årsaker, nemlig manglende kapasitet ved domstolene.

Lofoten og Vesterålen politidistrikt - 28 saker i 1998

Overholder i mer enn halvparten av tilfellene fristen på to uker. I de tilfellene de ikke klarer det, er det mangel på intern etterforskningskapasitet og i noen tilfeller manglende kapasitet ved domstolene.

Trondheim politidistrikt - 12 saker i 1998

Overholder fristen på to uker. Distriktet klarer også en uke, men er da avhengig av at domstolene har kapasitet.

Uttrøndelag politidistrikt - 18 saker i 1998

Overholder fristen på to uker. I noen tilfeller kan fristen bli overskredet. Det er da utenforliggende årsaker, hovedsakelig mangel på kapasitet ved domstolene.

Ad konfliktråd:

Alle politidistriktene har faste rutiner for vurdere om sakene skal fremmes for konfliktråd og hvorledes dette skal skje.

Ad barnevernsvakter:

Det er de enkelte kommunene som har ansvaret for drift av barnevernsvaktene. Etter at prøveprosjektet med barnevernsvakt, knyttet til politiet, ble avsluttet, ble det lagt inn midler til dekning av utgiftene i Barne- og familiedepartementets rammetilskudd til kommunene. Enkelte steder har man inngått interkommunale avtaler om barnevernsvakt i det aktuelle politidistriktet, for å kunne dekke utgiftene til ordningen. Andre steder har inngått avtaler med politiet, slik at det er opprettet bakvaksordninger, eventuelt med fast stasjonering ved politistasjonen i helgene, fordi behovet sannsynligvis er størst da.

I alt finnes det 22 barnevernsvakter i alt. Ordningen er ikke landsdekkende. Det er i byene man finner barnevernsvakter som fast ordning. Men i flere områder og byer finnes fortsatt ikke barnevernsvakt. Imidlertid har det ordinære barnevernet samarbeid og avtaler lokalt med politiet for å følge opp behovet som oppstår når barn er involvert i saker.

Ad. personalplan:

Alle politidistriktene er oppmerksomme på kravet om kompetanseplaner og arbeider for en målrettet kompetanseutvikling i forhold til oppgavene. En er også bevisst på at gjennomføring av kompetanseutviklingen skal skje på en slik måte at oppgaveløsningen ikke blir skadelidende. Det er imidlertid enkelte kurs/samlinger som betinger at en større del av personellet deltar samtidig, men dette løses ved omdisponering av den gjenværende styrken.

Spørsmålet om personalplaner og kompetanseutviklingsplaner tas opp i styringsdialogen med politidistriktene, som pågår nå. Ut fra den tilbakemelding som er gitt i virksomhetsplaner og foreløpige tilbakemelding i styringsdialogen, har følgende politidistrikter tilfredsstillende planer for kompetanseheving:

Vest-Finnmark, Troms, Bodø, Utrøndelag, Vest-Agder, Kristiansand, Tønsberg, Nord-Jarlsberg, Kongsvinger, Østerdal, Gudbrandsdal og Oslo.

De øvrige politidistriktene vil ha dette klart i løpet av kort tid.

Det fokuseres særlig på at kompetanseheving skal være et viktig virkemiddel for bedret måloppnåelse.

Spørsmål 19

Hvordan utnytter den lokale myndighet anledningen til aktivt bruk av bøtelegging som rask reaksjon på mindre lovbrudd?

Svar:

Aktiv bruk av forelegg som utferdiges mens siktede er pågrepet eller inne til avhør gir utvilsomt effektiviseringsgevinster. Bruken av denne fremgangsmåten varierer nok i dag fra distrikt til distrikt. Ved Oslo politidistrikt som har jourhavende adjutant (jurist) til stede ved politivakten på døgnbasis, er det klare retningslinjer om at alle saker hvor det er mulig skal avgjøres «på stedet» ved såkalte «skrankeforelegg» av jourhavende adjutant. Ordningen innebærer videre at hvis forelegg ikke blir vedtatt, blir det umiddelbart berammet rettsmøte. Botlagte får forkynt tid og sted for rettsmøte før han forlater politiet.

Dette er et forhold som for øvrig vil bli nærmere kartlagt og vurdert av de to arbeidsgruppene nevnt under svaret til spørsmål 17. Økt bruk av forelegg og konfliktråd er tiltak som vil bli vurdert.

Spørsmål 20

Hvor mange stillinger er opprettet i politi- og lensmannsetaten i 1998 og 1999, fordelt på stillingskategorier? Vil man ved de stillinger som er opprettet i 1998 og 1999 samt forslaget for 2000 dekke behovet for kapasitetsøkning også for andre oppgaver enn de politimessige (ordensmessige); for eksempel innenfor etterforskning og påtale?

Svar:

I 1998 og 1999 er det opprettet 563 nye faste stillinger i politi- og lensmannsetaten, fordelt med 3 juriststillinger, 391 stillinger for politiutdannet personell, 109 kontor-/saksbehandlerstillinger, 32 stillinger som arrestforvarer og 28 stillinger av annen kategori.

Den stillingsøkning, spesielt på tjenestemannssiden, som har vært i 1998 og 1999 har medført behov for nye stillinger av annen kategori, og da spesielt for juriststillinger i noen politidistrikter.

Først når årets styringsdialog er avsluttet vil departementet ha kartlagt hvor det er behov. Med utgangspunkt i denne kartlegging vil departementet vurdere opprettelse av noen stillinger.

Spørsmål 21

I budsjettproposisjonen for 1999 ble det gitt enkelte vurderinger med hensyn til forholdet mellom frie variable driftsmidler og faste kostnader. Hvilke vurderin-

ger ligger til grunn for bevilgningsforslaget til politi- og lensmannsetaten i St.prp. nr. 1 (1999-2000) når det gjelder dette forholdet, og hvor mye av driftsbudsjettet er satt av til hhv. faste og variable kostnader for år 2000 sammenlignet med bevilgningen for inneværende år (inkl tilleggssbevilgninger)?

Svar:

Departementet har startet høstens styringsdialog med politidistriktene og særorganene. En viktig del av denne prosessen er å få klarlagt de faste kostnadene, det vil i hovedsak si utviklingen i lønnsutgiftene og utgifter til drift av lokaler. En annen viktig oppfølging av styringsdialogen vil være om det skal opprettes nye stillinger i 2000 som evt. vil bli fordelt innenfor totalrammen. I tillegg arbeider departementet med hva som må avsettes sentralt til fellesutgifter, prosjekter, utviklingsarbeid, asylutgifter, særskilte satsinger, generell reserve for uforutsette utgifter mv.

Først når disse avklaringene er foretatt, vil departementet få oversikt over endringen i de variable midlene. Det er således ikke på dette tidspunktet sondret mellom eksplisitte beløp til faste og variable kostnader

Et forhold som imidlertid vil påvirke beløpet som blir avsatt til variable kostnader er gjennomføringen av sykepengereformen, som innebærer at også statlige etater skal få direkte refusjon fra trygdeetaten til utgifter forbundet med sykefravær. For å finansiere denne reformen legger regjeringen til grunn inndragning av midler fra de respektive statlige etater. I praksis vil dette kuttet bli tatt av de variable midlene, men midlene vil bli tilbakeført politietaten i den grad man søker refusjon for sykepenger. I Gul bok s. 65 har regjeringen varslet at det vil bli fremmet en egen sak om dette i løpet av høsten.

Videre har etableringen av et nytt og felles arbeidstidsreglement for etaten bl.a. hatt som resultat at ordningen med fast overtid er avvirket, noe som også vil påvirke forholdet mellom faste og variable kostnader.

For øvrig vises til avsnitt 5 på side 101 i Justisdepartementets budsjettproposisjon, hvor regjeringen bl.a. peker på at de store volumøkninger på personellsiden vil ha betydning for det ressursmessige handlingsrommet for politisjefene. Det må understrekes at politisjefenes budsjettfullmakter innebærer adgang til å omdisponere midler ved for eksempel ledighet i stillinger.

Spørsmål 22

Hvor stor andel av kap. 441 Oslo politidistrikt post 01 utgjør overføringer fra kap. 440, post 45 Størr nyanskaffelser og vedlikehold?

Svar:

Oslo politidistrikts driftsbudsjett for 2000 er foreslått til 960,9 mill. kr. Budsjettet innebærer en reell styrking av Oslo politidistrikts budsjett.

Inkludert i totalbevilgningen er 20 mill. kr., som er overført fra kap. 440, post 45. Midlene til anskaffelser av politiooperativt materiell og utstyr vil ikke bli øre-

merket fra departementets side, slik at Oslo politidistrikt selv avgjør hvor mye av totalbudsjettet på kap. 441, post 01 som skal brukes til disse formålene.

Spørsmål 23

Kan departementet gi et økonomisk anslag på virkningen for politi- og lensmannsetaten ved overføring av ansvaret for asylavhør til Utlendingsdirektoratet?

Svar:

Selv om asylavhørene skal overføres Utlendingsdirektoratet vil politiet fortsatt ha mange viktige asylrelaterte oppgaver, herunder å avklare søkerens identitet og reiserute, samt å avdekke menneskesmugling. I første halvår 1999 meldte ca. 90 % av søkerne seg uten reisedokumenter eller med falske sådanne. Volumet på politiets oppgaver på dette området vil også i fremtiden variere med antallet asylsøkere som kommer til landet. Det antas at antallet asylsøkere vil være høyt også i 2000.

Overføring av ansvaret for asylavhør vil føre til færre oppgaver for politiet. Basert på et gjennomsnittlig normalår vil dette kunne bety en frigjøring av politiresurser tilsvarende anslagsvis 10 mill. kr. i 2000, basert på forutsetningen om overføring av ansvaret til UDI 1.7.2000. Ressursene er i stor grad bundet opp i faste lønnskostnader.

Spørsmål 24

Justisdepartementet foreslår en overføring av 47 stillinger fra overvåkingstjenesten til annen politiope-

rativ virksomhet. Hvilke politidistrikter vil bli berørt av denne omdisponeringen og hvilken betydning vil dette ha for henholdsvis POT og den øvrige etat?

Svar:

Omdisponering av stillinger vil skje i 42 politidistrikter. I 35 distrikter legges det opp til at stillingene omgjøres og beholdes i distriktene til annet politiarbeid. 6 distrikter vil dels få omgjort stillinger som forblir i politidistriktene og dels må distriktene avgi 1 stilling hver til Overvåkingssentralen. Sandefjord politidistrikt er det eneste politidistrikt hvor det legges opp til avgivelse av 1 stilling til Overvåkingssentralen uten at distriktet samtidig får omgjort stilling til annen tjeneste i distriktet. Fra departementets side er det en forutsetning at stillingene som omgjøres blir nytt til politiooperativt arbeid.

Omgjøringen av stillinger som beskrevet ovenfor er gjort på bakgrunn av dagens trusselbilde og basert på en faglig vurdering fra Overvåkingstjenestens ledelse. Det legges til grunn at omgjøringen av stillingene ikke vil svekke Overvåkingstjenestens evne til å løse det oppdrag tjenesten er satt til å løse, samtidig som det blir mulig å styrke det alminnelige politis evne til å bekjempe kriminalitet.

For øvrig vil regjeringen behandle bl.a. spørsmålet om POTs organisering i stortingsmeldingen om politiets organisering og ressurser, som i budsjettproposisjonen forutsettes lagt fram høsten 2000. Det nye trusselbildet man nå står overfor vil være avgjørende for hvordan man organiserer tjenesten.

Overføring av stillinger fra POT

	AVGIVELSE TIL POLITIDISTRIKTENE	AVGIVELSE TIL OVS
HALDEN	1	
SARPSBORG	1	
FREDRIKSTAD	1	
MOSS	1	1
FOLLO		
ROMERIKE	1	
KONGSVINGER	1	
HAMAR	1	1
ØSTERDAL	1	
GUDBRANDSDAL		
VESTOPPLAND		
RINGERIKE		
ASKER OG BÆRUM	1	
DRAMMEN	2	
KONGSBERG		
NORD-JARLSBERG		
TØNSBERG	2	1
SANDEFJORD		1
LARVIK	1	
SKIEN	1	
TELEMARK	1	
NOTODDEN	1	

	AVGIVELSE TIL POLITIDISTRIKTENE	AVGIVELSE TIL OVS
RJUKAN	1	
KRAGERØ	1	
ARENDAL	1	
KRISTIANSAND	1	
VEST-AGDER	1	
ROGALAND	1	
RANA	1	
STAVANGER	1	
HAUGESUN		
HARDANGER	1	
HORDALAN	1	
BERGEN	2	
SOGN	1	
FJORDANE	1	
SUNNMØRE	1	
ROMSDAL	1	
NORDMØRE		
UTTRØNDELAG	1	1
TRONDHEIM	2	
INNTRØNDELAG	1	
NAMDAL	1	
HELGELAND		
BODØ	3	
NARVIK	1	
LOFOTEN OG VESTERÅLEN	1	
SENJA	1	1
TROMS	1	1
VEST-FINNMARK	1	
VARDØ	1	
VADSØ		
SØR-VARANGER		

Spørsmål 25

I Norges Forsvar nr. 8, oktober 1999 fremgår det at det siden 1997 ikke har vært avholdt grunnkurs for mannskap som overføres til politireserven. I St.prp. nr. 1 (1998-99) og St.prp. nr. 1 (1999-2000) under kap. 482, post 01, pekes det på at posten bl.a. omfatter grunnkurs for politireservemannskap. Komiteen ber om departementets kommentar til dette. Når vil en avklaring om politireservens framtidige stilling foreligge?

Svar:

I 1996 etablerte Justisdepartementet et prosjekt for å vurdere ulike forhold vedrørende politisamarbeid over distriktsgrenser, grensekontroll, politireserven og samvirke politi og sivilforsvar. Prosjektet skulle gi departementet et godt beslutningsgrunnlag med hensyn på disponering av politiets innsatsressurser, utdanning og kostnadseffektivitet.

Flere forutsetninger i politiets framtidige planverk med henblikk på ressurser, oppgaver og operative evne, herunder behov for og dimensjonering av politireserven, avhenger av hvilke personellressurser politiet disponerer

i kriser, mobiliserings- og krigssituasjoner. Spørsmålet om fritak for polititjenestemenn ved mobilisering er således avgjørende for den videre vurdering av politireservens framtidige størrelse, organisering og kompetanse.

Med bakgrunn i beredskapsprosjektet og arbeidet med å avklare mobiliseringsfritaks-ordningen, har departementet ikke prioritert grunnopplæring og repetisjonsøvelser for politireserven de siste årene. Det er derimot investert i utrustning til bruk for politireservemannskap.

Det arbeides med å få avklart spørsmålet om mobiliseringsfritak for polititjenestemenn så fort som mulig. Arbeidet med utformingen av den framtidige politireserven vil deretter bli slutført.

Spørsmål 26

Er det gjennomført likestillingsplan ved alle politidistrikter? Hvis ikke - hvilke distrikter gjenstår?

Svar:

Handlingsplan for likestilling i politi- og lensmannsetaten er forankret i etatens personalpolitiske handlingsplan. Planens hovedmål er å gi like muligheter for

kvinner og menn. I tilknytning til dette har planen 5 delmål som omhandler emnene:

- rekruttering
- kompetanse
- arbeidsordninger
- økonomi
- kvinnenettverk og kontaktpersoner

Planen er kjent og foreligger i alle politidistriktene.

Det er opprettet en prosjektgruppe for likestilling i politi- og lensmannsetaten. Prosjektgruppens mandat er blant annet å følge opp tiltakene i handlingsplanen.

I henhold til handlingsplanens delmål om kvinnenettverk og kontaktpersoner har politimesteren, i samarbeid med tjenestemannsorganisasjonene, ansvar for utvelgelse av likestillingskontakt. Ordningen er i dag gjennomført i alle politidistriktene. Kontaktpersonene var sist samlet i oktober d.å., til 3 dagers kurs med hovedvekt på funksjonsbeskrivelse for likestillingskontaktene. Kurset ble avholdt i regi av prosjektgruppa for likestilling i politi- og lensmannsetaten.

Prosjektgruppa for likestilling har avholdt flere nettverksseminar for politi- og lensmannsetaten, og det eksisterer i dag formelle kvinnenettverk i 18 politidistrikter.

Prosjektgruppa for likestilling vil i november d.å. avholde et seminar for kvinnelige toppledere i politi- og lensmannsetaten. Alle politidistriktene med kvinner i de aktuelle stillinger er påmeldt med deltakere til seminaret. Dette gjelder politimester, politistasjons-sjef, administrasjonssjef, kontorsjef, økonomisjef og lensmann. Videre polititinspektør, politiavdelingssjef og lensmannsfullmektig i den grad disse har lederansvar.

Spørsmål 27

Hva er årsakene til at lensmenn i liten grad har benyttet seg av ordningen med påtalekompetanse for å oversende saker til konfliktråd?

Svar:

Ved kongelig resolusjon av 15.03.96 ble det vedtatt en prøveordning som ga utvalgte lensmenn (11) kompetanse til å overføre saker til meglings i konfliktråd ved overtredelse av nærmere angitte lovbrudd. Ved igangsettingen ble det bestemt at ordningen skulle evalueres.

Det er vanskelig å peke på konkrete årsaker til at lensmenn i liten grad har benyttet seg av ordningen med påtalekompetanse for å oversende saker til konfliktråd. Normalt er det politiet som har påtalekompetanse. Vi vil peke på noen punkter som kom frem i evalueringen.

Evalueringen viser at det var forskjell fra distrikt til distrikt i hvor stor grad ordningen ble tatt i bruk. Enkelte lensmenn følte seg usikre på utforming av siktelser, og valgte derfor å benytte den ordinære måten for overføring til konfliktråd. I tillegg ble det pekt på at de egne saksbehandlingsreglene for lensmenn kunne

oppleves som tungvinte. Dette medførte også at man brukte ordinær måte for overføring til konfliktråd.

Spørsmål om utvidelse av prøveordningen har vært forelagt Riksadvokaten som har anbefalt at Justisdepartementet foreløpig ikke utvider prøveordningen.

Spørsmål 28

Hva vil det koste å opprettholde etterutdanningsbevilgningen på Politihøgskolen på samme nivå som i 1998? Hvordan vurderer departementet mulighetene til å gjennomføre etterutdanning knyttet til ledelsesoppgaver i forbindelse med nye lover og fremtidige omstillingsoppgaver innenfor det fremlagte budsjett?

Svar:

Omkostningene ved å opprettholde etter- og videreutdanningsvolumet ved Politihøgskolen på 1998-nivå er av Politihøgskolen beregnet til ca. 23 mill. kr. I forhold til foreløpige budsjettvurderinger som er gjort av Politihøgskolen, er dette ca. 5 mill.kr. mer enn det som det foreslåtte budsjett på kap 442 for 2000 gir rom for. Departementets styringsdialogmøte med Politihøgskolen for 2000 er nært forestående, og volumet på etter- og videreutdanningen er et sentralt punkt.

Det er mulig å bygge opplæring knyttet til ledelsesoppgaver i forbindelse med nye lover og fremtidige omstillingsoppgaver inn i eksisterende utdanningstilbud på Politihøgskolen. En slik ordning vil ikke medføre spesielle ekstraomkostninger.

Departementet er av den oppfatning at opplæringen av politimestrene og lederteamene står sentralt i forhold til ledelsesoppgaver i forbindelse med nye lover og fremtidige omstillingsoppgaver. På denne bakgrunn har departementet bedt Politihøgskolen utrede og planlegge opplæring av lederteamene. Det er tatt høyde for et pilotprosjekt i 3 - 4 politidistrikter i år 2000.

Når pilotprosjektet er gjennomført vil man ha grunnlag for å legge opp og kostnadsberegne et etatsdekkende prosjekt til gjennomføring i år 2001.

Spørsmål 29

Hvis Norge skal stille med politistyrker i utlandet knyttet internasjonale operasjoner, hvor stort antall kan det bli snakk om i løpet av et år og hvordan vil det innvirke på behovet for størrelsen på opptaket ved Politiskolen i årene fremover?

Svar:

De senere år har Norge avgitt 60-70 polititjenestemenn/kvinner i fredsbevarende operasjoner i utlandet. Det høyeste antall var i 1997/1998 med 75 og pr. d.d. er antallet i underkant av 60.

De store inntakene av studenter til Politihøgskolen i 1997 og 1998 medfører ut fra dagens stillingsantall et overskudd på nyutdannede de to neste årene. Det er mulig å avgi inntil 100 polititjenestemenn/kvinner til internasjonale operasjoner uten at dette får negative konsekvenser nasjonalt.

De politidistrikter som avgir personell får vikarmidler stilt til disposisjon.

IV Annet

Spørsmål 30

Komiteen ber om en kort redegjørelse for status, fremdrift og antatte fremtidige kostnader knyttet til behandlingen av Anders Jahres dødsbo. En ber også om mulig om å få en oversikt over hvilke beløp som er utbetalt de største norske og utenlandske firmaer/enkelt personer som har bistått i dette arbeidet. Kan departementet gi en vurdering av mulighetene for å vinne frem i de verserende søksmål, og eventuelt ytterligere søksmål?

Svar:

I 1999 er det hittil (pr. 20. oktober) utbetalt ca. kr 7 560 000,- til bobehandlingen. Per 30. september 1999 er det til sammen utbetalt ca. 79 mill. av statsgarantien på 100 mill. Etersom staten fører regnskap etter kontantprinsippet, jf bevilgningsreglementet § 14, fremkommer ikke påløpne utgifter i saken som ennå ikke er forfalt, herunder deler av bobestyrers salær.

Boet er involvert i en rettsak på Cayman Islands om gyldigheten av stiftelsen Continental Foundation. Boet vant etter anke saken i The Court of Appeal of the Cayman Islands, der stiftelsen ble kjent ugyldig. Denne dommen ble påanket av boets motparter til Privy Council i London. Ankesaken er berammet til 29. november 1999.

I Norge er boet involvert i et søksmål ved Sandefjord byrett mot Lazard Brothers & Co Ltd, Hugo Kindersley og Bjørn Bettum. Hovedforhandling er berammet til 20. mars år 2000.

Sandefjord skifterett har avvist en mindre fordring fra Kosmos som prekludert (anmeldt for sent). Eikland AS (tidligere Kosmos) har anket til Agder lagmannsrett. Saken er berammet til 4. november 1999.

Boet hadde i 1999 oppe en sak mot Cayman selskapet Forrester Maritime SM for Sandefjord byrett. Denne saken tapte boet. Boet har anket saken.

Forslaget om at Justisdepartementet i år 2000 får fullmakt til å gi betinget tilsagn for inntil ytterligere 50 mill. kr er nødvendig for at boet skal kunne føre videre pågående saker i 2000, for fortsatt å ha dekning for tidligere påløpte, ennå ikke utbetalte utgifter, og for å kunne møte eventuelle nye rettslige skritt fra sine motparter. Kostnadene fremover avhenger av fremdriften i de søksmålene boet er involvert i. Hvor lenge bobehandlingen vil pågå er bl.a avhengig av utfallet av søksmålene og en løpende vurdering av muligheten for å vinne frem. Det er derfor vanskelig å si noe sikkert om dette. Justisdepartementet har foreslått at det bevilges kr 22,9 mill. kr til bobehandlingen i år 2000. Forslaget baserer seg på anslag fra bobestyrer.

Boet mener at de verserende søksmål bør kunne vinnes, og at prosessrisikoen er akseptabel. Hos alle de involverte parter knytter det seg usikkerhet til utfallet, og dette kan være utgangspunkt for minnelige ordnin-

ger. Det er etablert kontakt mellom boet og motpartene, og boet vurderer fortløpende muligheten for forlik.

Nedenfor følger en oversikt over de firmaer/enkelt personer som har fått utbetalt de største beløp i forbindelse med bistand i saken. Tallene er oppgitt av bobestyrer og gjelder perioden fra 1990 til og med 2. kvartal 1999. Det gjøres oppmerksom på at honorar til bobestyrer ikke har vært utbetalt siden 1. juli 1997.

- Advokatfirmaet Bugge, Arentz-Hansen & Rasmussen - 40,2 mill.
Firmaet til bobestyrer Even Wahr-Hansen og boets prosessfullmektig Karstein Espelid.
- Denton Hall - 19,7 mill.
Disse var boets engelske advokatforbindelse frem til 1997.
- Jones, Day, Reavis & Pogue - 11,3 mill.
Boets engelske advokatforbindelse fra 1997. Beløpet inkluderer ca. kr 310 000,- til firmaets amerikanske underselskap.
- Healy & Baillie - 11,3 mill.
Boets amerikanske advokatforbindelse.
- Advokatfirmaet de Besche, - 7,8 mill.
Firmaet til boets prosessfullmektig Karstein Espelid frem til 1997
- Charles Adams, Ritchie & Duckworth - 6 mill.
Boets advokat på Cayman Island

Spørsmål 31

I innstillingen til budsjettet for 1999 under kap. 400 ba komiteen om at departementet vurderte å sette ned et kvinnevoldsutvalg, for å se nærmere på årsaker og fremme nye tiltak for å hjelpe voldsofre og deres barn. Hvilke vurderinger har departementet gjort, og hvilke tiltak er satt i gang på området?

Svar:

Regjeringen har nedsatt en tverrdepartemental arbeidsgruppe mellom Justisdepartementet, Barne- og familiedepartementet og Sosial- og helsedepartementet for å utrede tiltak mot vold og overgrep.

Arbeidsgruppen har tatt utgangspunkt i såkalt privatvold. I denne sammenheng skal det først og fremst legges vekt på vold i kvinner i samlivsrelasjoner. Arbeidsgruppen skal på best mulig måte beskrive problemkomplekset og peke på områder der man har mangelfulle kunnskaper med sikte på å kunne belyse problemet. Målet er å øke kompetansen for å avdekke og bekjempe slik vold.

Arbeidet skal munne ut i en handlingsplan med tiltak mot denne type vold i samlivsrelasjoner. Handlingsplanen skal synliggjøre tiltakene.

Spørsmålet om etablering av et kvinnevoldsutvalg er tatt opp i sammenheng med dette arbeidet. Handlingsplanen er i ferd med å ferdigstilles, der også vurderingene ang. opprettelse av kvinnevoldsutvalg vil framkomme. Det vil i den forbindelse bli lagt vekt på å se spørsmålet om kvinnevoldsutvalg i sammenheng med

de andre tiltakene som vil bli foreslått, og om det da er hensiktsmessig med et kvinnevoldsutvalg som nevnt.

Spørsmål 32:

I budsjettforslaget for 1999 varslet departementet endringer i straffeloven om seksuallovbrudd med utgangspunkt i Seksuallovbruddutvalgets utredning i NOU 1997: 23. Hvordan er fremdriften i dette arbeidet?

Svar:

Opprinnelig var departementets siktemål å fremme en proposisjon i løpet av høsten 1999. På grunn av stort arbeidspress lar dette seg likevel ikke gjøre. Departementet tar nå sikte på å fremme proposisjonen i januar 2000.

Spørsmål nr. 33:

Justiskomiteen uttalte ved budsjettforhandlingene for 1999, at størrelsen på gebyrene bør begrenses til prisen det koster å utføre den aktuelle tjenesten. Innebærer økningen av våpengebyret at man overskrider dette nivået, eller har det tidligere vært en underdekning i våpengebyret?

Vil det være ressursbesparende å gå over til å utstede maskinlesbare pass? Dersom det er tilfellet, ventes kostnadene på utstedelse av pass å synke, og vil det påvirke passgebyret i fremtiden?

Svar:

Som det framgår av St.prp. nr. 1, s 20 foreslår regjeringen gebyrøkninger som delfinansiering av den offensive satsingen på sektoren.

Ad våpengebyret:

Gebyret ble innført i 1985 og har siden stått uendret. Det kan ikke reises tvil om at kr 125 i dag ikke dekker det offentlige utgifter til behandling av våpensøknader.

Forslag til endring av våpenforskriften er nå på høring. I budsjettforslaget er det innarbeidet en anslått inntektsøkning på 12 mill. kr.

Ved lovendring av 21. desember 1984 nr. 98 ble våpenloven § 31 endret ved at det ble gitt adgang til å innføre gebyr når det gis tillatelse til erverv av skytevåpen, jf. Ot. prp. nr. 15 for 1984-85 og Innst. O. nr. 6 for 1984-85. I Ot.prp. nr. 15 uttalte Justisdepartementet bl.a.:

«3. Gebyrets størrelse

Etter lovforslaget fastsettes gebyrets størrelse av Kongen. Departementet tar sikte på at gebyret for tiden bør settes til et halvt rettsgebyr (jfr. sportelloven) for hver tillatelse til våpenerverv som gis. Det vil med gjeldende sats si kr 125,-.»

Justiskomiteen sluttet seg til dette.

På bakgrunn av lovendringen ble gebyret fastsatt ved endring av kgl. res. av 25. januar 1963 del II nr. 17, punkt 17. Gebyret ble imidlertid ikke fastsatt til et

halvt rettsgebyr, men til et kronebeløp, som kjent kr 125.

Når en våpensøknad fremmes for politiet må politiet ved første gangs søknad undersøke vedkommendes vandel. Det er ikke tilstrekkelig med kun å undersøke strafferegisteret. Også bøtere registeret må undersøkes i det bøter for f.eks. overtredelse av løsgjengerloven § 17 vil kunne være av betydning for vurderingen. Dersom vedkommende ikke er straffet, må det undersøkes om hun eller han er under etterforskning og i den utstrekning det er mulig, om det foreligger andre omstendigheter som tilsier at søkeren må anses som uskikket til å eie skytevåpen.

Når det er klarlagt at vedkommende anses skikket til å inneha skytevåpen, enten fordi ovenstående vurdering er foretatt eller fordi vedkommende har våpen fra før, må det vurderes om vedkommende har behov eller annen rimelig grunn til ha våpen. Dersom våpenet f.eks. skal benyttes til øvelses- og konkurranseskyting må det for personer som har våpen fra før vurderes om noen av disse våpen dekker det behov som er oppgitt. Det må ellers klargjøres om våpenforskriftens krav er tilfredsstillt, nemlig at søkeren dokumenterer medlemskap i skytterlag tilsluttet en skytterorganisasjon godkjent av Justisdepartementet. Søkerens skytterlag må ha og utøve program for skyting med den aktuelle våpentype og programmet må være utarbeidet av skytterorganisasjonen. Når disse opplysningene ikke er vedlagt søknaden, må de innhentes av politiet.

Når ervervstillatelser er gitt og det er klarlagt hvilket våpen søkeren skal erverve (fabrikkmerke, rammenr. etc) skal alle relevante opplysninger innføres i våpenregisteret og det skal utstedes våpenkort.

Ved fastsettelse av gebyret bør det også tas i betraktning at det påløper utgifter til drift og vedlikehold av de lokale våpenregistrene.

Da det foreligger et merarbeid for politiet ved første gangs søknad om skytevåpen, har Justisdepartementet funnet det riktig med et høyere gebyr for første skytevåpen som erverves, enn for de etterfølgende. Det har til nå eller vært slik at det betales ett gebyr pr. søknad, uansett om de søkes om ett eller flere skytevåpen. Som det fremgår ovenfor må det foretas en individuell vurdering av hver enkelt våpen, og Justisdepartementet har derfor funnet det riktig å knytte gebyret til det enkelte våpen, ikke søknaden. Unntak fra dette gjelder bare erverv av registreringspliktige luft- og fjærvåpen der det ikke er foreslått noe krav til behov eller annen rimelig grunn for erverv.

Politiets behandling av ervervssøknader om skytevåpen kan variere meget avhengig av om søknaden er kurant eller ikke. Ved forslaget om gebyrets størrelse har Justisdepartementet skjønnsmessig forsøkt å fastsette et gebyr som står i rimelig forhold til statens utgifter.

Justisdepartementet har videre foreslått en økning i gebyret for bevilling for handel med skytevåpen. Også her har Justisdepartementet skjønnsmessig forsøkt å fastsette et gebyr som står i rimelig forhold til statens utgifter.

På tilsvarende måte som ved erverv av våpen, må politiet kontrollere søkerens vandel og skikkethet. I

t tillegg kan bevilling til å drive handel med våpen bare gis når forretningslokalet er godkjent av brannstyret for så vidt angår fare for brann eller eksplosjon og av politiet for så vidt angår sikring mot tyveri. For både politi og brannvesen vil det regelmessig være påkrevet med åstedsbefaring. Gebyret skal også dekke politiets løpende kontroll med våpenhandlerne, som er at

- a) forhandlerens kvartaloppgaver over lager og omsetning av skytevåpen stemmer med den fortegnelse politiet fører over forhandlerens salg av og kjøp av våpen,
- b) forhandlerens ammunisjonsprotokoll stemmer med de påbudte vedlegg,
- c) forhandlerens forretnings- og lagerlokaler er i samsvar med de bestemmelser som til enhver tid gjelder om dette,
- d) forhandlerne oppbevarer skytevåpen og ammunisjon i samsvar med de bestemmelser som til enhver tid gjelder,
- e) forhandlerne ellers overholder de plikter de er pålagt.

Justisdepartementet har i utgangspunktet ikke foreslått økning av gebyret ved inn- og utførsel av skytevåpen ved at dette fortsatt skal være 1 pst. av verdien. Ut fra den prisstigning som har vært har departementet likevel funnet det naturlig med en økning av maksimumsgebyret.

Ad passgebyret:

Justisdepartementet vil ved innføring av maskinlesbare pass i første rekke oppgradere det norske passet til å tilfredsstille de internasjonale krav som i dag stilles til pass. Det maskinlesbare passet som i dag utstedes i fire politidistrikter som et prøveprosjekt er laget iht. de krav som er anbefalt av den internasjonale sivile luftfartsorganisasjonen ICAO (International Civil Aviation Organization).

Hensikten med maskinlesbare pass er i første rekke å gjøre disse sikrere mot manipuleringer/forfalskninger for på den måten å forhindre at manipulerte pass benyttes som hjelpemiddel til å gjennomføre straffbare handlinger.

Dernest vil maskinlesbare pass på sikt lette og effektivisere passkontrollene etter hvert som utstyr for maskinell lesning av slike pass blir anskaffet ved de enkelte kontrollposter.

Det er vesentlig mer komplisert og kostbart å utstede et maskinlesbart pass enn et pass som utfylles for hånd. Det er således ikke ressursbesparende å utstede maskinlesbare pass dersom man utelukkende tar i betraktning omkostningene ved selve utstedelsen.

Etter Justisdepartementets vurdering vil meromkostningene ved utstedelse av maskinlesbare pass helt klart bli veiet opp mot det samfunnet blir spart for ved at en rekke passforfalskninger blir forhindret.

Prøveprosjektet om maskinlesbare pass som pågår i fire politidistrikter omfatter grovt regnet ca. G av de pass som utstedes på landsbasis. Da de gjeldende avtaler Justisdepartementet har i prøveprosjektet vedrørende produksjon av maskinlesbare passblanketter og personalisering (utfylling av opplysningene i det enkelte pass) bare gjelder et relativt lite antall maskinlesbare pass, er omkostningene pr. pass høyere enn det omkostningene forventes å bli ved utstedelse av maskinlesbare pass på landsbasis. Hvilke omkostninger som da vil påløpe, vil først bli brakt på det rene når det er utarbeidet tilbud for de forskjellige kontrakter og disse er blitt inngått.

Spørsmål 34

Kan departementet angi innholdet og omfanget av, samt fullmaktene til de "service-patruljene" som det legges opp til i det voldsforebyggende arbeidet? Hvordan skal disse patruljene organiseres og rekrutteres? Skal sivile vernepliktige kunne beordres til slike patruljer?

Svar:

Hensikten med bruken av sivile vernepliktige mannskaper, som ledd i det voldsforebyggende arbeid i Oslo, er å bekle de deler av det offentlige rom hvor det ferdes mange mennesker. Eksempler på slike rom er bysentrum, T-bane, skoler og kjøpesentra. Målet vil være at de vernepliktige ved synlig tilstedeværelse vil skape større trygghet og dempe uroelementer. Mannskapene vil utøve sosial kontroll, være normbærere og samtalepartnere, med myndighet som en hvilken som helst borger. Mannskapene skal med samme utgangspunkt kunne hjelpe andre mennesker, herunder ha mulighet til å tilkalle politiet dersom de observerer voldshandlinger.

Departementet tar sikte på å utplassere om lag 50 mannskaper i løpet av våren 2000. Organiseringen av tiltaket vil bli konkretisert i samarbeid med prosjektleder og organisasjoner som har vist interesse for å delta i prosjektet.

Mannskaper skal rekrutteres til denne form for tjeneste ved at de før fremmøte informeres om denne tjenesten, samt at det blir gjennomført særskilte informasjonstiltak for å motivere mannskaper ved fremmøte. Departementet tar videre sikte på å etablere elementært undervisningsopplegg for de berørte mannskaper. Det legges ikke opp til å beordre mannskaper til tjenesten.

Vedleg**Brev fra Justisdepartementet v/statsråden til justiskomiteen, datert 3. november 1999****Justisdepartementets budsjett for 2000**

Det vises til brev fra justiskomiteens leder Kristin Krohn Devold datert 2. november 1999, vedrørende fremdrift i forbindelse med etableringen av en ny politistasjon på Grünerløkka/Carl Berners plass.

Det har i løpet av 1999 vært et aktivt samarbeid mellom Statsbygg, Oslo politidistrikt og Justisdepartementet for å planlegge en ny politistasjon på Carl Berners plass. Byggeprogram, kostnadsoverslag m.m. er

utarbeidet og framlagt av Statsbygg. Kostnadsoverslaget for prosjektet er imidlertid etter Justisdepartementets vurdering høyt med tilsvarende høy husleie.

Det er et klart behov for å begrense veksten i de faste utgiftene, herunder husleie, på kap 440 Politi- og lensmannsetaten. Det er derfor iverksatt tiltak for å finne alternative løsninger som kan redusere kostnadsrammen og derved husleiebelastningene på politibudsjettet.